

possible & after making numerous experiments we covered it with a bright foil giving nearly a flame colour when it was thrown upon it -

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

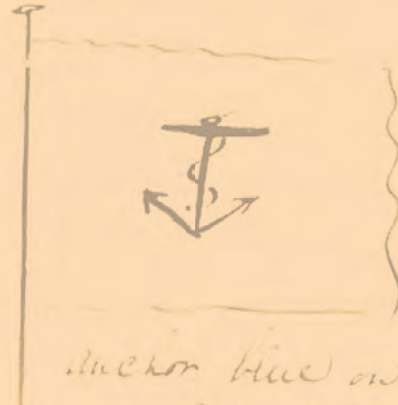
There is as yet no national flag in Greece each island or state has its own flag.

Cross blue on a white field
strikes blue & white alternate

Cross red on a white field

Anchor blue on a white field

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ · Η · ΘΑΝΑΤΟΣ

Liberty or Death

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2019

Τεύχος 69ο

some of the...
but the...
as economy was studied by us as much as possible we saved
pieces of...
& sold - I wish to... power - We are therefore
denied the pleasure of giving this small proof of our wish to

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στόχος όλων μας είναι να ενημερώνουμε και να εμπλουτίζουμε τις γνώσεις μας γύρω από το παρελθόν και το σύγχρονο πολιτιστικό γίνεσθαι της Αλεξανδρούπολης αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

“Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ” επιζητεί τις συνεργασίες των αναγνώστων και τις θεωρεί απαραίτητες και χρήσιμες. Όλα τα αποστελλόμενα κείμενα λοιπόν πρέπει να αναφέρονται σ’ αυτά τα γεγονότα και κυρίως στο ιστορικό και ανεξερεύνητο παρελθόν της Αλεξανδρούπολης. Οι φίλοι αναγνώστες θα πρέπει να αποφεύγουν τις αναφορές σε περιστατικά και βιώματα καθαρά προσωπικά, εκτός εάν αυτά εγγίζουν γεγονότα και καταστάσεις γενικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Η Σ.Ε. θα έχει την ευχέρεια να επιλέγει την αποστελλόμενη ύλη και να κρίνει με αμερόληπτη διακριτικότητα ποια θα είναι κατάλληλα για δημοσίευση. Παρακαλούνται οι αναγνώστες που στέλνουν εργασίες προς δημοσίευση να επισυνάψουν φωτογραφικό υλικό με σχετικές λεζάντες. Οι φωτογραφίες να είναι φωτογραφικά αντίγραφα και όχι φωτοτυπίες. Φωτογραφίες και κείμενα δεν επιστρέφονται. Οι συνεργασίες παρακαλούμε να αποστέλλονται στην εξής διεύθυνση: **Παναγιώτης Τσιακίρης, Επτανήσου 7 - 153 41 Αγία Παρασκευή Αττικής.**

Όσοι ενδιαφέρονται να ενημερώνουν τους αναγνώστες του περιοδικού για εκδόσεις βιβλίων ή περιοδικών τους παρακαλούμε να αποστέλλουν αντίτυπο στη διεύθυνση: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη, Θεμιστοκλέους 33, Τ.Κ. 154 51 Νέο Ψυχικό - Αθήνα, τηλ.: 210 6723649, fax: 210 6753216.**

Επειδή πιστεύουμε ότι διακαής πόθος όλων μας είναι η έκδοση του παρόντος περιοδικού να διαρκέσει πολλά χρόνια και σταδιακά να επιτυγχάνεται η βελτίωσή του με αύξηση σελίδων και προσθήκη χρωμάτων, παρακαλούμε να συμβάλετε στην προσπάθειά μας με οικονομική ενίσχυση. Μπορείτε λοιπόν να ενισχύσετε οικονομικά την έκδοση του περιοδικού με δύο τρόπους: α) Ως δωρεά ή χορηγία, β) Ως προσφορά για κοινωνικούς λόγους.

Και στις δύο περιπτώσεις μπορείτε να καταθέσετε το ανάλογο ποσόν στον λογαριασμό μας:

0026-0251-56-0100338892 στην ΤΡΑΠΕΖΑ ERG EUROBANK - ERGASIAS, αναγγέλλοντας τηλεφωνικώς την κατάθεση στο τηλέφωνο **210 600 48 55** ή να στείλετε ταχυδρομική επιταγή στο όνομα του ταμιά **Παναγιώτη Τσιακίρη, Επτανήσου 7 - 153 41 Αγία Παρασκευή Αττικής** και όχι στον τίτλο του περιοδικού. Η αναγραφή ως δικαιούχου του τίτλου “Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης” καθιστά πολύ δύσκολη την είσπραξη, διότι το περιοδικό δεν είναι νομικό πρόσωπο.

Για τους αποδέκτες του εξωτερικού ο αριθ. λογ/σμού είναι: **GR5702602510000560100338892**
BIC: EFG BGRAAXXX

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΕΥΧΟΣ 69

**ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ
2019**

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Πολιτιστικός και Ψυχαγωγικός
Σύλλογος Αλεξανδρουπολιτών Αττικής.
Συγγρού 137 & Αιγαίου Τ.Κ. 171 21 Νέα Σμύρνη
5ος όροφος, Τηλ. 210 3215354

ΕΚΔΟΤΗΣ: **Παν. Παρασκευόπουλος** Πρόεδρος
Ομηρίδου 82-84
185 37 Πειραιάς
Τηλ. 210 4181762

Υπεύθυνος κατά νόμον:

Παν. Παρασκευόπουλος Πρόεδρος Συλλόγου
Επιμέλεια ύλης: Αλεξάνδρα Μποτονάκη
Τηλ. 210 6723649 Fax: 210 6753216

Το κύριο άρθρο και όσα κείμενα είναι
ανυπόγραφα απηχούν τις απόψεις της Σ.Ε.
Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις
του συγγραφέα.
Τιμή τεύχους 0,01 €
Κωδικός 6427

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
STILVOPRESS

Β. Μπουζάλας - Κ. Ζουγανέλης Ο.Ε.
Τηλ.: 210 9734630 Fax: 210 5781638
e-mail: omilosalphaomega@gmail.com

Τη Συντακτική Επιτροπή αποτελούν το Δ.Σ. του Συλλόγου:

Παρασκευόπουλος Παναγιώτης, Γεωργίου Γρηγόρης,
Κοντογιώργης Απόστολος, Κουκουρικού-Ραχούλη
Στρατούλα, Τσιακίρης Παναγιώτης,
Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία, Μιχαηλίδου Σουλτάνα,
Γεωργιάδης Αντώνης, Δαΐδου Υβόννη και
η Αλεξάνδρα Μποτονάκη.
Διορθώσεις: Ελευθερία Δαουλτζή-Μανή,
Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Εξώφυλλο:

Σχέδια σε επιστολή Αμερικανού φιλέλληνα
(1924) της σημαίας του υπό σύσταση
Ελληνικού Κράτους.

Οπισθόφυλλο:

Πίνακας του Γ. Ασπρομάλλη με θέμα ένα σπίτι
στη Μάκρη

Καλλιτεχνική Σύνθεση: Απόστολος Μπουζάλας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ Μαρία Γκούτη: Εθνικές επέτειοι στο χρώμα της κάθε εποχής	4
Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Η πρώτη ελληνική σημαία με σινική μελάνη σε επιστολή του 1824 από τη Νέα Υόρκη	6
ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ	7
Ρούλα Δαουλιτζή-Μανή, Αλεξάνδρα Μποτονάκη: ΣΤΗΛΗ ΒΙΒΛΙΩΝ	8
Κούλα Καφετζή: Ξαναδιαβάζοντας τους Γάλλους κλασικούς	11
Ζαφείρης Αλεξιάδης: Ένα ημερολόγιο που μετρά τον χρόνο ανάποδα	12
Θάνος Καλλιτσάρης: Ζεϊμπέκκος, ο αρχαϊκός χορός της Θράκης	15
Ρούλα Δαουλιτζή-Μανή: Ίδρυση νέου κόμματος	16
Μαρία Μποτσιβάλη: Το σπίτι με τη τζιτζιφιά στη Μάκρη	17
Δ.Σ.: Βράβευση γυναικών του Έβρου από την Περιφέρεια ΑΜ-Θ	19
Χρυσ αφένια Παρδαλίδου: Ατικά αγγεία πολυτελείας από την αρχαία Ζώνη	20
Χρύσα Φανφάνη-Στούρα: Ο Σύλλογός μας κόβει τη Βασιλόπιτα του 2019	22
Σ.Ε: Θρακιώτικες μουσικές και ευχές στην κοπή «πίτας» της Πανθρακικής Ομοσπονδίας Νότιας Ελλάδας	25
Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου: Μονοήμερη εκδρομή στα Καλάβρυτα	26
Θεόδωρος Ορδουμποζάνης: Η Αλεξανδρούπολη τίμησε την Εβραϊκή Κοινότητα που υπήρξε στην πόλη	28
Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου: 11ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών 15-17 Μαρτίου 2019	30
Δ.Σ.: Κωνσταντίνος Ξουραφάς	32
Δ.Σ.: Ο Γρηγόρης Γεωργίου σχολιάζει την επικαιρότητα	32
Ανέστης Νικολαΐδης: Ο τραχανάς	33
Αλεξάνδρα Μποτονάκη, Επιμέλεια: Τάφος αριστοκράτη έφηβου Θρακός 2700 χρόνων βρέθηκε στο Καζακτάν! ...	34
Ευδοκία Σκορδαλά-Κακατσάκη: Συνάντηση με μια συμμαθήτρια στην Αυστραλία!	36
Μαρία Λαζίδου-Κατσελίδου: Αφιέρωμα στη Θράκη από τον Δήμο Δάφνης-Υμηττού	37
Γιώργος Χατζηανδρέου: Άρρητα Θέματα (ΜΕΡΟΣ Β')	38
Θεόδωρος Ορδουμποζάνης: Έβρος, ο γιος της Ροδόπης και του Αίμου (ΜΕΡΟΣ Β')	40
Αγγελική Γιαννακίδου: Γιατί στον Έβρο;	42
Άγγελος Αγγελίδης: Νοσταλγικές στιγμές	44
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ	44
Παναγιώτης Τσιακίρης: Μνήμες και πρόσωπα	45
Υβόννη Δαΐδου: Επιλογές από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης	46
ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ	48
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	50
Στρατούλα Κουκουρίκου: Συνταγές	51
Σκίτσα: Γρηγόρης Γεωργίου, Ναταλία Νικολαΐδου, Γιώργος Χατζηανδρέου	

Αγαπητοί συμπατριώτες και συμπατριώτισσες

Αγαπητοί φίλοι και φίλες

Αλήθεια! Πόσο γρήγορα κυλάει ο χρόνος... Χωρίς να το καταλάβουμε πέρασαν δεκαεπτά ολόκληρα χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος του περιοδικού μας "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης" κάνοντας μια επιτυχή διαδρομή, γεγονός που μας γεμίζει με υπερηφάνεια.

Σημαντική είναι η οικονομική ενίσχυση με δωρεές και χορηγίες πολλών συμπατριωτών μας -μελών και όχι- για την επίτευξη των στόχων μας.

Η ηθική συμπαράσταση, πλην της οικονομικής, και η εποικοδομητική και καλόπιστη κριτική σας δίνουν κουράγιο και δύναμη σε όλους εκείνους που μοχθούν συνεχώς για τη βελτίωση του επιπέδου της εκδόσεως, να συνεχίσουν την ευγενική τους προσπάθεια.

Στις 23 Ιανουαρίου 2019 πραγματοποιήσαμε με επιτυχία την καθιερωμένη κοπή της βασιλόπιτας στην ωραιότερη αίθουσα "ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ" της Λέσχης Αξιοματικών των Ενόπλων Δυνάμεων και βραβεύσαμε παιδιά και εγγόνια των μελών του Συλλόγου μας, που πέτυχαν στις εξετάσεις και εισήχθησαν σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Εκτεταμένο ρεπορτάζ και πλούσιο φωτογραφικό υλικό θα βρείτε σε άλλες σελίδες του παρόντος τεύχους.

Κατά το χρονικό διάστημα 12 Ιανουαρίου 2019 έως και 27 Φεβρουαρίου 2019 το Ελεύθερο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο του Δήμου Δάφνης-Υμηττού έκανε αφιέρωμα στη Θράκη με ομιλητές διαφόρους εκλεκτούς επιστήμονες. Μεταξύ των διακεκριμένων ομιλητών περιλαμβάνονταν ο Πτέραρχος (ε.α.) Κων/νος Ιατριδής, Αντιπρόεδρος της Π.Α.Ο.Ν.Ε., με θέμα «Η πολυπολιτισμική Θράκη, Μουσουλμανική μειονότητα» και ο Στρατηγός (ε.α.) Γεώργιος Ταμουριδής, Πρόεδρος του Συλλόγου Φεριωτών Αττικής, με θέμα «Θράκη, με το βλέμμα στο μέλλον. Γεωπολιτική και Γεωστρατηγική αξία». Κάποιες από τις ανωτέρω εκδηλώσεις παρακολούθησαν ο υπογράφων, μέλη του Δ.Σ. και μέλη του Συλλόγου μας.

Στις 2 Μαρτίου 2019 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία ημερήσια εκδρομή στα Καλάβρυτα, στο Μέγα Σπήλαιο και στη Μονη της Αγίας Λαύρας. Σχετικό ρεπορτάζ με φωτογραφικό υλικό θα βρείτε σε άλλες σελίδες του παρόντος τεύχους.

Και αυτό το τεύχος περιλαμβάνει ποικίλη και ενδιαφέρουσα ύλη, σχετική με σημαντικά πολιτιστικά γεγονότα που έλαβαν χώρα στην πόλη μας, εφόσον βεβαίως είχαμε ενημερωθεί. Μη διστάσετε να μας ενημερώνετε για κάποια εκδήλωση που σας συγκίνησε. Περιλαμβάνει επίσης δράσεις του Συλλόγου μας και φυσικά τις διάφορες συνεργασίες και άλλες ενδιαφέρουσες σελίδες, όπως πάντα.

Η Πανθρακική Ομοσπονδία προετοιμάζεται για να γιορτάσουμε και φέτος όλοι μαζί οι Θρακιώτες την 99η επέτειο των "ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ". Οι μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν στον φιλόξενο χώρο της Πλατείας Δαβάκη το απόγευμα του **Σαββάτου 8 Ιουνίου**, στις **19:00**, με την ευγενική προσφορά του Δήμου Καλλιθέας.

Την **Κυριακή 9 Ιουνίου** και ώρα **11:00** θα τελεσθεί επίσημη δοξολογία στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Καρύκη, στην πλατεία Καρύτση, και στη συνέχεια θα επακολουθήσει κατάθεση στεφάνων στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Παρακαλούμε για τη μαζική συμμετοχή σας στις ανωτέρω δύο εκδηλώσεις.

Να ληφθεί υπόψη ότι, προς αποφυγή περαιτέρω εξόδων, δε θα σταλεί σχετική ενημερωτική επιστολή προς τα μέλη μας.

Επ' εκαιρία, σας παρακαλούμε να παρακολουθείτε τις ανακοινώσεις που τυχόν περιλαμβάνονται σε κάθε τεύχος και να μας ενημερώνετε για τα ξεχωριστά πολιτιστικά γεγονότα στην πόλη μας.

Κλείνοντας ευχόμαστε από βάθους καρδιάς να απολαύσετε με υγεία και καλή διάθεση το υπόλοιπο της Ανοιξέως.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ!

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Παναγιώτης Ορ. Παρασκευόπουλος

ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ

Εθνικές επέτειοι στο χρώμα της κάθε εποχής

Γράφει η Δρ Ε.Κ.Π.Α. Μαρία Γκούτη

Οι εφημερίδες και τα περιοδικά περασμένων εποχών αποτελούν όχι μόνον μία σημαντική ιστορική πηγή αλλά και γενικότερα ένα ενδιαφέρον ανάγνωσμα για όλους, καθώς καθρεφτίζουν όψεις της καθημερινότητας και των γεγονότων που την καθόρισαν. Ιδιαίτερως κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, την οποία μελετώ τα τελευταία χρόνια, ο τύπος κυριαρχούσε ως κυριότερο –ενίοτε και μοναδικό– μέσον ενημέρωσης και ταυτοχρόνως ψυχαγωγίας. Η μία δραχμή που ήταν το αντίτιμο για όλες τις εφημερίδες, οι οποίες εκτεινόταν από τέσσερις έως και δεκαέξι σελίδες αναλόγως με την περίπτωση, καθιστούσε το μέσον προσιτό σε όλες τις τάξεις, με μοναδική προϋπόθεση να μπορεί κάποιος να διαβάσει επαρκώς.

Στον επαρχιακό τύπο του Μεσοπολέμου καταγράφονταν εθνικά και διεθνή γεγονότα και, όπως είναι φυσικό, δινόταν έμφαση στα τοπικά ζητήματα. Οι απόψεις των δημοσιογράφων και η πολιτική γραμμή της κάθε εφημερίδας αποτυπώνονταν πιο διακριτικά, όσο η πληθώρα των εντύπων μιας επαρχίας περιοριζόταν. Έτσι, τα δρώμενα της Αλεξανδρούπολης του Μεσοπολέμου, πόλης νεοσύστατης ακόμη και δομημένης ουσιαστικά στο προσφυγικό στοιχείο, καταγράφονταν σε δύο κυρίως έντυπα των οποίων η εκδοτική ροή δεν ήταν συνεχής ούτε εντατική, την «Πρόοδο» και το «Βήμα της Θράκης». Επιπλέον, κυκλοφορούσε και η εφημερίδα «Ο Αγών Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» που είχε τόπο έκδοσης τη Δράμα αλλά κυκλοφορούσε σε όλη την ευρύτερη περιοχή και επεδίωκε να καλύπτει τα δρώμενα σε όλες την επαρχίες που ανέφερε ο τίτλος της.

Ενδεικτικά, θα προσεγγίσουμε την **εθνική επέτειο της Παλιγγενεσίας του 1821** στα τρία έντυπα, αστικού προσανατολισμού, τα οποία προαναφέραμε προκειμένου να δούμε μία εορταστική πτυχή της ζωής των Ελλήνων ακριτών του Μεσοπολέμου σε τρεις διαφορετικές και κρίσιμες φάσεις.

Το 1926 η περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης ήταν πρόσφατα ενταγμένη στο ελληνικό κράτος. Η Αλεξανδρούπολη ακόμη συναντιέται σχεδόν παντού ως Δεδέαγατς και η προσφυγική αποκατάσταση δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι αντιθέσεις του πολιτικού σκη-

νικού είναι σαφείς και το κληροδότημα του Εθνικού Διαχασμού δεν αφήνει στην **οικουμενική κυβέρνηση του Αλεξανδρου Ζαΐμη, που διεκόπηκε από τη δικτατορία Θ. Πάγκαλου, πολλές δυνατότητες.** Αν και ο Ελευθέριος Βενιζέλος δηλώνει ότι έχει αποσυρθεί από την πολιτική, η παρουσία του είναι διαρκής έμμεσα και πολλαπλά, καθώς το Κόμμα των Φιλελευθέρων και άλλοι βενιζελογενείς πολιτικοί σχηματισμοί κυριαρχούν στη Βουλή, ενώ οι βενιζελικοί αξιωματικοί καθορίζουν το στράτευμα.

Σε αυτό το κλίμα, οι «Νέες Χώρες» προσπαθούν να επιβιώσουν και να γίνουν μέρος του λεγόμενου εθνικού κορμού προβάλλοντας τα πρόνομία που θα μπορούσαν να παράσχουν στο κράτος.

Ο «Αγών της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης» επιδιέχεται σε αυτή την τακτική προβαίνοντας συχνά σε συγκρίσεις «παλαιάς» και «νέας» Ελλάδας. Η επέτειος της Παλιγγενεσίας αποτέλεσε το 1926 μία αφορμή για να προβληθούν οι πόλεις της ευρύτερης περιοχής και η συμμετοχή τους στην **εθνική γιορτή της 25ης Μαρτίου.**

Στο φύλλο της ημέρας έκανε μία σύντομη ιστορική αναδρομή στην περίοδο 1821-1827 και στο φύλλο της επομένης του εορτασμού παρουσίαζε το ρεπορτάζ από σχεδόν όλες τις πόλεις: «Ο χεσινός μεγαλοπρεπής εορτασμός της Εθνικής Επετείου εις άπασαν Ανατολικήν Μακεδονίαν και Θράκην»¹. Ο συντάκτης της εφημερίδας εστιάζει στην ενθουσιώδη συμμετοχή των κατοίκων στην εθνική επέτειο και έμμεσα απαντά στις ξενοφοβικές

¹ Ο χεσινός μεγαλοπρεπής εορτασμός της Εθνικής Επετείου εις άπασαν Ανατολικήν Μακεδονίαν και Θράκην. Ο ΑΓΩΝ, 26 Μαρτίου 1926, σελ. 1.

εκφράσεις της εποχής που θεωρούσαν τους προσφυγικής καταγωγής κατοίκους των περιοχών αυτών εθνολογικά αμφισβητήσιμους! Ο εορτασμός παρουσιάζεται με οικείες εικόνες: δοξολογίες στους μητροπολιτικούς ναούς, στρατιωτικές παρελάσεις και παλλαϊκή συμμετοχή σε γλέντια που ακολουθούσαν. Η καλοκαιρία εκείνης της χρονιάς είχε ευνοήσει τα παραλιακά γλέντια με χορούς –κυρίως μικρασιατικούς και ποντιακούς– στην Αλεξανδρούπολη, όσο και στην Καβάλα.

Δύο χρόνια μετά, το 1928, οι επτά οικουμενικές κυβερνήσεις υπό τον Ζαΐμη είχαν πλέον κουράσει. Ο Βενιζέλος φαινόταν έτοιμος να επανέλθει στην πολιτική. Η περίοδος ήταν προεκλογική. Η μέρα βροχερή. Το «Βήμα της Θράκης» που εκδιδόταν δις εβδομαδιαίως στην Αλεξανδρούπολη ασχολήθηκε εκτενώς με την εθνική γιορτή

του 1928, ενώ ταυτόχρονα κάλυπτε και το γεωργικό συνέδριο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης που έλαβε χώρα εκείνη τη χρονιά στην Αλεξανδρούπολη. Στο φύλλο εκείνης της ημέρας παρουσίασε τη δοξολογία στον μητροπολιτικό ναό του Αγίου Νικολάου υπό τον **μητροπολίτη Γερβάσιο**, αναφέροντας και όλους τους επίσημους παρευρισκόμενους (δημοτικές, νομαρχιακές, λιμενικές αρχές, υπουργούς, διευθυντές τραπεζών, εκπροσώπους σωματείων κ.ά.).

Πρωτοσέλιδο άρθρο επαινούσε, όπως συνηθίζονταν τότε, την αγάπη των Ελλήνων του 1821 για την ελευθερία που αποτέλεσε κίνητρο για τον αγώνα τους. Η γλώσσα στομφώδης και πανηγυρική: «Οι απόγονοι ημείς της γενεάς των γιγάντων και των ημιθέων, υπερήφανοι... [...] Σαλπήγγων ήχοι νικητήριοι ας δονήσωσι τους αιθέρας!»².

Στο επόμενο φύλλο η εφημερίδα συνέχισε να ασχολείται, πιο περιορισμένα όμως, με τη γιορτή δίνοντας έμφαση στο σχολιασμό των παραλειπόμενων, επισημαίνοντας ότι χώρος επίσημων δεν είχε προβλεφθεί παρά την παρουσία με αποτέλεσμα να συνωστίζονται «*υπουργοί και διπλωμάται και ναυτεργάται έξωθεν του μητροπολιτικού ναού*»³, ενώ οι χωροφύλακες προσπαθούσαν ματαίως να διευθετήσουν την κατάσταση: «*καθώς εντρέποντο να σπρώξουν διπλωμάτας και υπουργούς τους οποίους άλλωστε δε διέκρινον οπωσδήποτε από τους συμπολίτας των λόγω του επίσημου της ημέρας, αλλά και λόγω... του αρχοντικού ενίοτε και υπουργικού παραστήματος τινών συμπολιτών μας...*».

Το εύθυμο ύφος του συντάκτη μεταβάλλεται όταν αναφέρεται στην «προσβολή» προς τους «ακρίτας» που διέπραξαν σύζυγοι υπουργών και διπλωματών, οι οποίες, αν και παρεβρίσκονταν στην πόλη, απουσίασαν από τις εορταστικές εκδηλώσεις. Ήταν ζήτημα «τάξεως».

Το 1934 η θητεία Βενιζέλου (1928-1932), η μόνη ως τότε τετραετής κυβερνητική θητεία από την ίδρυση του ελληνικού κράτους, είχε πλέον παρέλθει με τα θετικά και τα αρνητικά της αποτελέσματα. Ο εκσυγχρονισμός του αστικού κράτους συνέπεσε με την ατυχή συγκυρία της **οικονομικής κρίσης του 1929**, την οποία η Ελλάδα πλήρωσε αφειδώς με το «χρεοστάσιον» του 1932. Το Μάρτιο του 1934 κυβερνούσε το Λαϊκό Κόμμα υπό τον μετριοπαθή Παναγή Τσαλδάρη, ενώ τα πολιτικά πάθη του Εθνικού Διχασμού είχαν αναζωπυρωθεί μετά την «γκανγκοτερική» απόπειρα δολοφονίας κατά του Βενιζέλου και της συζύγου του τον Ιούνιο του 1933 στην ερημική, τότε, λεωφόρο Κηφισίας. Η κινητικότητα των στρατιωτικών που θα φαινόταν την επόμενη χρονιά (ανατροπή Τσαλδάρη από Γ. Κονδύλη, βενιζελικό κίνημα του 1935) ήταν γνωστή στους δημοσιογράφους των ακριτικών περιοχών, όπου η παρουσία στρατιωτικών όλων των πολιτικών τάσεων ήταν διαρκής και έντονη. Η «Πρόδος», εβδομαδιαία εφημερίδα της Αλεξανδρούπολης, με έμφαση στα πολιτικά και οικονομικά γεγονότα, αλλά και στα τοπικά δράματα, κυκλοφόρησε την 25η Μαρτίου του 1934 με κεντρικό άρθρο με τίτλο: «*Ας σιγήσουν τα πάθη...*»⁴. Με αφορμή τον επταετή αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία, τις τότε θυσίες και τον εμφύλιο που αναχαίτισε την πρόοδο του κοινού αγώνα προς όφελος ατομικών φιλοδοξιών, ο συντάκτης προέτρεπε τους Έλληνες, πολιτικούς, στρατιωτικούς και πολίτες, να συνασπιστούν μπροστά στην πρόκληση της εποχής τους: την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και την προστασία της απειλούμενης, της «εκγεννητής» εϋθραστης αβασιλευτής δημοκρατίας. Οι καταγραφές των εορτασμών ήταν περιορισμένες σε εκείνο το φύλλο του 1934. Οι καθημερινές ανάγκες και η επιτακτικότητά τους αποτυπώθηκαν και στα δώρα της κλήρωσης των σωματείων της πόλης: τρόφιμα, καθημερινά αναλώσιμα, δύο πήχεις μεταξωτό Σουφλίου και πρώτο δώρο «ένας ηλεκτρικός λαμπτήρ»! Η 25η Μαρτίου του 1934 χρωματίστηκε εμφανώς από τις ανάγκες και το πολιτικό κλίμα της εποχής. Οι επέτειοι των αγώνων για ιδανικά, όπως η ελευθερία, η πολιτική ανεξαρτησία, αποκτούν άλλο χαρακτήρα σε εποχές κρίσεων.

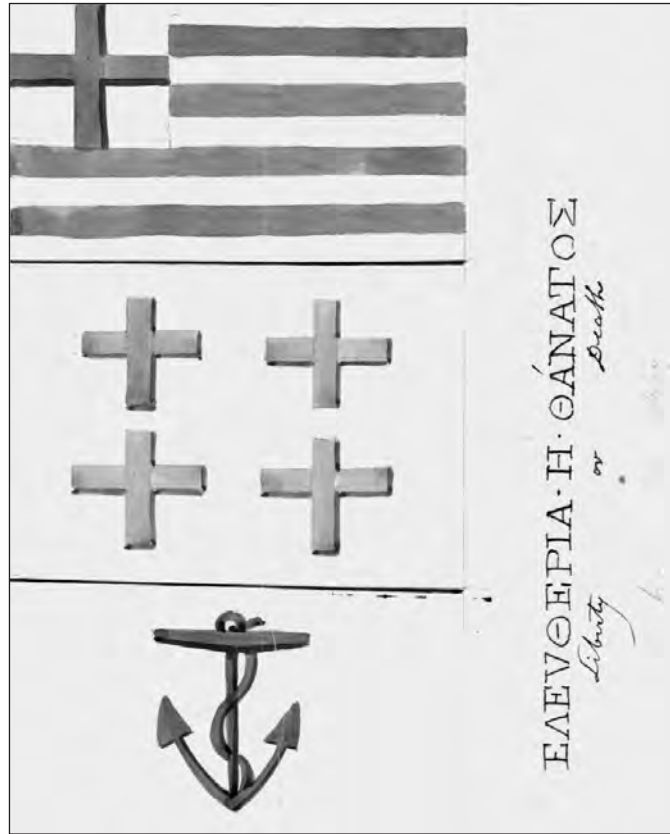
ΠΗΓΕΣ

1. Εφημερίδα «Ο Αγών Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης», φ.446 (25.3.1926), σ.1 και φ.447 (26.3.1926), σ.1.
2. Εφημερίδα «Βήμα της Θράκης», φ.58 (25.3.1928), σ.1.
3. Ό.π., φ.59 (29.3.1928), σ.1.
4. Εφημερίδα «Πρόδος», φ.72 (25.3.1934), σ.1.

Εϋνάρδο έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο όσο αφορά τον αποστολέα και τον παραλήπτη όσο και το περιεχόμενο. Οι δύο επιστολές είναι γραμμένες στα γαλλικά από το χέρι του γραμματικού του Καποδίστρια, ενώ η αποφώνηση είναι γραμμένη από τον ίδιο. Έχουν συνταχθεί σε περίοδο ιδιαίτερα κρίσιμη για την τύχη του υπό σύσταση νεοελληνικού κράτους και αυτό αντανακλάται στο περιεχόμενό τους.

Εκτός από τον φιλέλληνα στην Αμερική που καταγράφει στην επιστολή του, το 1824, τα σχέδια των πρώτων λαβάρων της ελληνικής επανάστασης, οι επιστολές του Καποδίστρια, στις οποίες δίνει

οδηγίες σε συνεργάτες του, ο ταχυδρόμος στη Θεσσαλονίκη το 1912, που επιστρέφει στον αποστολέα έναν φάκελο με την επισήμανση πως η πόλη βρίσκεται πια στην Ελλάδα και όχι στην Τουρκία, ο αγράμματος κρητικός που υποχρεώνεται από τις δυνάμεις κατοχής, το 1942 στην Κρήτη, να αλληλογραφήσει στα γερμανικά και αρκετοί άλλοι θα μας μεταφέρουν σε ένα γοητευτικό ταξίδι ελληνικής ιστορίας από το 1824 μέχρι τις μέρες μας.

Πηγή: διαδίκτυο
Από την έκθεση «Σελίδες ταχυδρομημένης ιστορίας» που πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης.

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ

1	Αποστολίδου	Ιωάννα	€ 20.00	18	Κουφός	Παναγιώτης	€ 50.00
2	Αποστολίδου-Σταθάκη	Αριάδνη	€ 20.00	19	Λουκάτου-Ζαλαχώρη	Μαρία	€ 30.00
3	Αυγουστίδης	Φώτιος	€ 30.00	20	Μαυρίδης	Δημήτριος	€ 30.00
4	Βλάχος	Νικόλαος	€ 20.00	21	Μηνοπούλου	Σοφία	€ 50.00
5	Γαλάνης	Αθανάσιος	€ 25.00	22	Μισαρίδης	Χαράλαμπος	€ 30.00
6	Γιασεμάκης	Θεόδωρος	€ 60.00	23	Μπιλιμπίνης	Μιχάλης	€ 20.00
7	Γλύστρας	Κώστας	€ 20.00	24	Μποτσιβάλη	Μαρία	€ 50.00
8	Γούδα	Ελένη	€ 50.00	25	Ντούφα	Ρούλα	€ 20.00
9	Δαουλτζή	Ρούλα	€ 20.00	26	Παλασιού-Καραϊσκάκη	Μαρία	€ 50.00
10	Δημητριάδου-Κανταρτζή	Αμαλία	€ 100.00	27	Παπαδόπουλος	Απόστολος	€ 30.00
11	Δημοσχάκης	Αναστάσιος	€ 30.00	28	Παπαχρήστου	Γεώργιος	€ 50.00
12	Ηλιοπούλου	Ελένη	€ 30.00	29	Παραβίας	Κώστας	€ 50.00
13	Θεοχαροπούλου-Πρωτονοτάριου Έρση		€ 30.00	30	Ποιμενίδης	Κράτης	€ 60.00
14	Καρανικόλας	Νικόλαος	€ 50.00	31	Πούλου-Ρορώτου	Κασάνδρα	€ 40.00
15	Καραχάλιος	Γεώργιος	€ 20.00	32	Ρίζος	Δημήτριος	€ 20.00
16	Κάρτσωνα	Μαίρη	€ 100.00	33	Φανφάνη-Μαλακόζη	Τζούλια	€ 100.00
17	Κουσιδής	Παναγιώτης	€ 30.00	34	Χαμπούρης	Άγγελος	€ 100.00

στήλη βιβλίων

Επιμέλεια: **Ρούλα Δαουλτζή-Μανή**
Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Χρύσας Κουλιάκη Η εβραϊκή παρουσία στην “αλίμενον [ταύτην] γωνίαν της Θράκης” Ντεντέ-Αγάτς - Αλεξανδρούπολη (1870-1965)

Ιστορική και Κινηματογραφική αποτύπωση

Εκδόσεις «οσελότος», Αθήνα 2018

Διαβάζοντας το βιβλίο της **Χρύσας Κουλιάκη** με τίτλο «Η εβραϊκή παρουσία στην “αλίμενον” [ταύτην] γωνίαν της Θράκης» Ντεντέ-Αγάτς - Αλεξανδρούπολη (1870-1965) εξεπλάγην από την επιστημονική κατάρτιση και ιστορική γνώση, στοιχεία με τα οποία η συγγραφέας Χρύσα Κουλιάκη διαπραγματεύεται το δύσκολο θέμα της τύχης του εβραϊκού στοιχείου της περιοχής της Θράκης, και κυρίως της Αλεξανδρούπολης.

Βέβαια, η συγγραφέας ενδιέτρεψε ιδιαίτερα, προσέτρεξε σε άπειρες πηγές, γραπτές και προφορικές, διότι το πόνημα, σχεδόν αυτούσιο, αποτέλεσε τη διπλωματική της διατριβή στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Όμως, εκείνο που μετράει είναι το αποτέλεσμα της ενδελεχούς έρευνας σχετικά με τα τεκταινόμενα γεωπολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά στον χώρο του Ντεντέ-Αγάτς, της μετέπειτα Αλεξανδρούπολης. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν ο χρόνος της εγκατάστασης στον χώρο του εβραϊκού στοιχείου, η ενσωμάτωσή του στον κοινωνικό ιστό της πόλης, η οικονομική και κοινωνική δραστηριότητά του και η σημερινή κατάληξη της ύπαρξής του στην Αλεξανδρούπολη του σήμερα, μετά τον εξοντωτικό αφανισμό που υπέστησαν αυτοί οι συμπολίτες μας από τη φασιστική μανία ορισμένων, δυστυχώς, συμμάχων μας, Ευρωπαίων και Βαλκανίων.

Η συγγραφέας επιμερίζει το έργο της σε επτά κεφάλαια. Στο πρώτο και δεύτερο αναφέρεται στη γέννηση του Δεδέ-Αγάτς στα μέσα του 19ου αιώνα, μέσα στα πλαίσια της αποσύνθεσης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, του ρόλου του Ανατολικού ζητήματος και των επιδιώξεων των ξένων δυνάμεων.

Στα κεφάλαια αυτά γίνεται λόγος για την εγκατάσταση του εβραϊκού στοιχείου από το 1880 στη μικρή παραθα-

λάσσια πολίχνη, στο πολιτισμικό και πολυθρησκευτικό Δεδέ-Αγάτς.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφει την εξωτερική πολιτική του Βενιζέλου κατά τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα, την ανάπτυξη του βουλγαρικού εθνικισμού στην Ελλάδα αλλά και τη στάση των Εβραίων της Δυτικής Θράκης, οι οποίοι είχαν ήδη ενσωματωθεί στην ελληνική κοινωνία, είχαν αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια και υποστήριζαν ένθερμα την ενσωμάτωση της Θράκης στο Ελληνικό κράτος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο υπερτονίζεται η εποχή του Μεσοπολέμου, που χάραξε, δυστυχώς, τον δρόμο του ολοκληρωτισμού, η εσωτερική και εξωτερική πολιτική της Βουλγαρίας, η συμμαχία με τον Άξονα και το πέρασμα της Γερμανικής πολιτικής του Ναζισμού στη Βουλγαρική πολιτεία, η οποία διαχειρίστηκε με οικτρό τρόπο το εβραϊκό ζήτημα.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται και περιγράφει τη σύλληψη, στις 3 Μαρτίου του 1943, των Εβραίων της Θράκης και τη μεταφορά τους στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Πολωνίας.

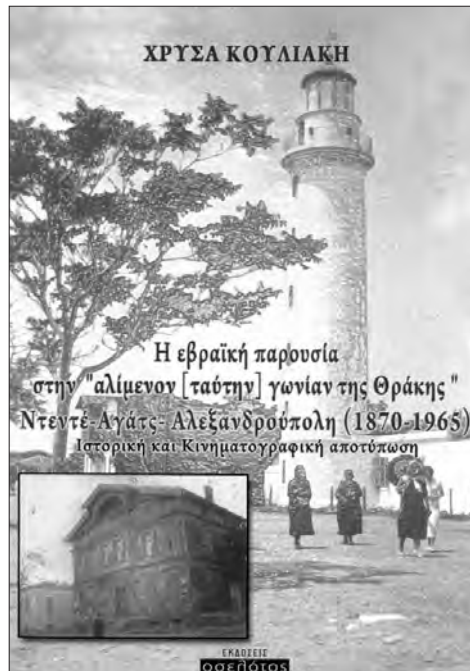
Στο έκτο βιβλίο η συγγραφέας κάνει απολογισμό, αναφερόμενη στον αριθμό των Εβραίων που χάθηκαν μέσα σ' αυτήν την καταστροφή (από τους 42 της κοινότητας της Αλεξανδρούπολης επέζησαν μόνο 2) και μας παρουσιάζει τις μνήμες αυτών που επέζησαν.

Στο έβδομο κεφάλαιο συμπερασματικά κάνει λόγο για τον κύκλο της ζωής της εβραϊκής κοινότητας στην Αλεξανδρούπολη από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι τα μέσα του 20ού, τον ρόλο της στην τοπική κοινωνία,

την ικανότητα του εβραϊκού στοιχείου ώστε να ενσωματωθεί πλήρως στον κοινωνικό ιστό της πόλης, να συντελέσει στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου, να αγαπηθεί από τους Έλληνες κατοίκους της πόλης και να γίνουν οι Εβραίοι οι ενσάρκωτες της έννοιας του υπερεθνικού πολίτη που έχει θέση, υποχρεώσεις και δικαιώματα σε όλη την Επικράτεια της γης.

Τέλος, ως πολίτης της Θράκης, είμαι απόλυτα ικανοποιημένη με τον ευαίσθητο τρόπο, με τον οποίο παρουσίασε το σοβαρό θέμα του εβραϊκού ζητήματος η αξιόλογη ιστορικός - συγγραφέας, κυρία Χρύσα Κουλιάκη.

P. Δ.-M.

Βαγγέλη Κακατσάκη Όπως το ψωμί

Ποιήματα, Χανιά, Μάρτιος 2018

“Έκδοση “Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης - Πυξίδα
της Πόλης”, σελίδες 70

Εικονογράφηση, Αγγέλα Μάλμου

Αφιερωμένο στα παιδιά του, Νεκτάριο και Θεοκλή

Ο συγγραφέας είναι σύζυγος της αγαπημένης συμπατριώτισσας Ευδοκίας Σκορδαλά-Κακατσάκη, επιτυχημένης συγγραφέως παιδικών βιβλίων (έτος αποφοίτησής της από το Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης το 1968).

Είναι η τέταρτη ποιητική συλλογή του.

*Ψωμί από καλό προζύμι
ψωμί ζυμωμένο με έγνοια
καλοψημένο ψωμί
το ποίημα της μάνας μου*

*Ποίημα όπως το δικό της,
άρτον “που καρδιάν ανθρώπου στηρίζει”,
θέλω το ποίημα που γράφω*

Αποτελείται από 56 μικρά ποιήματα, για τα οποία δίνεται άπλετος χώρος στο καθένα από τον εκδότη ολόκληρη σελίδα, ώστε να απλωθεί και να προκαλέσει τη φαντασία του αναγνώστη...

Η μορφή τους μας θυμίζει το σονέττο των Παρνασσικών με τους δύο-τρεις τελευταίους στίχους να κλείνουν το βασικό μήνυμα του ποιήματος.

Τα 56 μικρά ποιήματα διαιρούνται σε τρεις ενότητες, χωρίς αυτές να χαρακτηρίζονται από τον ποιητή. Εξάλλου, όλα τα μικρά αυτά πονήματα διαπνέονται από την αναζήτηση της ελευθερίας, της γνησιότητας, της αλήθειας μέσα από την παράδοση, την αρχαιοελληνική ή χριστιανική, της αγωνίας για τη ζωή και το θάνατο αλλά και της ελπίδας.

Το ψωμί, που είναι “ποίημα” (δημιούργημα) της μάνας του, έχει γερές βάσεις. Η μάνα, σύμβολο της «έγνοιας», το νοιάζεται με αγάπη, ώστε να ολοκληρωθεί η προετοιμασία του και το αποτέλεσμα να είναι “καλό”. Ως άρτον τον επιούσιον “που καρδιάν ανθρώπου στηρίζει” επιθυμεί και ο ποιητής να είναι και το δικό του “ποίημα”. Έτσι, στο ξεκίνημα ο Β.Κ. μας προειδοποιεί ότι θα μας ξεκουράζει πολύ συχνά, “παίζοντας” με τη χρήση της Ελληνικής Γλώσσας, την οποία γνωρίζει πολύ καλά, εις βάθος και πλάτος.

Στο πρώτο δωδεκάστιχο ο ποιητής εικονογραφεί τον εαυτό του σε πρόσωπο της Καινής Διαθήκης, στον Σίμωνα τον Κυρηναίο, ο οποίος διετάχθη “*ίνα άρη τον σταυρόν*” του κουρασμένου Θε-ανθρώπου και να υποδηλώσει τον ρόλο της ποίησης στον σημερινό άνθρωπο. Θαυμάσια σύλληψη! Στους 9 πρώτους στίχους δίνονται 5 χαρακτηρισμοί του σημερινού Σίμωνος που αναλαμβάνει να άρη

“την οδύνη του σύμπαντος κόσμου” αλιεύοντας εικόνες από την ελληνική πραγματικότητα.

Ο ποιητής και δάσκαλος, στα 21 ολιγόστιχα της πρώτης ενότητας, ρίχνεται στην αποστολή του με σεμνή αυτοπεποίθηση... Στήριγμά του η ελληνική γλώσσα και οι δυνατότητές της. Στη γραφίδα του, η πανέξυπνη ελληνική γλώσσα ζωντανεύει και μας χλευάζει με τα καπρίσια της, παίζοντας διαφορετικό ρόλο σε κάθε στίχο, παίρνοντας διαφορετική θέση στον λόγο, δημιουργώντας αντιθέσεις, που ανατρέπουν τα προηγούμενα. Και δεν είναι μόνο αυτά...

Πέντε-έξι λέξεις αρκούν, για να προετοιμασθεί με την εναλλαγή της σιωπής και της κραυγής, ώστε να συγκλονισθεί ο αναγνώστης από το τελευταίο δίστιχο:

*Κραυγάζει
η σιωπή του θανάτου! (σελ. 12)*

Οι αντιθέσεις είναι συνήθης ποιητικός τρόπος ίσως και εύκολος και χρησιμοποιείται και στην κλασική ποίηση και στον ελεύθερο στίχο. Χρειάζεται όμως αυτός που τις χειρίζεται να έχει βιώσει το βάθος και πλάτος των εννοιών, πράγμα που φαίνεται ότι χαρακτηρίζει τον Β.Κ.

Αυτό ισχύει όχι μόνο για τις αντίθετες έννοιες αλλά για κάθε λέξη, εικόνα, σύμβολο. Ίσως γι’ αυτό τον λόγο η πρώτη ενότητα κλείνει με ένα δεκατετράστιχο απολογητικό, για τη δυσκολία του ποιητή και της γραφίδας του να “διαχειρισθεί το βάρος των λέξεων”.

Με απογοήτευση ή ταπεινοσύνη διαπιστώνει απαξιωτικά ότι... κάποια “*καρακάξα*” αδειάζει το βάρος τους, τις μεταλλάσσει σε “*καινές*” αλλά “*κενές*”, οπότε και το επιμύθιο:

*δίχως βάρος οι λέξεις
πεθαμένο σπουργίτι το μολύβι
στο χέρι του ποιητή*

Σε αυτήν την ενότητα των 32 ποιημάτων συναντούμε ποικιλία χώρων έμπνευσης του δημιουργού, από την ελληνική κοινωνική παράδοση, από τη θρησκευτική παράδοση, από τη σημερινή σκληρή πραγματικότητα, που αφορά στον σκεπτόμενο και ευαίσθητο άνθρωπο, την οποία είτε τη βιώνει, είτε την αντικρίζει και τρομάζει.

Ο Β.Κ. αποδομεί το ασήκωτο βάρος τους με τη γραφίδα του. Χρησιμοποιεί εύστοχα τις αντιθέσεις των εννοιών, τις ρητορικές ερωτήσεις, τις αναπάντητες ερωτήσεις και με ιδιαίτερη επιτυχία τα υγρά σύμφωνα ως ήχο.

Το υγρό αλλοπρόσαλλο λάμδα (σελ.28)

Μερικά από τα ποιήματά του είναι αφιερωμένα σε συγκεκριμένα πρόσωπα με ένα επιμύθιο, που αφορά σε όλους μας:

*...οι δαίμονες που επιμένουν
να κυκλοφορούν στις φλέβες μας (σελ. 17)*

Για την απάτη, το ψέμα και την υποκρισία εμπνέεται από σύμβολα και γεγονότα της γραφής και πέφτουν ως καταπέλτης στις εικόνες που ζωγραφίζει. (σελ.21,22,23)

Η τεχνική του ποιητή είναι ίδια και στη δεύτερη ενότητα. Το περιεχόμενο, κατά την εκτίμηση της γράφουσας, αποπνέει αισιοδοξία και σαν να φαίνεται ότι ο ποιητής ανακαλύπτει κάποιες διεξόδους.

Και απολογείται. Με σύμβολο τη στέρεη έννοια της πατρίδας και τις αξίες που τη χαρακτηρίζουν, σε απλές ελληνικές εικόνες αποκαλύπτει την πηγή της έμπνευσής του:

*Πατρίδες του ποιητή οι αισθήσεις του
Πατρίδα του ποιητή η καρδιά του.*

Σταματούμε πάλι στα παιχνίδια με τις λέξεις. Τέσσερις λέξεις, όνειρα, όρια, οδός, ωδή και τρία ...σύμφωνα, το ν, το ρ, και το δ. Αποτέλεσμα: (ο ποιητής) Αναζητώντας την οδό των ουρανίων ωδών (σελ. 36).

(Άντε να το μεταφράσεις σε άλλη γλώσσα!)

Στο επόμενο οκτάστιχο ορθώνει την ποιητική του γραμμή σε εντολοδόχους του σκότους και προειδοποιεί:

*στο φως του ονείρου
έχουμε ανάψει εμείς το κερί μας!*

Ακολουθούν ποιήματα εμπνευσμένα από φράσεις, εικόνες από το θείο Δράμα και με το προσωπικό του ύφος οδηγεί τον αναγνώστη σε μακρύτερους δρόμους.

Εξακολουθεί να βρίσκεται στο χώρο της θρησκείας από την οποία διαφαίνεται ότι αντλεί αισιοδοξία και ελπίδα, χωρίς κηρυκτικό και διδακτικό λόγο. Η προσευχή του γίνεται:

*βραδιά των αστεριών,
των αηδονιών και των γιασεμιών
η βραδιά των υψωμένων χεριών (σελ. 44)*

Αφού αφιερώσει δύο ποιήματα σε ξεχωριστά άτομα επισημαίνοντας μία αρετή ή κάτι ιδιαίτερο που είχε συγκινήσει τον ποιητή, στρέφεται σε φράσεις μεγάλων Ελλήνων ποιητών και πεζογράφων που, ως "τιτιβίσματα χελιδονιών", στέλνουν το αισιόδοξο μήνυμα:

"έχει μέλλον το έθνος μας".

Τελειώνοντας την ενότητα δεν συγκρατείται, βουτάει τη γραμμή του σαν μαχαίρι κρητικό, προσβεβλημένος, στην σημερινή πραγματικότητα και προτρέπει:

*Στον ίσκιο της σημαίας του ανθρώπου
χρησιμοποιώντας ο καθείς το όπλο του,
ν'αντίσταθούμε (σελ.49)*

Συνέρχεται και, στο τελευταίο δεκάστιχο της ενότητας, κλείνει με το δυνατό τρίστιχο:

*Αγιοκέρι στο μανουάλι
της παρεξηγημένης Αγίας Λιτότητας
ο άρτος ημών ο επιούσιος*

Στην τρίτη ενότητα ο Β.Κ. προσπαθεί να απαντήσει και πάλι στο ερώτημα "γιατί γράφει": Είναι το ταξίδι, είναι η φυγή, είναι η Ιθάκη;

Τον ανησυχεί η απάντηση και με τη βοήθεια του Ανδρέα Κάλβου εύχεται:

*Ας μη μου δώσει η μοίρα μου
εις ξένην γην τον τάφον"
Το καλύτερο ποίημα
δεν το έχω γράψει ακόμα.*

Συνεχίζει με τα παιχνίδια των λέξεων. Τέσσερις λέξεις

χαριεντίζονται μεταξύ τους, για να καταλήξουν στον θριαμβικό Παϊάνα:

Καλώς ήρθες, άνοιξη της ποίησης!

Με ποιητική λιτότητα και με τη βοήθεια της γραμματικής αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της μεγαλύτερης αρετής, της αγάπης και κλείνει:

*Σε πρώτο ενικό
κρίνονται όλα*

Συνεχίζει να πρωτοτυπεί με το να προσωποποιεί τις ιδέες του με τις αντιθέσεις, ενώ συναρμολογεί ζωντανές εικόνες, σχεδόν καθημερινές αλλά τόσο βασανιστικές στον καθένα μας. Και τότε βρίσκει καταφύγιο στο Θεό και στην αποδοχή του. Στη Μεγάλη Παρασκευή, την ημέρα των νεκρών, συναντά τις ψυχές:

*ζώσες και λάμπουσες
θα συνεχίσουν και φέτος-
μέχρι να χαράξει η μέρα-
να βεγγερίζουνε πάνω στα μνήματα
λέγοντας ιστορίες από τα παλιά...*

Ακολουθούν τέσσερα ποιήματα, αφιερωμένα σε τέσσερα πρόσωπα. Στο πρώτο, εξάστιχο και εντελώς αφαιρετικό, χρησιμοποιεί την τεχνική που συναντήσαμε και σε προηγούμενα στιχουργήματα, αφιερωμένα σε πρόσωπα που "κάτι" από την προσωπικότητα ή το έργο τους συγκλόνισε τα αισθήματά του.

Εκπληκτικά τα επόμενα τρία... Στο "Μάνα", ο ποιητής ανεβάζει στα ύψη τη ψυχρή Γραμματική και μας προσφέρει την πιο πρωτότυπη περιγραφή της μάνας, οποιασδήποτε μάνας και του ρήματος "αγαπώ". Και με γραμματικούς παραλογισμούς καταλήγει:

*Μάνα
Επίρρημα χρονικό
Σύνδεσμος συμπλεκτικός.
Πρόθεση που φανερώνει τρόπο
Επιφώνημα για όλες τις χρήσεις (σελ.63)*

Ακολουθεί "εκ βαθέων" ύμνος στην αγάπη του, μέχρι θανάτου, στο γαλανό της θάλασσας και της Ευδοκίας και εύχεται στο τέλος του ταξιδιού του:

*κι ας είναι (σ)κουρ(ι)ασμένη
η πυξίδα του "σ' αγαπώ"
.....
Ωραίος τόπος τα μάτια σου
για το "ενθάδε κείται" (σελ.64)*

Τέλος το τρίτο αφιερώνεται σε ένα μαθητή του που στα 22 του χρόνια πνίγεται...

...
ντυμένος με το βαθύ γαλάζιο της θάλασσας:

*... Τον υποδέχεται το βαθύ γαλάζιο του ουρανού
και ο Θεός τον διορίζει φύλακα άγγελο
του μέλλοντος διαρκείας
Για όλα τα παιδιά του κόσμου
που τα μάτια τους κυβερνά η σοροκάδα. (σελ. 65)*

Ο Βαγγέλης Κακατσάκης δεν άντεξε τον πειρασμό... Τα δύο από τα τελευταία του στιχουργήματα βροντοφωνούν ότι ο δημιουργός τους είναι Κρητικός και γνωρίζει τη λυρική «λαλιά» του τόπου του, τον ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο, όπως παράλληλα γνωρίζει και να φτιάχνει μαν-

τινάδες με ομοιοκαταληξία. Με αυτόν τον παραδοσιακό τρόπο "από καρδιάς" εξομολογείται ότι η ποίησή του βγήκε από την καρδιά του σαν καμπάνα, σαν φωτιά, σαν βρύση, σαν ρόδο και:

*Χέρι την κάνω την καρδιά και λέω της να δώσει
όρκο τιμής στον ουρανό πως δε θα με προδώσει. (σελ.67)*

Το... καλύτερο στο τέλος έχει τίτλο: «Στον ίσκιο του κυπαρισσιού μου» και είναι αφιερωμένο σε υπαρκτό πρόσωπο. Εικόνες, σύμβολα σε όλο τους το μεγαλείο για την αδυναμία της ανθρώπινης ύπαρξης και το αναπόφευκτο του θανάτου.

*Επιστρέφω στον ίσκιο του
Στον ίσκιο του κυπαρισσιού μου*

*Και για να προετοιμάζω,
την αναχώρησή μου,
επιστρέφω στον ίσκιο του. (σελ.68)*

Με αυτούς του στίχους κλείνει ο Β.Κ. "σταυροδένοντας τις μνήμες με τις ρίζες". Το "ποίημά του", κατά την ταπεινή γνώμη της γράφουσας, είχε τα χαρακτηριστικά του καλού "ποιήματος" όπως του καλού ψωμιού της μάνας του. Πέτυχε να γίνει "άρτος που καρδιάν ανθρώπου στηρίζει". Αξίζει η συλλογή αυτή να στολίσει το πρώτο ράφι της βιβλιοθήκης σας.

Σημ.: Πολλά από τα ποιήματα της συλλογής αυτής έχουν ήδη μελοποιηθεί. Το "Ενθάδε κείται" μελοποίησε ο γνωστός μουσικοσυνθέτης Σταμάτης Κραουνάκης.

A. M.

Ξαναδιαβάζοντας τους Γάλλους κλασικούς

Γράφει η Κούλα Καφετζή

Μια όμορφη λογοτεχνική βραδιά στο **βιβλιοπωλείο-καφέ ΚΑΦΚΑ** στην Αλεξανδρούπολη, η οποία οργανώθηκε από κοινού με το "Σπίτι της Αντουανέτας" και με το ζωντανό πολιτιστικό κύτταρο του Συλλόγου Ελληνογαλλικής Φιλίας, που στεγάζεται επί της οδού Τσιμισκή, στο κληροδότημα των αδελφών Αντουανέτας και Πιπίνου Δεμετζίαν.

Ομιλητής ο καλός φίλος από τη Βρετανία της Γαλλίας **Jean Christophe Eon**, φιλόλογος - συγγραφέας-ποιητής και συμπαραστάτης του η **Μαρίνα Τσαταλμπασιδου**, καθηγήτρια της γαλλικής γλώσσας.

Μέσα σε ζεστή, φιλική και ζωντανή ατμόσφαιρα αναδείχθηκε όλος ο 19ος αιώνας των γαλλικών γραμμάτων που φωτίσαν την παγκόσμια λογοτεχνία.

Μια συναρπαστική, νοσταλγική συνάντηση με τους ποιητές Λαμαρτίνο, Βερλαίν, Ρεμπώ, Μαλαρμέ, Απολλιναίρ και τους μεγάλους πεζογράφους Σταντάλ, Μπαλζάκ, Δουμά, Ουγκώ, Φλωμπέρ, Ζολά, Μωπασάν, Βερν, Προυστ, που τόσο επηρέασαν την ανθρώπινη σκέψη και την παγκόσμια λογοτεχνία!

Ο Jean Christophe ξεκίνησε αυτό το γοητευτικό ταξίδι στη χρυσή εποχή της ποίησης και του μυθιστορήματος λέγοντας: "ο 19ος αιώνας αρχίζει, για μένα, με το σκοτάδι της Γαλλικής Επανάστασης το 1789 και τελειώνει με τη φρίκη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου το 1914. Γιατί πολιτιστικό σκοτάδι; Επειδή τρεις, τουλάχιστον, μεγάλοι συγγραφείς οδηγήθηκαν στη λαιμητόμο..."

Στη συνέχεια ανέλυσε τα λογοτεχνικά ρεύματα του 19ου αιώνα. Μίλησε για τον **Ρομαντισμό**, που αναπτύχθηκε κυρίως στην ποίηση με κύριο εκπρόσωπο τον Λαμαρτίνο. Για τον **Παρνασσισμό**, με κυριώτερο εκπρόσωπο τον Θεόφιλο Γκωτιέ, στον οποίο ο Μπωντλέρ αφιέρωσε

τα "Άνη του Κακού" και τον ντε Μπανβίλ, με τον οποίο διατηρούσε αλληλογραφία ο Ρεμπώ. Ανέλυσε το φαινόμενο του μυθιστορήματος, τη ναυαρχίδα του 19ου αιώνα και αναφέρθηκε στα βασικά είδη:

Το **ιστορικό μυθιστόρημα**, με κυριότερα έργα την "Παναγία των Παρισίων" (Ουγκώ 1831), τους "Τρεις σωματοφύλακες" (του πατέρα του Αλέξανδρου Δουμά, 1844), τον "Σαλαμπώ" (Φλωμπέρ. 1862).

Το **ρεαλιστικό μυθιστόρημα**, με κυριότερους εκπροσώπους τον Σταντάλ ("Το κόκκινο και το Μαύρο", 1830, "Το Μοναστήρι της Πάρμας", 1839), τον Μπαλζάκ ("Ο Μπαρμπα Γκοριό", "Ευγενία Γκραντέ"), τον Φλωμπέρ ("Μαντάμ Μπωβαρύ", 1857, "Αισθηματική Αγωγή", 1869) και τον Μωπασάν ("Όρος Οριόλ", 1887, "Μια ζωή", 1883, "Ο Φιλαράκος", 1885).

Το **κοινωνικό μυθιστόρημα**, με κυριώτερο εκπρόσωπο τον Βίκτορα Ουγκώ ("Οι Άθλιοι", 1862).

Το **νατουραλιστικό μυθιστόρημα**, όπου κυριαρχεί ο Εμίλ Ζολά με τα έργα "Η αμοιβή των σκύλων" (1872), "Νανά" (1879), "Ζερμινάλ" (1885).

Η βραδιά έκλεισε με το "Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο" του Μαρσέλ Προυστ, το τελευταίο μεγάλο μυθιστόρημα του 19ου αιώνα και το πρώτο του εικοστού αιώνα: το μεγαλύτερο μυθιστόρημα της γαλλικής λογοτεχνίας με δύο χιλιάδες διακόσιες σαράντα σελίδες.

Σημειώτεον ότι ο Jean Christophe Eon τα τελευταία χρόνια ζει στην Αλεξανδρούπολη, πόλη που αγάπησε και αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για την ποιητική του συλλογή με τίτλο "Dame de Saracosti d' Alexandroupolis", η οποία εκδόθηκε στη Γαλλία κι ετοιμάζεται να εκδοθεί στην Ελλάδα από τις εκδόσεις "παρατηρητής της Θράκης" με τίτλο "Η Κυρά Σαρακοστή της Αλεξανδρούπολης" και σε μετάφραση Κούλας Καφετζή.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

*Ένα ημερολόγιο που μετρά τον χρόνο ανάποδα**Γράφει ο Ζαφείρης Αλεξιάδης*

Κάθε φορά που παίρνω στα χέρια μου ένα άλμπουμ με παλιές φωτογραφίες της Αλεξανδρούπολης, αισθάνομαι μια ξεχωριστή χαρά. Την ίδια που αισθάνεται ο κάθε Αλεξανδρουπολίτης.

Εγώ, όμως, έχω κάποιους ιδιαίτερους λόγους να χαίρομαι. Και κατά πρώτον, είμαι συνομήλικος με τις παλιές φωτογραφίες και σε πολλές από αυτές εμφανίζομαι αυτοπροσώπως, που λένε. Και τώρα που το σκέφτομαι, η ίδια η Αλεξανδρούπολη δεν είναι πολύ μεγαλύτερη ηλικιακά από εμένα. Μόλις 50 χρόνια μας χωρίζουν!

Τα βαφτίσια της μάλιστα από Ντεντε-Αγάτς σε Αλεξανδρούπολη έγιναν μόλις 15 χρόνια πριν από τα δικά μου· η μόνη διαφορά είναι ότι στα δικά της βαφτίσια, στον Μητροπολιτικό Ναό, παρευρέθηκε πλήθος από ιστορικές προσωπικότητες, ακόμα και ο βασιλιάς, που της έδωσε το όνομά του, ενώ στα δικά μου παρευρέθηκαν μόνο οι δικοί μου και ο καντηλανάφτης του παλιού Αγίου Ελευθερίου.

Ένας άλλος λόγος της χαράς μου είναι ότι στις λεζάντες των φωτογραφιών βάζει την ουρά του ο δαίμονας του τυπογραφείου και γράφονται ανακρίβειες. Τότε παρεμβαίνω εγώ για τη διόρθωση και αυτό είναι

μια πρόσθετη χαρά για εμένα.

Πρόσφατη αφορμή για τη χαρά που σας έλεγα είναι το άλμπουμ-ημερολόγιο της Αλεξανδρούπολης, που επιμελήθηκαν ο Μιχάλης Πατέλης, ο Πέτρος Γ. Αλεπάκος και η Τζένη Κατσαρή-Βαφειάδη και εξέδωσαν η ΛΕΣΧΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ και το ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ. Ένα λεύκωμα γεμάτο μνήμες και ευχαρίστηση, με ένα εντυπωσιακό εξώφυλλο αλλά και με κάποιες ανακρίβειες, στις εσωτερικές σελίδες του.

Και κατά πρώτον, το εικονιζόμενο κτήριο στο εξώφυλλο δεν είναι το καφέ ΛΟΝΔΙΝΟΝ. Είναι το ξενοδοχείο ΑΚΤΑΙΟΝ, ιδιοκτησίας της οικογενείας Αστροειδή.

Το κτήριο αυτό τα καλοκαίρια λειτουργούσε και ως καφέ με τραπεζάκια, που έβγαζε στην άκρη του γκρεμού, κάτω από τέντα. Τα εικονιζόμενα τραπέζια είναι από το ΑΚΤΑΙΟΝ.

Το δέντρο δίπλα του είναι ίσως η βαλανιδιά που έμεινε μετά την κατεδάφιση του κτηρίου από τους Βούλγαρους το 1942. Έτσι έμεινε μόνη της, στη μέση της πλατείας που δημιουργήθηκε και ενέπνευσε τον τίτλο στο μυθιστόρημα της Σοφίας Κλήμη-Παναγιωτοπούλου «ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΕΡΗΜΙΤΗ», για να αιτιολογηθεί

το ΝΤΕΝΤΕ-ΑΓΑΤΣ, η παλιά ονομασία της πόλης. Με αυτόν τον τρόπο συσχετισμένη η ρομαντική ονομασία, γοήτευσε και στήριξε τον τίτλο και τον μύθο για το δέντρο του Ερημίτη.

Το καφέ ΛΟΝΔΙΝΟΝ ήταν ένα ισόγειο μονόχωρο κτήριο, ενσωματωμένο στο ρυμοτομικό τετράγωνο. Το ΑΚΤΑΙΟΝ ήταν μόνο του και εκτός σχεδίου. Το ΛΟΝΔΙΝΟΝ ήταν ιδιοκτησία του Παναγιώτη Παπαδόπουλου που είχε και τα ΤΙΤΑΝΙΑ. Κατά τους θερινούς μήνες, όταν η βόλτα μεταφερόταν από τη Βασιλέως Γεωργίου στην παραλία, λειτουργούσε ως θερινό καφέ-αναψυκτήριο. Τότε έφερνε από τη Θεσσαλονίκη ειδικό τεχνίτη ζαχαροπλάστη, που έφτιαχνε, εκτός των άλλων, γρανίτα, το περιζήτητο δροσιστικό γλυκό των μοντέρνων Αλεξανδρουπολιτών.

Με τις κινητοποιήσεις των σπουδαστών της Ακαδημίας και των μαθητών του Γυμνασίου για το Κυπρια-

Ημερολόγιο
Λεύκωμα

2019

Εικόνες από την οικονομική ζωή
της παλιάς Αλεξανδρούπολης

κό, η ονομασία του κέντρου άλλαξε και από ΛΟΝΔΙΝΟΝ έγινε ΚΥΠΡΟΣ. Αργότερα κατεδαφίστηκε και κτίστηκε εκεί ο θερινός κινηματογράφος ΕΒΡΟΣ. Το ίδιο έγινε και με το όνομα του ξενοδοχείου Μεγάλη Βρετανία της 14ης Μαΐου, που ονομάστηκε και αυτό ΚΥΠΡΟΣ. Αλλά και το πρώτο στην πόλη ξενόγλωσσο φροντιστήριο της κυρίας Σπαθοπούλου, που έφερε την ονομασία ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ και στεγαζόταν στην Παλιά Δημαρχία, υπό την πίεση των διαδηλωτών κατέβασε την επιγραφή του και την αντικατέστησε με άλλη, που έγραφε ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ. Εξ αιτίας των ίδιων γεγονότων ονομάστηκε και ο δρόμος προς το λιμάνι, οδός Κύπρου.

Στον σχεδιασμό του λευκόματος δεν ελήφθη φροντίδα για την αρίθμηση των σελίδων, εκτός από τις δύο τρεις τελευταίες. Στην ενότητα των κρεοπωλών αναφέρεται ότι ο εικονιζόμενος στη σελίδα 30 είναι ο Κετσετζής. Έψαξα αλλά δε βρήκα ούτε τη σελίδα 30 ούτε τη φωτογραφία. Ο Κετσετζής ήταν γείτονάς μας. Ήταν ένας εντυπωσιακός τύπος της αγοράς. Έφερε ένα εντυπωσιακό τσιγκελωτό μουστάκι και φορούσε μια κυλότα ιππέα με πρόσθετη επένδυση ανάμεσα στα σκέλη και στένευε στα γόνατα. Η εμφάνισή του ολοκληρωνόταν με τις ψηλές μπότες, πάντα καλογουαλισμένες. Είχε ένα μεγάλο κρεοπωλείο στο κέντρο της αγοράς. Τότε οι λέξεις αγορά και οδός Εμπορίου ήταν σχεδόν ταυτόσημες.

Στην πρώτη φωτογραφία της ενότητας «Κρεοπωλεία» εμφανίζομαι και εγώ. Είναι μια φωτογραφία του 1948 και εγώ είμαι δεκατεσσάρων ετών, μαθητής της πρώτης Γυμνασίου. Τώρα, γιατί ένας μαντράχαλος 14 ετών είναι μαθητής της πρώτης Γυμνασίου –Γ' τάξεως τη λέγανε– είναι μια άλλη ιστορία, για την οποία δεν ευθύνομαι εγώ. Είμαστε φωτογραφημένοι μπροστά στο κρεοπωλείο του Τρύφωνα Βουτσινά, παραμονές των Χριστουγεννιάτικων εορτών του 1948.

Ο Τρύφωνας Βουτσινάς, μόλις πριν από δύο χρόνια είχε επιστρέψει από τη Μέση Ανατολή. Είχε περάσει εκεί μια νύχτα της κατοχής και είχε καταταγεί στον εκεί ελληνικό στρατό, που ήταν τμήμα του συμμαχικού στρατού και πολεμούσε τον Ρόμελ στην Αφρική.

Το ίδιο είχαν κάνει και άλλοι νέοι από την πόλη μας, όπως ο Νίκος Καράκης, αδελφός της μητέρας μου, ο Θεόδωρος Τοζακίδης και ο Ανδρέας Παχουμιάδης, ο αεροπόρος από το Αλήμπη. Είχαν περάσει τότε και άλλοι νέοι που δε γνωρίζω τα ονόματά τους. Μικρός τότε εγώ άκουγα τους μεγάλους που το συζητούσαν.

Ήταν εντυπωσιακές όλες αυτές οι ιστορίες και για τον τρόπο διαφυγής τους και για τον τόπο όπου κατέφυγαν. Σε συνδυασμό με ό,τι είχα ακουστά για τα μέρη αυτά, για τους Αγίους Τόπους, για τα παραμύθια της Χαλιμάς που διαδραματιζόνταν εκεί, για το λυχνάρι του

Αλαντίν, για τις πυραμίδες και για τους Φαραώ, όλα αυτά και με το Ελ-Αλαμίν και το Ρίμινι έκαναν το φευγιό τους και την επιστροφή τους ιστορίες γοητευτικές, που γέμιζαν με εικόνες τη φαντασία ενός παιδιού 14 χρόνων. Άκουσα ακόμα ότι αυτοί που γύριζαν από τη Μέση Ανατολή ήταν φορτωμένοι με χρυσές λίρες.

Ήρθε λοιπόν ο Τρύφωνας Βουτσινάς και άνοιξε το κρεοπωλείο του δίπλα στο μανάβικο του θείου μου, όπου δούλευα τσιράκι. Παραμονές Χριστουγέννων του 1948 και η οδός Εμπορίου σε όλο της το μεγαλείο. Τα μαγαζιά, κατάφορτα με εμπορεύματα, άστραφταν τα βράδια των ημερών της παραμονής φωτισμένα από τις λάμπες του Ηλεκτροφωτισμού.

Κόσμος! Ένα σωρό κόσμος, σαν σε πανηγύρι, με το καλάθι γεμάτο στο χέρι ή δίπλα, επάνω στη σκάρα του ποδήλατου, να χαιρετάει τους γνωστούς –και ποιος δεν ήτανε γνωστός–, να χαμογελάει αισιόδοξος. Η κατοχή ήταν εδώ και καιρό πίσω. Η οδός Εμπορίου, γεμάτη ζωντάνια και σφρίγος, να δικαιολογεί και το άλλο όνομά της «η αγορά» και την ονομασία του δρόμου «ΟΔΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ».

Κατάφορτο και το κρεοπωλείο του Τρύφωνα Βουτσινά με πλήθος κρέατα, με αρμαθιές σουτζούκια, με παστουρμάδες, με κομμάτια λαρδί και κυνήγια, αγριογούρουνα και πάπιες και χήνες από τους κυνηγούς του Γκιαούρ Αντά.

Τότε ήταν που τα ακούσματά μου, ότι αυτοί που γύρισαν από τη Μέση Ανατολή, ήρθαν φορτωμένοι με χρυσές λίρες, επιβεβαιώθηκαν σαν πραγματικότητα.

Ο Τρύφωνας Βουτσινάς στόλιζε τα κρέατά του με φύλλα χρυσού, αληθινού χρυσού 24 καρατιών. Ήταν από τα φύλλα αυτά που χρησιμοποιούν οι αγιογράφοι για το φόντο των εικόνων που αγιογραφούν. Από πού τα είχε, δε γνωρίζω· ήταν μια περίπτωση που φόρτωσε τη φαντασία και τη μνήμη μου με εικόνες που τις κουβαλώ μέχρι σήμερα και τις ανασύρω με την κάθε ευκαιρία.

Το ημερολόγιο-λεύκωμα του '19 έχει μια εξαιρετική επιλογή φωτογραφιών της παλιάς Αλεξανδρούπολης. Σε τρεις μάλιστα από αυτές απεικονίζομαι, όλος καμάρι, και εγώ, νεαρός μαθητής τότε, φορώντας το μαθητικό πηλήκιο. Όταν ξεφύλλισα το άλμπουμ και είδα τη φάτσα μου, κοιτάχτηκα και καμάρωσα για τη συμμετοχή μου στην προβολή της παλιάς Αλεξανδρούπολης. Δεν το κρύβω ότι αισθάνομαι –μεγάλος τώρα πια– σαν διατηρητέο μνημείο της πόλης μας!

Σε μια φωτογραφία, σ' αυτήν που πουλάω πασατέμπο στο Γυμναστήριο, αναφέρεται και το όνομά μου. Σε μια άλλη, μπροστά στο μανάβικο του θείου μου Νίκου Καράκη, στέκομαι δίπλα του με το τάσι της ζυγαριάς στο χέρι. Στη λεζάντα αναφέρονται τα ονόματα όλων των εικονιζομένων, πεθαμένοι όλοι τους, εκτός

από το δικό μου. Ίσως, αυτός που έγραψε τη λεζάντα, έκανε το διαχωρισμό, όπως γίνεται στην εκκλησία, σε ονόματα «ζώντων και τεθνεώτων» και περιμένει να γράψει και το δικό μου σε κάποια προσεχή έκδοση!

Χαρακτηριστικές και πρωτότυπες οι φωτογραφίες των πλανόδιων καρβουνιάρηδων. Το κάρβουνο τότε ήταν το κύριο μέσο για το μαγείρεμα. Τη δεκαετία του πενήντα ήταν σπάνιες οι ηλεκτρικές κουζίνες και δεν είχαν κυκλοφορήσει ακόμα αυτές του υγραερίου. Τότε κάποια σπίτια είχαν γκαζιέρες με την τρόμππα ή αυτές με το φιτίλι. Το μικρό καμινέτο του οιοπνεύματος ήταν για έναν καφέ ή για ένα τσάι.

Οι περισσότερες οικογένειες ετοίμαζαν το μεσημεριανό τους φαγητό στη φουφού, στο μικρό σομπάκι που δούλευε με ξυλοκάρβουνο. Επάνω της τοποθετούνταν οι πηλινες κατασρόλες και εκεί μαγειρευόταν η νοστιμότατη φασολάδα. Κατά την επόμενη δεκαετία του εξήντα κυκλοφόρησαν οι κουζίνες υγραερίου, που αχρήστεψαν τις φουφούδες και εξαφάνισαν τους πλανόδιους καρβουνιάρηδες. Η πρώτη μάρκα κουζίνας υγραερίου ήταν η «Πετρογκάζ», που έδωσε το όνομά της και καθιέρωσε την ονομασία του είδους της συσκευής σαν «κουζίνες Πετρογκάζ».

Στην ενότητα «ψιλικά» είναι και η φωτογραφία του Αντώνη Μετσοβίτη. Ο Μετσοβίτης είχε ένα μεγάλο κατάστημα με τα παρεμφερή είδη, χονδρικής και λιανικής πώλησης, στη Βασιλέως Γεωργίου, δίπλα στο οιοποιοί του Μποτονάκη, πατέρα της δικής μας Αλεξάνδρας.

Στο ποιοποιοί δούλευε ο αδελφός της μητέρας μου Νίκος Καράκης, 19 χρονών παλικάρι τότε. Το 1941, μετά την είσοδο των Γερμανών στην Ελλάδα και μπροστά στον κίνδυνο να κατεβούν οι Βούλγαροι στην Αλεξανδρούπολη, εγκατέλειψε σπίτι, μαγαζί και περιουσία και έφυγε με την οικογένειά του. Ο θείος μου πήδηξε από τη μάντρα, που χώριζε τις δύο αυλές, πίσω στην αυλή του Μετσοβίτη και από κάποιο άνοιγμα μπήκε στο κατάστημα. Πήρε κάποια μικροπράγματα και ανάμεσά τους και μια φουσαρμόνικα.

Όταν αργότερα ο θείος μου πέρασε στη Μέση Ανατολή και κατατάχθηκε στον Ελληνικό Στρατό, η γιαγιά μου έδωσε σε μένα τη φουσαρμόνικα. Και ενώ ο θείος μου ο Νίκος πολεμούσε τον Ρόμελ στην Αφρική, εγώ με τη φουσαρμόνικα φύσα-ρούφα μάθαινα να παίζω το «Λιλή Μαρλέν».

Στην ενότητα των κρεοπωλών υπάρχει η φωτογραφία του Απόστολου Πάντου, μπροστά στο κρεοπωλείο του. Ο Λάκης, έτσι τον λέγαμε, από τα μετεφηβικά του χρόνια δούλευε στον κινηματογράφο ΤΙΤΑΝΙΑ. Έδειχνε τους τίτλους των διαλόγων στο κάτω μέρος της οθόνης. Η δουλειά του ήταν στην καμπίνα της μηχανής, δίπλα στους μηχανικούς ηλεκτρολόγους, τον «Σπανό» όπως λέγαμε τον Νικολαΐδη και τον Καλαφάτη. Κάποτε ο

Πάντος έφυγε μετανάστης στην Ελβετία, όπου εργάστηκε αρκετά χρόνια. Όταν γύρισε, έγινε κρεοπώλης στην οδό Εμπορίου, δίπλα στου Μαλαματινά.

Η δουλειά του στον κινηματογράφο, να δείχνει τους τίτλους των διαλόγων, ήταν εξειδικευμένη και δύσκολη. Ο Πάντος τα κατάφερνε με άριστο τρόπο. Κάποτε δεν πρόφτανε και έδειχνε τα γράμματα του διαλόγου στην επόμενη σκηνή. Τότε ο κόσμος από την αίθουσα ξεπούσε στο γνωστό: «γράμματα χασάπη!»! Ίσως γι' αυτό μετά τον γυρισμό του από την Ελβετία άνοιξε κρεοπωλείο και έγινε χασάπης!

Σε μια φωτογραφία, δεν ξέρω σε ποια σελίδα, απεικονίζεται ο Ιωάννης Ασπρομάλλης να παίζει ακορντεόν. Δίπλα του το γκαρσόνι, για τις ανάγκες της φωτογραφίας, παίζει τάχα βιολί, με το βιολί του Ασπρομάλλη. Ο Ασπρομάλλης ήταν πατέρας του Ζωρζ, του δεύτερου ζωγράφου της πόλης. Ο άλλος ήταν ο Γρηγόρης Κουρουτζίδης. Οι μισές ταμπέλες των καταστημάτων της πόλης ήταν γραμμένες από τον έναν και οι άλλες μισές από τον άλλον. Τακτικότερη δουλειά τους ήταν η αφίσα-απεικόνιση του έργου που θα έπαιζε ο κινηματογράφος. Ο Κουρουτζίδης έγραφε τις αφίσες για τα ΤΙΤΑΝΙΑ του Παπαδόπουλου και ο Ζωρζ για τα ΗΛΥΣΙΑ του Ιωαννίδη.

Ο Ζωρζ είχε το μικρό εργαστήριό ατελιέ του επί της 14ης Μαΐου, στο ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία», το μετέπειτα «Κύπρος». Παρεμπιπτόντως, το κτήριο αυτό ήταν παλαιότερα το Υποπροξενείο της Μεγάλης Βρετανίας, γι' αυτό διατήρησε την ονομασία του και ως ξενοδοχείο.

Ο πατέρας Ασπρομάλλης είχε αλφισμό και τα μαλλιά του, τα φρύδια του και οι βλεφαρίδες του ήταν όλα κάτωσπρα. Σχεδόν δεν έβλεπε. Ήταν όμως ικανότατος οργανοπαίκτης πολλών μουσικών οργάνων. Ερχόταν προσεκτικά μια-δυό φορές την εβδομάδα στο απέναντι από εμάς καφενείο, στην οδό Εμπορίου και έδειχνε τη δεξιοτεχνία του. Εγώ, τσιράκι τότε στο μανάβικο του θείου μου, παρατούσα το τάσι και τα δράμια της ζυγαριάς, πήγαινα και καθόμουν στα σκαλοπάτια του καφενείου και απολάμβανα τη μελωδική μουσική από το ταλέντο του Ασπρομάλλη.

Το ημερολόγιο-λεύκωμα της Αλεξανδρούπολης για το 2019 δε θα μου δείχνει τις ημέρες καθώς θα έρχονται, η μία πίσω από την άλλη. Συνταξιούχος πια –τα 'χω και τα χρονάκια μου–, όλες οι μέρες για εμένα, καθημερινές, Κυριακές, γιορτές είναι όλες ίδιες. Ναι· μου θύμισε όμως, μέσα από τις παλιές του φωτογραφίες, μια-μια τις ημέρες που έζησα και που ήταν όλες εξαιρετικές ή τουλάχιστον αξέχαστες. Γι' αυτό ευχαριστώ τους συντελεστές που το δημιούργησαν, τον Μιχάλη Πατέλη, τον Πέτρο Γ. Αλεπάκο και την Τζένη Κατσαρή-Βαφειάδη όπως βεβαίως τη ΛΕΣΧΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ και το ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ που το εξέδωσαν.

Ζεϊμπέκικος, ο αρχαϊκός χορός της Θράκης

Γράφει ο **Θάνος Καλλιτσάρης***

Αγαπητές μου συμπολίτισσες και συμπολίτες, φίλες και φίλοι, η αναφορά αυτή δε διεκδικεί συγγραφικές ή ιστορικές δάφνες. Είναι γραμμένη από έναν απλό, μη επαίοντα άνθρωπο που το μόνο αναμφισβήτητο στοιχείο που διαθέτει είναι η βαθειά αγάπη του για τον ζεϊμπέκικο χορό και τις ρίζες του.

Αυτό που μου έκανε μεγάλη εντύπωση στις όποιες αναζητήσεις μου στη βιβλιογραφία, έστω στις αναφορές μέσω διαδικτύου, σε όλα αυτά τα χρόνια, ήταν ότι στο σύνολο σχεδόν των ανασκοπήσεων υπήρχε ξεκάθαρος ο προσδιορισμός του ως «αρχαϊκού χορού της Θράκης».

Ο ζεϊμπέκικος θεωρείται κατά την άποψη της πλειονότητας των μουσικολόγων ως αρχαίος ελληνικός χορός της Θράκης που οι Ζεϊμπέκηδες, εξισλαμισμένος ελληνικός πληθυσμός (κατά τον Λαογράφο Ν.Γ. Πολίτη αντάρτες ή ληστρικές συμμορίες με έντονο αντιοθωμανικό και πολλές φορές αντιεξουσιαστικό/αντικρατικό χαρακτήρα επί οθωμανοκρατίας) τον μετέφεραν στη Μικρά Ασία και τον επανέφεραν στην Ελλάδα οι πρόσφυγες του 1922.

Ένας καθαρά ανδρικός, αργός και βαρύς στην πρωτόλεια μορφή του χορός που περιλάμβανε πολύ συχνά

επίδειξη οπλομαχίας. Αναμφισβήτητα το όνομά του οφείλεται στον εξισλαμισμένο ελληνικό πληθυσμό των Ζεϊμπέκηδων που, όπως αναφέρεται, διαδόθηκε στα ελλαδικά αστικά κέντρα κατά τα τέλη του 19ου αιώνα, όντας αρχικά αντικριστός χορός δύο ατόμων που έφεραν οπλισμό, για να εξελιχθεί αργότερα σε «μονήρη αυτοσχεδιαστικό ανδρικό χορό».

Κατά τον Ηρόδοτο, η λέξη Ζεμπέκος παράγεται από την αρχαία Θρακική λέξη μπούκο που προέρχεται από τη φρυγική «φέκος» που σημαίνει «βούκος» = μπουνιά, η οποία με πρώτο συνθετικό την κλητική του Ζεους, Ζευ, παράγει τη λέξη Ζεϊμπέκηδες. Αυτό φαίνεται να συμβολίζει μια αναζήτηση για την ένωση του πνεύματος με το σώμα. Αλλά επίσης κατά τον λαογράφο και συγγραφέα Θάνο Βελούδιο η λέξη «Ζεϊμπέκικος» προέρχεται κατά το πρώτο συνθετικό από τη Φρυγική λέξη «Ζεϋ» εκ τους Ζεους, που συμβολίζει το «άρτος» και το «σώμα».

Ο ζωγράφος Γιάννης Τσαρούχης έχει υποστηρίξει ότι οι Ζεϊμπέκηδες ήταν Έλληνες, κυρίως από τη Μακεδονία, και τους Θρακιώτες που ακολούθησαν τον Μέγα Αλέξανδρο στα βάθη της Ασίας. Σύμφωνα όμως και με τον

* Ο Θάνος Καλλιτσάρης είναι καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας Πανεπιστημιακού Γεν. Νοσοκομείου Λάρισας, δρ Πανεπιστημίου Freiburg Γερμανίας.

Σίμωνα Καρά, ο χορός αυτός έχει κληρονομικότητα αρχαιοελληνική δεδομένου ότι το ρυθμικό του σχήμα των 9 χρόνων διαφαίνεται στις ωδές της Λεσβίας Σαπφούς. Πάντως κυρίαρχες είναι οι απόψεις ότι πρόκειται για χορό κατ' εξοχήν αρχαίο Ελληνικό-Θρακικό, που τον μετέφεραν και τον διέδωσαν στην Ασία οι αρχαίοι Αργείοι-Θράκες, όταν ίδρυσαν αποικία στις Τράλλεις (σημερινό Αϊδίνιο) της Μικράς Ασίας.

Έχουν ωστόσο βρεθεί και μικρογραφίες του 1100 π.Χ. στην περιοχή της Θράκης και συγκεκριμένα στην περιοχή του Γονικού και του Χίλια, που αναπαριστούν χορευτικές φιγούρες οι οποίες εξυμνούν τον θεό Ορφέα και τον Θράκα αιιδό, που πιστεύεται ότι λατρεύτηκε κατά τον 13ο αιώνα π.Χ. και οι οποίες έχουν συμπεριφορά «Ζεϊμπέκιχη».

Ο Ζεϊμπέκιχος είναι ένας χορός που δεν έχει βήματα, γιατί είναι καθ' ολοκληρία αυτοσχεδιασμός και η παρέα του χορευτή αρκείται να του χτυπά ρυθμικά παλαμάκια, καθισμένη στην πίστα, σε επίπεδο πιο χαμηλό από αυτόν, δηλώνοντας έτσι τη συμπαράσταση, την εκφραζόμενη οδύνη και τον σεβασμό της. Ο χορευτής με τις κινήσεις του μιμείται το πέταγμα του αετού

Είναι ένας χορός της ιδιαίτερης πατρίδας μας, είναι ένας χορός της ψυχής μας!

Ίδρυση νέου κόμματος

Η εποχή μας ζητάει και λίγη σάτιρα!

Ίδρύεται πολιτικοκοινωνικός σχηματισμός από τους εν Αθήναις συμμαθητές-συμμαθήτριες της τάξεως του 1954 του Γυμνασίου Αλεξανδρουπόλεως (απόφοιτοι).

Γράφει η Ρούλα Δαουλτζή-Μανή

Παρακολουθώντας καθημερινά τα τεκταινόμενα στην πολιτική σκηνή διαπιστώνουμε ότι τα πολιτικά πράγματα στον τόπο μας είναι πολύ ρευστά και απαιτούν προσεκτική στόχευση και λύση.

Επηρεασμένοι, λοιπόν, οι προαναφερόμενοι από την αδήρητο φιλοδοξία και πρόθεση άλλων συμπολιτών μας να προσφέρουν στον τόπο μας, αποφασίσαμε κι εμείς να δημιουργήσουμε κομματικό σχηματισμό με μοναδικά –αρχικώς– μέλη τους εαυτούς μας. Άλλωστε υπάρχουν τέτοια παραδείγματα (όρα κύριος εκ Πατρών, όρα γνωστός εργατολόγος, γνωστός καθηγητής οικονομικής θεωρίας και άλλοι).

Το νεοϊδρυθέν κόμμα συναποτελείται από τα εξής όργανα: α) τον πρόεδρο, β) δύο αντιπροέδρους, γ) τον κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο, δ) τον οικονομικό διαχειριστή.

Δηλώνουμε ότι το κόμμα έχει την εξής ονομασία: «Κόμμα των μαθητών και μαθητριών των εν Αθήναις, της τάξεως του 1954 του Γυμνασίου Αλεξανδρουπόλεως». Ιδεολογία του κόμματος είναι ο συμφηφισμός των δύο άκρων και μέσα στα πλαίσια του Συνταγματικού τόξου.

Στόχοι του κόμματος οι εξής: 1) η μακροήμερευση των ηλικιωμένων –εκατό και άνω 2) η αποκατάσταση των

μειωμένων συντάξεων 3) η ανεύρεση συντρόφου στους γηραιούς-γηραιές ψηφοφόρους.

Δηλώνουμε ότι έχουμε κάνει όλες τις Συνταγματικές διεργασίες στον Άρειο Πάγο για την αναγνώριση του κόμματος. Όσο για τη χρηματοδότηση, τα έξοδα θα καλύπτονται από τα ίδια πενιχρά εισοδήματά μας.

Τέλος ζητούμε από τον κάθε συμπατριώτη μας να συστρατευτεί μαζί μας. Επισημαίνουμε ότι, αν υπάρχουν αντιρρήσεις, θα γίνουν απόλυτα αποδεκτές, δεδομένου ότι το κόμμα είναι εντεταγμένο στο Συνταγματικό τόξο με απόλυτα δημοκρατικές προθέσεις, διαθέσεις, διαδικασίες και διεκδικήσεις.

Επιπροσθέτως, οι επίδοξοι πολιτικοί λυπούνται που το Υπουργείο Υγείας θα κλείσει ψυχιατρικά νοσηλευτικά ιδρύματα με ό,τι αυτό συνεπάγεται γι' αυτούς, ευχαριστούν δε για την κατανόηση και τη συστράτευση των συμπατριωτών στον μεγαλεπίβολο αγώνα τους.

Στο εγγύς μέλλον θα σας ανακοινωθεί λεπτομερώς το πρόγραμμα στις πολιτικές συναντήσεις μας και εκ των προτέρων ευχαριστούμε για τη συμπαράσταση και συμπαρατάξη...

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Το σπίτι με τη τζιτζιφιά στη Μάκρη

Στη Μάκρη υπήρχε μια παλιά τζιτζιφιά, ίσως και μοναδική (δεν θυμάμαι άλλη στο χωριό), στο πατρικό σπίτι της μητέρας μου, δηλαδή στο σπίτι του παππού μου, που ήταν Μακρινός, από την οικογένεια Σιμσάρη, ενώ η γιαγιά μου Σοφία ήταν από τη Μαρώνεια. Μια σύμπτωση πριν λίγες μέρες με έκανε να ανατρέξω σε ένα πίνακα του σπιτιού αυτού με την τζιτζιφιά, από τον συμπατριώτη μας ζωγράφο Ασπρομάλλη, που τυχαία το ζωγράφισε γύρω στο 1951-52, όπως υπολογίζω από την ηλικία του μικρού κοριτσιού, της Ελισάβετ, στον πίνακα. Είναι γειτονοπούλα και περπατάει μαζί με τη μητέρα της, τη Μαρία. Όσο για τη τζιτζιφιά, έτσι γερμένη στην είσοδο του σπιτιού, αποτελεί το σύμβολο των παιδικών μου αναμνήσεων. Πρέπει να τη φύτεψε ο παππούς μου πριν το 1902, τη χρονιά που παντρεύτηκε με τη γιαγιά μου.

Έτσι τη θυμάμαι τη τζιτζιφιά, γερμένη, σε μια περριεργη ισορροπία κοντά στην πόρτα του σπιτιού, σαν για προστασία. Άλλωστε τις τζιτζιφιές τις φύτευαν παραδοσιακά κοντά στις πόρτες των σπιτιών ως αποτρεπτικά του κακού. Στον πίνακα ο τοίχος της αυλής εμφανίζεται γκρεμισμένος. Τον είχαν γκρεμίσει οι Βούλγαροι, που είχαν κάνει σταύλο το ισόγειο του σπιτιού. Θυμάμαι ακόμα τα τσιμεντένια παχιά για τα ζώα. Όταν αργότερα φτιάξαμε τον τοίχο, ο πατέρας μου από μόνος τον τράβηξε μέσα 1 μέτρο και πλέον, ώστε να μπορούν να περνούν τα αυτοκίνητα, έλεγε. Ίσως και τα κάρα, γιατί εγώ θυμάμαι πορείες με κάρο, μαζί με τη γιαγιά μου, Αλεξανδρούπολη-Μάκρη! Η γιαγιά μου πέθανε το 1954. Μέχρι τότε περνούσα μαζί της τα καλοκαίρια στη Μάκρη, κάνοντας κούνια στην τζιτζιφιά ή μέσα στο σπίτι δεμένη στα δοκάρια της γκρεμισμένης οροφής.

Τις Κυριακές (δεν υπήρχε τότε η αργία του Σαββάτου) πήγαινα με τη μητέρα μου στη Μάκρη στην προσπάθεια επισκευής του σπιτιού. Άκουγα συνεχώς για πέτρες, τούβλα και κυρίως ξυλεία για να γίνει η πρόχειρη εσωτερική σκάλα που οδηγούσε στον επάνω

Γράφει η Μαρία Αρ. Μποτσιβάλη, Δρ Χημικός

όροφο, τα πατώματα καθώς και το εξωτερικό μπαγνταντί. Βοηθός της ήταν ο θεός μου, ο Πάνος, που ήταν μαραγκός, μπαμπάς του ξαδελφού μου, του Λευτέρη Καραδιαμαντή.

Δίπλα σε εκείνη την τζιτζιφιά πέρασα ευτυχισμένες διακοπές, πράγμα που τότε αγνοούσα γιατί υπήρχε ένα ...μελανό σημείο. Ήταν η ανάγκη να φέρνουμε νερό με τενεκέδες από τον ποταμό, τόσο για να πίνουμε όσο και για τη λάτρα του σπιτιού που την εξυπηρετούσε ένα «μουσλούκι» μέσα στο σπίτι. Μας βοηθούσαν βέβαια τα αγόρια της γειτονιάς δηλαδή τα παιδιά της κυρίας Ανθίππης αλλά είχα κι εγώ τέτοιο δυσβάσταχτο... χρέος.

Μαζεύαμε τα τζιτζιφια σχεδόν μαζί με τις ελιές και τα τρώγαμε τα βράδια του χειμώνα με σταφίδες. Έχουν μια γεύση ελαφριά γλυκεία, μια υφή αλευρώδη και ένα λεπτό αδιόρατο άρωμα, σε αντίθεση με τα λουλούδια που μυρίζουν χιλιόμετρα μακριά, να χιλιόμετρα. Νομίζω πως όλη η Μάκρη μοσχοβολούσε τον Μάιο με Ιούνιο, και δεν ξέρω αν υπήρχε άλλη τζι-

τζιφιά εκεί, ούτε και έχω ακούσει πώς αυτή βρέθηκε στην αυλή μας. Ήταν σα να ανήκε απλά εκεί χωρίς ιστορία.

Όταν άνθιζε, γέμιζε μελισσες. Διαβάζω πως η επικονίαση της τζιτζιφιάς γίνεται αποκλειστικά από μέλισσες! Μια φορά ένα ολόκληρο τσαμπί με μέλισσες, που συνόδευαν μία βασίλισσα, ήρθε και κάθισε στο δένδρο. Ο πατέρας μου φώναξε έναν φίλο του που είχε μελίτσια, ο οποίος το κάπνισε και το πήρε μαζί του. Έκτοτε κάθε χρόνο μας έφερνε έναβ τενεκέ μέλι αλλά και βασιλικό πολτό! Έτσι η τζιτζιφιά μάς χάρισε και την πρώτη ύλη της μακροζωίας.

Στη σχετική λοιπόν και απαραίτητη έρευνά μου για την τζιτζιφιά, διαβάζω και συγκρατώ μια ασήμαντη πληροφορία: πως οι Τούρκοι δηλαδή συνήθιζαν και συνηθίζουν να τρώνε τα τζιτζιφια πριν το φαγητό,

σαν σάρτερ. Ως χημικός διατροφής, μπορώ παρακάτω να εξηγήσω το γιατί, υπακούοντας στο «χούι» μου να ερευνώ τα πράγματα, και κυρίως να τα συνδυάζω φτιάχνοντας κάτι καινούργιο, ακόμα και αν μοιάζουν ασήμαντα, άσχετα ή αδιάφορα. Οι Τούρκοι έχουν μια σοφή παροιμία που λέει «τσαν τσικάρ, χούι τσικμάς», δηλαδή «η ψυχή βγαίνει, το χούι δε βγαίνει».

Ο Έλιοτ έγραψε σε ένα ποίημα πως «δεν θα σταματήσουμε να εξερευνούμε και το τέλος όλων των ερευνών μας θα είναι να φτάσουμε εκεί από όπου ξεκινήσαμε και να γνωρίσουμε τον τόπο για πρώτη φορά» (we shall not cease from exploration and the end of all our exploring shall be to arrive where we started and know the place for first time). Αυτός λοιπόν, «κυρίες και κύριοι», είναι ο τόπος, ένα παλιό σπίτι, μια αυλή και μια τζιτζιφιά.

Πάντοτε νόμιζα ότι η τζιτζιφιά είναι συγγενής με την ελιά λόγω εξωτερικών ομοιοτήτων· όμως δεν είναι έτσι. Η ελιά ανήκει στην οικογένεια oleaceae ενώ η τζιτζιφιά στα rosales (όπου κι η τριανταφυλλιά!) και ονομάζεται *Elaeagnus angustifolia* (στενόφυλλη). Είναι γνωστή και με διάφορα όνόματα όπως μοσχοελιά, ελιά Ρωσική ή Βοημίας (όχι λόγω καταγωγής αλλά μάλλον ως αναφορά σε κάτι παράξενο). Η τζιτζιφιά είναι φυτό της κεντρικής και δυτικής Ασίας από όπου ήρθε και εγκλιματίστηκε στις μεσογειακές χώρες. Στην Κίνα, στην Κορέα και στο Ιράν αποτελεί σημαντικό παραδοσιακό φαρμακευτικό φυτό, γνωστό από εκατοντάδες χρόνια και ονομάζεται «δέντρο γιατρός». **Στην Ισπανία ονομάζεται δέντρο του παραδείσου, ενώ θεωρείται ότι αυτό ήταν το δέντρο στη χώρα των Λωτοφάγων.**

Τα τζιτζιφια είναι πλούσια σε βιταμίνη C και A, σε ασβέστιο, σίδηρο και κάλιο, σε γλυκόζη και φρουκτόζη, σε φλαβονοειδή (αντιοξειδωτικά) και σαπωνίνες. Επιπλέον περιέχουν μία ουσία που λέγεται «γλίσγραμμα» και ανήκει στους πολυσακχαρίτες. Η ουσία αυτή βρέθηκε να λειτουργεί θεραπευτικά ή προστατευτικά για έλκη στομάχου αλλά και για τη λειτουργία του εντέρου. Φαίνεται πως εδώ στηρίζεται η χρήση των τζιτζιφια για το στομάχι στην παραδοσιακή ιατρική.

Πιστεύω λοιπόν ότι η χρήση των τζιτζιφια από τους Τούρκους σαν σάρτερ οφείλεται ακριβώς στην ουσία αυτή για την έγκαιρη προστασία του στομαχιού και των εντέρων (αν και τίποτα δεν ήξεραν για αυτή). Στην παραδοσιακή ιατρική χρησιμοποιούνται τόσο οι καρποί όσο και τα φύλλα, τα βλαστάρια, ο φλοιός και οι ρίζες

Η παραδοσιακή χρήση των τζιτζιφια εκτός από το στομάχι αφορά στο συκώτι, στη σπλήνα, στο νευρικό σύστημα, στην αϋπνία (ηρεμιστικό), στην υπέρκοπωση, στο κλείσιμο πληγών, στις δερματικές ασθένειες (π.χ. ψωρίαση), στον πυρετό (αντιπυρετικό), τους νεφρούς (πέτρες), στην οστεοαρθρίτιδα, στη ρευματοειδή αρθρίτιδα, στην τόνωση της καρδιάς, στην αποτοξίνωση. Το τζιτζιφο λειτουργεί ως **αντιφλεγμονώδες**, ως ισχυρό **αντιμικροβιακό** και **αντιβακτηριακό** και ως ισχυρό **αναλγητικό** της κατηγορίας του ιμπουπροφέν (πολλές κλινικές μελέτες). Τέλος η κατανάλωσή του βοηθά την καλή λειτουργία του δέρματος, διορθώνοντας ουλές και ρυτίδες και δίνοντας χρώμα στο πρόσωπο. Τρώμε λοιπόν τζιτζιφα για υγεία και ομορφιά.

Λόγω των πολλών ευεργετικών ιδιοτήτων των τζιτζιφια γίνεται σήμερα μεγάλη έρευνα και κλινικές μελέτες για την ανακάλυψη φαρμάκων από τους καρπούς αλλά και τα άλλα μέρη του δένδρου.

Η μελέτη του «θεσπέσιου» αιθερίου ελαίου των λουλουδιών της τζιτζιφιάς έδειξε ότι κυριαρχεί μία ουσία, ο κινναμωμικός αιθυλεστέρας, η οποία δίνει και το χαρακτηριστικό άρωμα κανέλλας και λεμονιού και η οποία έχει αντικαρκινικές ιδιότητες! Η ουσία αυτή απομονώνεται τώρα και μελετάται.

Η τζιτζιφιά σηματοδοτεί το σπίτι των παιδικών μου καλοκαιριών και αποτελεί μέρος της αυτοβιογραφικής μνήμης μου. Ό,τι χρειάζομαι το κουβαλώ στη μνήμη μου χωρίς να με βαραίνει, αντίθετα, ελαφρώνει τα πάντα. Κάποτε, εντελώς απροσδόκητα κολυμπάω μέσα στα ασημένια φύλλα και τα άνθη που μυρίζουν ευτυχία. Όλοι περπατάμε και κουβαλάμε τέτοια αέρινα φορτία. Μας επιτρέπουν να τα ανακαλούμε, όποτε θέλουμε, γιατί είναι δικά μας με τρόπο μοναδικό και ανεπανάληπτο, ακόμα και αν τα αντικείμενα χαθούν, περάσουν. Όπως λέει και ο ποιητής «ό,τι πέρασε, πέρασε σωστά». Τίποτα δε χάνεται, γιατί τα παιδιά μπορούν να μαζέψουν ακόμα και στάχτες και να τις ρίξουν στη μέση της θάλασσας για να φυτρώσουν τζιτζιφιές και εκατόφυλλα ρόδα.

Είδα πολλούς ανθρώπους, έκανα και έμαθα πολλά νέα πράγματα, πολλά και απρόβλεπτα. Τέλος έκτισα κι ένα σπίτι αλλού, δίπλα στη θάλασσα, ανάμεσα σε πολλές ελιές και εντελώς συμπτωματικά ανάμεσα σε δύο μακρινές τζιτζιφιές που μπορώ, όταν ανθίζουν, να τις «ακούω». Η δική μου Βοημική «ελιά» μπορεί να έρχεται και να αράζει στην παραλία, όπως άραζε η Βοημία της Ingebor Bachman. Όλα τελικά είναι καλά, ως πράγματα των ανθρώπων. Μακάρι η τζιτζιφιά, όπου κι αν βρίσκεται, να προστατεύει εκείνο το σπίτι.

8 ΜΑΡΤΙΟΥ - ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Βράβευση γυναικών του Έβρου από την Περιφέρεια ΑΜ-Θ

Επιμέλεια: Δ. Σ.

Η Ελένη Δημούδη-Τζατζαΐρη επιδίδει το βραβείο στην Αλεξανδρουπολίτισσα Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη.

Από τον τοπικό τύπο της Αλεξανδρούπολης πληροφορηθήκαμε ότι, με την ευκαιρία του παγκόσμιου εορτασμού της «Ημέρας της Γυναίκας», βραβεύθηκαν δύο κυρίες Αλεξανδρουπολίτισσες με πλούσιο βιογραφικό για την προσφορά τους στην πόλη και στον Έβρο.

Συγκεκριμένα, σε μια εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο του Διοικητηρίου της Δράμας από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης βραβεύθηκαν οι εξής:

Η **Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη**, Αντιπρόεδρος του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης, για την πολιτιστική προσφορά της στην πόλη και η **Κωνσταντίνα Ουζουνοπούλου**, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας ΟΛΥΡΑ Ελληνικά Προϊόντα Διατροφής και Διευθύνουσα Σύμβουλος της εταιρείας ΜΥΛΟΙ ΘΡΑΚΗΣ Ι. ΟΥΖΟΥΝΟΠΟΥΛΟΣ, για την επιχειρηματικότητα της. Λόγω απουσίας της κ. Ουζουνοπούλου στην Αμερική, το βραβείο παρέλαβε ο Δημήτρης Αμπατζής, εκπρόσωπος της εταιρείας.

Οι δύο δραστήριες κυρίες, γνωστές και αγαπητές στην τοπική κοινωνία, δούλεψαν και προσέφεραν, κάθε μία στον τομέα της, και στο αντικείμενο που γνωρίζουν καλά.

Επιπλέον βραβεύθηκε και η Εβρίτισσα **Ελένη Δημούδη-Τζατζαΐρη**, Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου ΑΜ-Θ, η οποία ήταν και κεντρική ομιλήτρια της εκδήλωσης.

Την εκδήλωση χαιρέτισαν ο Περιφερειάρχης ΑΜ-Θ Χρήστος Μέτιος και ο Δήμαρχος Δράμας Χριστόδουλος Μασσάκος.

Τις βραβεύσεις έκανε ο Περιφερειάρχης ΑΜ-Θ Χρήστος Μέτιος, η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου ΑΜ-Θ Ελένη Δημούδη-Τζατζαΐρη, οι θεματικοί Αντιπεριφερειάρχες Κώστας Κινατζίδης, Κώστας Αντωνιάδης και Κυριακή Αλατζά, οι περιφερειακοί σύμβουλοι Δράμας Χρήστος Λιθηρόπουλος και Ροδόπης Αχμέτ Ιμπραήμ, ενώ βραβεία απένειμαν επίσης ο Δήμαρχος Δράμας Χριστόδουλος Μασσάκος και ο Αντιδήμαρχος Δράμας Γιώργος Παπαδόπουλος.

Ο Περιφερειάρχης ΑΜ-Θ Χρήστος Μέτιος χαιρετίζει την εκδήλωση.

Η εκδήλωση τιμητικής βράβευσης γυναικών, που έχουν προσφέρει με τη δράση τους στην Ανατολική Μακεδονία και στη Θράκη, είναι μια πρωτοβουλία της Περιφέρειας. Το 2017 πραγματοποιήθηκε στην Κομοτηνή, το 2018 στην Καβάλα, ενώ φέτος διοργανώθηκε στη Δράμα, με τη συνεργασία του Δήμου Δράμας.

Σκοπός είναι να καταστεί ετήσιος θεσμός.

Αποψη της αίθουσας όπου έλαβε χώρα η εκδήλωση βράβευσης των γυναικών.

Απικά αγγεία πολυτελείας από την αρχαία Ζώνη

Γράφει η Χρυσ αφένια Παρδαλίδου

Αρχαιολόγος Εφορείας Αρχαιοτήτων Έβρου, Προϊσταμένη του Τμήματος Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Μουσείων

Αρχαιολογικός χώρος Ζώνης. Το Ιερό του Απόλλωνα στο βάθος

Μετά τη λήξη των περσικών πολέμων κατά το β' τέταρτο του 5ου αι.π.Χ., η Σαμοθράκη και η Περαιά της περνούσαν στην επιρροή της Αθήνας και αρχίζει η περίοδος της άνθησής τους. Η Ζώνη (Εικ. 1), η σημαντικότερη και ακμαϊότερη των πόλεων της Σαμοθρακικής Περαιάς, άκμασε κατά τους κλασικούς χρόνους, όταν το εμπόριο γινόταν μέσω των θαλάσσιων οδών και ανθούσαν οι εμπορικές σχέσεις με το βασίλειο των Οδρυσών. Καθ' όλη τη διάρκεια του 4ου αι.π.Χ. εξακολουθεί να ανθεί οικονομικά και πολιτισμικά και μάλιστα κόβει το δικό της νόμισμα.

Κατά την περίοδο ακμής της οι σχέσεις της πόλης με την Αθήνα ήταν ιδιαίτερα στενές. Η Σαμοθράκη και η Περαιά της άλλωστε υπήρξαν μέλη της Α' και Β' Αθηναϊκής Συμμαχίας. Η Ζώνη φαίνεται ότι υπήρξε –τουλάχιστον για κάποιο διάστημα– ανεξάρτητο μέλος της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας, πιθανότατα μετά από απόσπασμα από τη Σαμοθράκη. Μάλιστα, στην απογραφή του συμμαχικού φόρου για το έτος 422/1 π.Χ., φαίνεται ότι καταβάλλει αυτοτελώς τον ιδιαίτερα υψηλό φόρο των δύο ταλάντων στο ταμείο της Συμμαχίας, γεγονός που υποδηλώνει την ανθηρή οικονομική της κατάσταση και τη σημαντική γεωπολιτική της θέση. Αθηναίοι αξιωματούχοι κατοικούσαν στην πόλη ως εντεταλμένα όργανα της Αθηναϊκής αρχής, όπως τεκμηριώνεται επιγραφικά, ενώ η πληθώρα Αττικών εισογμένων προϊόντων που χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοι της Ζώνης, αποδεικνύουν τις ακμάζουσες εμπορικές συναλλαγές των αποίκων με την πόλη των Αθηνών, αλλά

και τις επιδράσεις της Αττικής τέχνης στη διαμόρφωση της αισθητικής των αποίκων.

Τα αγγεία των Αττικών εργαστηρίων κατέχουν πλειοψηφική θέση στην κεραμική που βρέθηκε στην αρχαία Ζώνη. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η γραπτή αττική κεραμική των αρχαίων και κλασικών χρόνων, δηλαδή μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία, που βρέθηκαν κατά τη διάρκεια των ανασκαφών στο Ιερό του Απόλλωνα της αρχαίας Ζώνης. Ορισμένα, μάλιστα, μελανόμορφα, όπως και μελαμβαφή, ενεπίγραφα όστρακα αγγείων σώζουν στο χείλος αναθηματικές επιγραφές στην ελληνική και θρακική γλώσσα (Εικ. 2), γεγονός εξαιρετικά σημαντικό, καθώς αποδεικνύουν τη σημαντική θέση των

Θρακών στην τοπική κοινωνία μιας ελληνικής πόλης του 4ου αι. π.Χ. Πολλά από αυτά τα αγγεία σύντομα θα κοσμούν τις προθήκες της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης.

Από το τελευταίο τέταρτο του 7ου αι.π.Χ. στην αττική αγγειογραφία επικρατεί ο μελανόμορφος ρυθμός, μια εφεύρεση της πρωτοκορινθιακής κεραμικής, που όμως εξελίχθηκε λίγο αργότερα και τελειοποιήθηκε ως τεχνική διακόσμησης από τους αθηναίους αγγειογράφους. Η διακόσμηση των αγγείων γινόταν με μαύρο γάνωμα πάνω στην ανοιχτόχρωμη επιφάνεια των αγγείων και οι λεπτομέρειες των μορφών αποδίδονταν με χάραξη, πριν

Ενεπίγραφα όστρακα με επιγραφές στην ελληνική και θρακική γλώσσα

την όπηση, και δύο επίθετα χρώματα, το λευκό και το ιώδες (Εικ. 3).

Στον λίγο μεταγενέστερο ερυθρόμορφο ρυθμό τα στάδια κατασκευής των αγγείων είναι τα ίδια με αυτά του μελανόμορφου, με τη διαφορά ότι οι παραστάσεις αποδίδονται στο φυσικό χρώμα του πηλού, ενώ το φόντο του αγγείου είναι μαύρο. Οι λεπτομέρειες δεν αποδίδονται πια με χάραξη, αλλά με επίθετο μαύρο χρώμα, με ανάγλυφες και επίπεδες γραμμές (Εικ. 4).

Τα μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία της Ζώνης είναι ως επί το πλείστον αγγεία καλής κατασκευής και υψηλής καλλιτεχνικής ποιότητας. Φυσικά δε λείπουν και οι φθηνότερες εκδοχές αγγείων που μιμούνται διάσημα εργαστήρια της εποχής, με αμελέστερες απεικονίσεις. Δεν είμαστε ακόμη σε θέση να αναγνωρίσουμε τοπικά ή γειτονικά εργαστήρια, καθώς η μελέτη της αντίστοιχης κεραμικής από τον κύριο ιστό και το νεκροταφείο της πόλης βρίσκεται σε εξέλιξη, θεωρούμε όμως ότι η πλειονότητα αυτών των αγγείων ήταν προϊόν εισαγωγής του Αττικού Κεραμικού μέσω των εμπορικών επαφών με την περιοχή. Το σχήμα και η διακόσμησή τους ακολουθούν την εξέλιξη των αντίστοιχων αγγείων που βρέθηκαν στην περιοχή της αρχαίας Αγοράς των Αθηνών.

Πλειονότητα αποτελούν οι κρατήρες, οι κύλικες και οι σκύφοι, σχήματα συμποσιακά. Η χρονολογική γκάμα της μελανόμορφης κεραμικής του Ιερού εκτείνεται από το α' μισό του 6ου μέχρι το α' μισό του 5ου αι. π.Χ., ενώ της ερυθρόμορφης, από τα τέλη του 6ου έως τις αρχές του 4ου αι.π.Χ. Τα περισσότερα αγγεία σώζονται αποσπασματικά· εντούτοις, μπορούμε να διακρίνουμε σε αρκετά από αυτά εξαιρετικές παραστάσεις.

Ο κρατήρας, αγγείο μεγάλου μεγέθους, προορισμένο για την ανάμιξη του κρασιού με το νερό, έδινε πρόσφορο έδαφος στον αγγειογράφο να επιδείξει το ζωγραφικό ταλέντο, τις γνώσεις και τη φαντασία του, αποδίδοντας ευκολότερα πολυπρόσωπες σκηνές. Από την άλλη, στο σχήμα των μικρογραφικών κυλικών και των σκύφων, κρινόταν η επιδεξιότητα του καλλιτέχνη να αποδίδει σε πολύ περιορισμένο χώρο μορφές μικρότερου μεγέθους, με εξίσου αποτελεσματικό τρόπο (Εικ. 5).

Το πλήθος συμποσιακών αγγείων, συνήθως υποδηλώνει τη χρήση τους σε τελετουργικά γεύματα, προτού ανατεθούν στο ναό. Η εύρεση μιας μεγάλης ποσότητας

Μελανόμορφος σκύφος Ζώνης

Ερυθρόμορφος κρατήρας Ζώνης με Διονυσιακή σκηνή

Ερυθρόμορφος κρατήρας Ζώνης με σκηνή συμποσίου

από αυτά, μαζί με άλλα επιλεγμένα και αντιπροσωπευτικά ευρήματα κάτω από το δάπεδο του Ιερού, ερμηνεύτηκε από την ανασκαφέα της Ζώνης Πολυξένη Τσατσοπούλου ως απόθεση θεμελίωσης, που εξασφάλιζε, σύμφωνα με τα πιστεύω των κατοίκων της πόλης, τη συνέχιση της ιερότητας και νομιμότητας του χώρου.

Ως προς την εικονογραφία, διακρίνουμε μια αγάπη για θέματα ηρωικά, που σχετίζονται με τον πόλεμο ή την προετοιμασία του πολεμιστή. Οι απεικονίσεις πολεμιστών ήταν ένα ιδιαίτερα αγαπητό θέμα σε όλες σχεδόν τις περιόδους της αρχαίας αγγειογραφίας, καθώς αντανακλούσαν την ιδέα της ανδρικής αρετής και την ιδιότητα των αρίστων. Η σκηνή **αναχώρησης πολεμιστή**, παρουσία προσφιλών του προσώπων, ήταν επίσης ένα θέμα πολύ συνηθισμένο.

Μια δεύτερη μεγάλη ομάδα είναι τα αγγεία με **παραστάσεις από την καθημερινή ζωή**, κυρίως απεικονίσεις αθλητών σε αγώνες ή σε προετοιμασία, παρουσία του παιδοτρίβη τους, αλλά και σκηνές συμποσίων. Οι παραστάσεις αυτές μας δίνουν πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία για την καθημερινή ζωή των Αθηναίων, τις συνήθειές τους, την κοινωνική δομή, τη θέση των γυναικών, τη διακόσμηση των σπιτιών και πολλά άλλα.

Η συνέχεια της μελέτης του πλούσιου ανασκαφικού υλικού και ιδίως της κεραμικής από τα οικιστικά σύνολα και το νεκροταφείο της Ζώνης θα μας αποκαλύψει περισσότερα ενδιαφέροντα στοιχεία για την τόσο σημαντική αυτή αρχαία πόλη της περιοχής μας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αβραμίδου, Α. - Τσιαφάκη, Δ. (2015). *ΑΤΤΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ. Συμβολή στις επαφές Αθίνας και Θράκης*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα (www.kallipos.gr).
2. Λουκοπούλου, Α.Δ., Ζουρντζή, Α., Παρισάκη, Μ.Γ., Ψωμά, Σ. (2005). *Επιγραφές της Θράκης του Αιγαίου μεταξύ των ποταμών Νέστου και Έβρου (Νομοί, Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου)*. Αθήνα
3. Meritt, B. D., Wade-Gery, H. T., McGregor, M. F. (1939). *The Athenian Tribute Lists, Vol. I. (ATL I)*. American School of Classical Studies at Athens- Harvard University Press.
4. Τσατσοπούλου-Καλούδη Π., Βrixhe Cl., Παρδαλίδου Χ., Ηλιοπούλου Σ., Καλούδης Κ., Γαλάνη-Κρίκου Μ., Ζουρντζή Α., Τσέλεκας Π., Βεροπούλιδου Ρ., Νικολαΐδου Δ. (2015). *Αρχαία Ζώνη Ι, Το Ιερό του Απόλλωνα*. Κομοτηνή: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού/ Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου - Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο Σύλλογός μας κόβει τη Βασιλόπιτα του 2019

Γράφει η Χρύσα Φανφάνη-Στούρα

Την **Τετάρτη, 23 Ιανουαρίου 2019**, στην κατάμεστη από συμπατριώτες και φίλους αίθουσα της Λέσχης Φρουράς Αθηνών, ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συλλόγου Αλεξανδρουπολιτών Αθηνών έκοψαν την καθιερωμένη βασιλόπιτα για το νέο έτος 2019, με τις ευλογίες του πατρός Γαβριήλ, ιερέως του παρακείμενου στην ΛΑ.ΕΔ. ιερού ναού του Αγ. Νικολάου.

Τα κομμάτια μοιράστηκαν κανονικά: στον Χριστό, στην Παναγία και ένα κομμάτι δόθηκε με τις ευχές μας στην μακροημερεύουσα γλυκειά γιαγιά κ. Πολυξένη, μητέρα του γνωστού σε όλους μας ορθοπαιδικού, πρώην προέδρου του συλλόγου μας κ. Κ. Μπομποτά. Το φλουρί, με το δώρο που αντιπροσώπευε, μια ωραιότατη ασημένια εικόνα του Αγίου Νικολάου, έπεσε στην Ελίνα Πέπα.

Τους υπόλοιπους τέσσερις λαχνούς με δώρα παραμονή ενός τριήμερου, για δύο άτομα, σε ξενοδοχεία της Αλεξανδρούπολης κέρδισαν οι:

1. Γ. Ρόζης (καθηγητής μας των μαθηματικών στο Λύκειο), 3ήμερη διαμονή στο "Ramada Θράκη Παλάς"
2. Απόστολιδου Ιωάννα, 3ήμερη διαμονή στο ξενοδοχείο "Αλεξάντερ"
3. Λεβεντάρης Λευτέρης, 3ήμερη διαμονή στο ξενοδοχείο "Ωκεανός" "Αλεξάντερ"

4. Καραγκούνης Σταύρος, ημερήσια εκδρομή με το πρακτορείο ΤΣΟΚΑΣ.

Στη συνέχεια βραβεύθηκαν παιδιά και εγγόνια συμπολιτών μας που επέτυχαν την εισαγωγή τους για φοίτηση σε διάφορες σχολές των πανεπιστημίων μας. Τα βραβεία αποτελούσαν: τιμητικός έπαινος και αναμνηστικά δώρα, δηλαδή μια κασετίνα με στυλο parker και το βιβλίο του συμπολίτη μας Γεωργίου Ψύλλα με τίτλο "Οδός Αίνου".

Τα ονόματα των βραβευθέντων κατ' αλφαβητική σειρά είναι:

1. **Κωνσταντίνος Βερβερίδης** του Μόσχου, υιός του μέλους μας Μόσχου Βερβερίδη και εγγονός της Σμαράγδας Χριστοδούλου-Βερβερίδου, ο οποίος εισήχθη στο Τμήμα Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων και Φιλοξενίας του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

2. **Παρασκευή Γιαννακοπούλου** του Κωνσταντίνου, εγγονή των μελών μας Αντωνίου και Κικής Γεωργιάδου, η οποία εισήχθη στη Σχολή Επιστήμης και Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

3. **Άρτεμις Ιωαννίδου** του Κυριάκου, εγγονή των μελών μας Απόστολου και Άρτεμις Ιωαννίδου, η οποία

Η κλασική φωτογραφία της «πίτας» μας με τους επίσημους προσκεκλημένους και τα μέλη του Δ.Σ. Καθήμενοι: Υβόννη Δαΐδου, Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη, εκπρόσωπος του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης, Χριστίνα Αθανασιάδου, πρόεδρος της ΠΑ.Ο.Ν.Ε., Δημήτριος Ρίζος, βουλευτής Έβρου. Όρθιοι: Γωγώ Καραμανίδου-Μίχου, Σουλτάνα Μιχαηλίδου, Απόστολος Κοντογιώργης, Παναγιώτης Παρασκευόπουλος, Γρηγόρης Γεωργίου, Ευστρατία Κουκουρίκου-Ραχούλη, Αναστάσιος Δημοσχάκης, βουλευτής Έβρου, Αντώνιος Γεωργιάδης και Παναγιώτης Τσιακίρης. Επίσης εικονίζονται τα εγγονάκια δύο μελών του Δ.Σ. που ευελπιστούμε να συμπεριληφθούν μετά την ενηλικίωσή τους στα ... νέα μέλη του Συλλόγου μας.

Ο Πατήρ Γαβριήλ κατά την ανάγνωση των σχετικών ευχών. Διακρίνονται οι: Παναγιώτης Παρασκευόπουλος, Αναστάσιος Δημοσχάκης, Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη, Ευστρατία Κουκουρικού-Ραχούλη, Γωγώ Καραμανίδου-Μίχου και το μέλος του συλλόγου Βογατσά Φανή.

εισήχθη στο Οικονομικό Τμήμα του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

4. **Απόστολος Καμινάρης** του Σπυριδωνος, εγγονός των μελών μας Απόστολου και Άρτεμης Ιωαννίδου, ο οποίος εισήχθη στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πειραιά.

5. **Κωνσταντίνος Ξουραφάς** του Γεωργίου, εγγονός των μελών μας Θεοδώρου και Πόπης Γιασεμάκη, ο οποίος εισήχθη στη Σχολή Ναυπηγών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

6. **Μάρω Σκούμπα** του Ευαγγελού, εγγονή του μέλους μας Μάρως Ανδριώτου-Βενετσανοπούλου, η οποία εισήχθη στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

7. **Άννα Σταθάκη** του Αντωνίου, κόρη του μέλους μας Αριάδνης Αποστολίδου-Σταθάκη και εγγονή του αείμνηστου Αθανάσιου Αποστολίδη, η οποία εισήχθη στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Παν. Παρασκευόπουλος επιδίδει τον τιμητικό έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στην Αριάδνη Αποστολίδου-Σταθάκη, για λογαριασμό της κόρης της Άννας Σταθάκη, παρουσία της Γωγώς Καραμανίδου-Μίχου.

Ο Πατήρ Γαβριήλ ευλογεί τη βασιλόπιτα. Διακρίνονται οι: Παναγιώτης Παρασκευόπουλος, Αναστάσιος Δημοσχάκης, Δημήτρης Ρίζος, Ευστρατία Κουκουρικού-Ραχούλη, Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη.

Την εκδήλωσή μας φέτος τίμησαν με την παρουσία τους οι βουλευτές Έβρου Δημήτρης Ρίζος και Αναστάσιος Δημοσχάκης, η πρόεδρος της Πανθρακικής Ομοσπονδίας Νοτίου Ελλάδος Χριστίνα Αθανασιάδου, η εκπρόσωπος του Αρχαιολογικού-Ιστορικού Μουσείου της Αλεξανδρούπολης Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη.

Τους ευχαριστούμε πολύ όλους.

Ακολούθησε πλούσιο δείπνο με συνοδεία ευχάριστης μουσικής από D.J. αλλά και χορός, για όσους αντέχουν ακόμη.

Δώσαμε λοιπόν και φέτος το ετήσιο «παρών» για να βρεθούμε με φίλους, συμμαθητές, κομμάτια των παιδικών μας χρόνων και να θυμηθούμε άλλους που δεν είναι πια κοντά μας.

Ρίχνοντας ματιές γύρω-γύρω στην αίθουσα, διαπίστωσα αρκετές απουσίες αλλά και ευχάριστες παρουσίες, όπως της ιδρύτριας του συλλόγου μας Πέπης Αννίνου-

Η «τυχερή» της βραδιάς Ελίνα Πέππα παραλαμβάνει το δώρο (μια ασημένια εικόνα του Αγίου Νικολάου), προσφορά του Συλλόγου, από τη Γενική Γραμματέα Ευστρατία Κουκουρικού-Ραχούλη.

Ο Πατήρ Γαβριήλ επιδίδει τον τιμητικό έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στην Μάρω-Ανδριώτου-Βενετσανοπούλου για λογαριασμό της εγγονής της Μάρως Σκούμπα.

Πινάτζη, με την εξαιρετική της προσφορά στον σύλλογο, της αιθαλούς φιλόλογου μας Ζαλοχώρη-Λουκάτου, που παραμένει γλυκύτατη πάντα, του Μαργαρίτη (Στράτου) Τσιφουτίδη, στρατιωτικού γιατρού, που με την κεφάτη σύζυγό του Λίντα δε λείπει ποτέ από τις εκδηλώσεις μας. Πάντα κοντά μας ο Θεόδωρος Ορδουμποζάνης, δραστήριο μέλος της κοινωνίας μας, αγαπητός σε όλους, που ταξίδεψε από την Αλεξανδρούπολη για να είναι πάλι κοντά μας. Επίσης μαζί μας για άλλη μια χρονιά ο αειθαλέστατος φωτογράφος μας Τόλης Σιάτρας, που ταξιδεύει ειδικά για την εκδήλωσή μας από την Αλεξανδρούπολη.

Η Τζούλια Φανφάνη-Μαλακόζη, αντιπρόεδρος του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης, μαζί με τους χαιρετισμούς του προέδρου του μουσείου Νίκου Πινάτζη πρόσφερε στον σύλλογο Λεύκωμα-ημερολόγιο του 2019, που τυπώθηκε με τη συνδρομή της Λέσχης Αλεξανδρουπολιτών υπό την προεδρία του Νίκου Μανδάνη.

Ξεφυλλίζοντας το λεύκωμα με τις παλιές φωτογραφίες, λες και ακούς τις φωνές των εμπόρων, μυρίζεις

Ο βουλευτής Έβρου Αναστάσιος Δημοσχάκης επιδίδει τον τιμητικό έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στην Παρασκευή Γιαννακοπούλου, εγγονή των μελών μας Αντωνίου και Κικής Γεωργιάδου.

Η Πρόεδρος της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. Χριστίνα Αθανασιάδου επιδίδει τον τιμητικό έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στην Άρτεμη Ιωαννίδου για τον εγγονό της Απόστολο Καμινάρη και την εγγονή της Άρτεμη Ιωαννίδου, παρουσία της Γωγώς Καραμανίδου-Μίχου.

όλα τα ζαρζαβατικά του θρακικού κάμπου αλλά και τα θηράματα που κρέμονται στα τοιγκέλια της οδού Εμπορίου. Μυρίζεις ακόμα και τον φρεσκοκαβουρδισμένο καφέ της εποχής ακεϊνης.

Γιατί η πούδρα του χρόνου μάς περιπαίζει; Είναι νόμος της φύσης· έτσι λένε. Ευτυχώς, την ψυχική δροσιά της νιότης δεν καταφέρνει να αλλοιώσει· είναι νόμος φυσικός κι αυτός!

Ο βουλευτής Έβρου Δημήτριος Ρίζος επιδίδει τον τιμητικό έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στον Μόσχο Βερβερίδη, πατέρα του Κων/νου Βερβερίδη.

Τελικά, πολύ ωραία η μάζωξη γύρω από τη βασιλόπιτα. Έτσι να συνεχίζουν οι παλιοί με τους καινούργιους, τους νέους, ζωντανά κύτταρα σε αυτό το ακόρεστο κράτος των Αθηνών.

Ας κρατάμε ζωντανές τις αναμνήσεις μας, ας μη χάνουμε τον προσανατολισμό μας, σαν τα θαλασσοπούλια, στην απεραντοσύνη της καθημερινότητας.

Θεού θέλοντος και του χρόνου, πάλι εκεί γύρω από τη βασιλόπιτα να μαζευτούμε, να τα ξαναπούμε και να ξαναμετρηθούμε. Αυτοί που μείναμε, εμείς που μεγάλωσαμε με τον δροσερό αέρα της Αισύμης και μυρίσαμε τον Αιγαιοπελαγίτικο μπάτη!

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΙΩΤΩΝ

Θρακιώτικες μουσικές και ευχές στην κοπή «πίτας» της Πανθρακικής Ομοσπονδίας Νότιας Ελλάδας (ΠΑ.Ο.Ν.Ε.)

Επιμέλεια Σ.Ε.

Το απόγευμα της Τετάρτης 6 Μαρτίου 2019 η Πανθρακική Ομοσπονδία Ν. Ελλάδας, παρουσία πλήθους κόσμου, έκοψε την καθιερωμένη πίτα της στην αίθουσα εκδηλώσεων της ΠΑ.Ο.Ν.Ε.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν βουλευτές της Θράκης, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, ομοσπονδιών και πολιτιστικών συλλόγων και φίλοι της Θράκης.

Το καλωσόρισμα έγινε από τον Γ. Γραμματέα Χαράλαμφο Γιαννακίδη και στη συνέχεια τον λόγο πήρε η Πρόεδρος Χριστίνα Αθανασιάδου κατά τον οποίο, μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε στη συνεργασία όλων των πολιτιστικών φορέων και τόνισε την ανάγκη να υπάρχει ενότητα και ομοψυχία, αναφέρθηκε στις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Ομοσπονδία και ότι η ΠΑ.Ο.Ν.Ε. εργάζεται συστηματικά, ώστε να φέρει στους κόλπους της όλους τους Θρακιώτικους Συλλόγους της Αθήνας και της Νότιας Ελλάδας.

Ακολούθησε η κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας με δύο τυχερούς να κερδίζουν από ένα βιβλίο του Εβρίτη συγγραφέα Κωνσταντίνου Τριανταφυλλάκη.

Η εκδήλωση κορυφώθηκε με ζωντανή Θρακιώτικη μουσική, από τους εκλεκτούς μουσικούς Ελένη Ζησοπούλου στο τραγούδι, Θεοδωρή Ιτούδη στη

γκάνιτα, Φωκίωνα Αποστολόπουλο στο νταούλι και με τη συμμετοχή των χορευτικών ομάδων της ΠΑ.Ο.Ν.Ε., της χορευτικής ομάδας του Συλλόγου Θρακιωτών και φίλων Θράκης (Χρυσάφη Συκάκη) και όλων των παραβρισκόμενων.

Στην εκδήλωση παρέστη σχεδόν όλο το Δ.Σ. του συλλόγου μας.

Ολοκληρώνοντας, το Δ.Σ. της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. ευχαρίστησε τον ζωγράφο - αιογράφο, πανεπιστημιακό καθηγητή και πρώην πρόεδρο του Θρακικού Κέντρου Εταιρείας Θρακικών Μελετών Ιωάννη Μπράκα για τη δωρεά του στην ΠΑ.Ο.Ν.Ε. ενός ιδιόχειρου πίνακα ζωγραφικής και ενός βιβλίου του με τίτλο «Το ζωγραφικό σύμπαν του Μπράκα». Ευχαρίστησε επίσης και τον κ. Κωνσταντίνο Τριανταφυλλάκη για τη δωρεά στην ΠΑΟΝΕ δύο βιβλίων από το τελευταίο συγγραφικό του έργο με τίτλο «Μικρές περιπλανήσεις στις ρωγμές του χρόνου».

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με ευχές και υποσχέσεις για περισσότερες δράσεις και περισσότερα θρακιώτικα ανταμώματα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Μονοήμερη εκδρομή στα Καλάβρυτα 2 Μαρτίου 2019

Γράφει η Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου

Προορισμός της ημερήσιας εκδρομής μας, τούτη τη φορά, ο ιστορικός και ιερός τόπος των Καλαβρύτων. Η προσέλευση μεγάλη. Σταθμοί επιβίβασης ο Χολαργός, το Σύνταγμα, ο Πειραιάς και η Κόρινθος. Οι "έφηβοι" ταξιδιώτες του συλλόγου μας επιβιβάζονται με χαρά και χαμόγελα, ζωηροί και ευδιάθετοι. Ξεκινάει η περιπέτεια.

Η στάση για καφέ είναι ο Ισθμός και, διανύοντας τα χιλιόμετρα, θαυμάζουμε την απλοχεριά της φύσης, που δημιουργεί τοπία σπάνιας ομορφιάς και σπουδαιότητας. Αφήνοντας πίσω μας τις ημέρες και παραθαλάσσιες περιοχές της Ακράτας και της Αιγείρας και πλησιάζοντας όλο και πιο κοντά στα Καλάβρυτα, το τοπίο γίνεται άγριο και ορεινό. Ορθώνονται μπροστά μας τα ψηλά βουνά, που μέσα τους αργοσαλεύουν οι ποταμοί Δεβρενιώτης και Κράνης.

Φθάνοντας στην Αγία Λαύρα νιώθεις ότι ζεις. Αναπνέεις και μαζί σου αναπνέει και η μακρόχρονη ιστορία του τόπου. Η φύση σπάνιας ομορφιάς. Δεξιά μας το άγαλμα του Παλαιών Πατρών Γερμανού (1771-1828). Αριστερά, του στρατηγού Βασιλείου Πετμεζά (1785-1872). Λίγο πιο πίσω η αίθουσα των κειμηλίων. Το Λάβαρο της Αγίας Λαύρας 200 σχεδόν χρόνια στέκεται εκεί και μας περιμένει να το αντικρύσουμε. Να στοχα-

στούμε. Να αισθανθούμε.

Έξω στην αυλή ο μεγάλος Πλάτανος, όπου ορκίστηκαν οι πρωταγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης να ελευθερώσουν το Γένος. Για τη μεγάλη αυτή στιγμή του ξεσηκωμού γράφει ο ποιητής Αριστοτέλης Βαλαωρίτης:

*Αναστηλώνεται ο Μωριάς, η Ρούμελη μουγκρίζει.
Ιδρώνουν αίμα τα βουνά, το δάκρυ πλημμυρίζει.
Φρικάζουν τα Καλάβρυτα, καπνίζει το Ζητούνι
και η Μάνη η ανυπόμονη, τεντώνει το ρουθούνι
σαν το καθάριο τ' άλογο να μυριστεί τ' αγέρι
που ταχυδρόμος τ' ουρανού με τα φτερά του φέρει
του Διάκου τη σπιθοβολή και την αναλαμπή του...*

Έχουμε σχεδόν φθάσει στην πόλη των Καλαβρύτων, πόλη με εκπληκτική φυσική ομορφιά, που θεωρείται τόπος-σταθμός στην ιστορία της νεότερης Ελλάδας. Η ιστορία της περιοχής, σε κάθε βήμα, αλλάζει και μία σελίδα.

Στου δρόμου τη στροφή αντικρύζουμε τον λόφο του Καπή, τον «τόπο της θυσίας». Ένα από τα ξεχωριστά μνημεία της πόλης, το οποίο αποτελεί και ιερό προσκύνημα. Εδώ, στις 13 Δεκεμβρίου του 1943, τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής εκτέλεσαν όλους

Το λάβαρο της Αγίας Λαύρας

Μια παρέα εκδρομέων μπροστά από τον ιστορικό Πλάτανο της Αγίας Λαύρας

τους Καλαβρυτινούς άνδρες και εφήβους άνω των 14 ετών. Πλημμυρισμένοι από θυμό, αγανάκτηση και μεγάλη συγκίνηση φθάσαμε στο Μουσείο του Ολοκαυτώματος. Το μουσείο εγκαινιάστηκε στις 9 Ιανουαρίου του 2005 από τον τέως Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο και προστατεύεται με νόμο για τις αρχαιότητες και την πολιτιστική κληρονομιά.

Η μουσειακή αφήγηση του Ολοκαυτώματος δεν αφήνει τη μνήμη να ξεθωριάζει. Αποτελεί μορφή διαμαρτυρίας ενάντια στη θηριωδία του ναζισμού, στη βία και στον παραλογισμό του πολέμου.

Λίγα μέτρα πιο πάνω από το μουσείο βρίσκεται ο Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Το έτος **1826** πυρπολήθηκε από τους Οθωμανούς. Στις **13/12/1943** πυρπολήθηκε για δεύτερη φορά από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής. Σήμερα ο επισκέπτης θαμπώνεται από την ομορφιά και την ιστορία του. Το ρολόι στο αριστερό κωδωνοστάσιο του ναού είναι συμβολικά σταματημένο στην ώρα της εκτέλεσης στον λόφο του Καπή.

Πολύς ο προβληματισμός. Μεγάλη η θλίψη. Μεγάλη, αντίστοιχα, και η ανάγκη μας για χαλάρωση. Περιηγήθήκαμε την πόλη, προμηθευτήκαμε τοπικά προϊόντα και οδηγηθήκαμε στο εστιατόριο «Η Στάνη». Η καλή παρέα, το ζεστό φαΐ και το γλυκό κρασί μαλάκωσαν τη θλίψη. Τη θέση της σιγά-σιγά πήραν τα γέλια και τα πειράγματα. Έτσι είναι, σκέφθηκα, η ζωή και αλλοίμονο άμα δεν ήταν έτσι. Αρκεί να μην ξεχνούμε...

Επόμενος και τελευταίος προορισμός το προσκύνημα στο Μέγα Σπήλαιο, στο μοναστήρι που είναι χτισμένο στα σπλάχνα μιας φυσικής σπηλιάς και σε ύψος 924 μέτρων. Το 362 μ.Χ. η Θεοτόκος φανερώθηκε στους Θεσσαλονικείς αδελφούς μοναχούς Συμεών και Θεόδωρο, τους προέτρεψε να μεταβούν στην Αχαΐα, να βρουν την εικόνα της και να χτίσουν μοναστήρι. Σε μια πηγή του σπηλαιού βρέθηκε η θαυμα-

τουργή εικόνα της Παναγίας της Μεγαλοσπηλιώτισσας –εικόνα φιλοτεχνημένη με μαστίχα και κερί από τον Ευαγγελιστή Λουκά. Ο μουντός ουρανός και το φιλόβροχο δε διευκόλυναν την ανάβαση. Οι περισσότεροι, όμως, συνταξιδιώτες μας ανηφόρισαν και προσκύνησαν τη χάρη της Παναγίας. Ανηφόρισαν κι αφουγκράστηκαν την ιστορία του μοναστηριού, που παρέμεινε απάτητο από τους Οθωμανούς κατά την επανάσταση του 1821 αλλά δέχτηκε επίθεση και λεηλατήθηκε κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής το 1943.

Λίγος χρόνος απέμεινε μέχρι να πάρουμε τον δρόμο της επιστροφής. Χρόνος όμως αρκετός για να πιούμε τον καφέ μας στο Grand cafe, απολαμβάνοντας την

επιβλητική θέα των χιονισμένων βουνών και κάνοντας απολογισμό της περιήγησής μας στη μνήμη και στην ιστορία.

Είχε πια σουρουπώσει όταν η φωνή της Αλέκας μας κάλεσε να επιβιβαστούμε στο πούλμαν. Και αυτή τη φορά, όπως κάθε φορά, η κούραση, ο προβληματισμός και η συγκίνηση έδωσαν τη σκυτάλη στα νοσταλγικά παλιά τραγούδια, στα ανέκδοτα και στην καληνύχτα του αποχαιρετισμού στους σταθμούς που οι δρόμοι μας χωρίζουν μόνο για λίγο, μέχρι την επόμενη συνάντηση...

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Η Αλεξανδρούπολη τίμησε την Εβραϊκή Κοινότητα που υπήρξε στην πόλη

Γράφει ο Θεόδωρος Ορδουμποζάνης

Την Εβραϊκή κοινότητα, που υπήρξε μια από τις έξι κοινότητες της πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής Αλεξανδρούπολης στο παρελθόν (Έλληνες Χριστιανοί, Οθωμανοί, Αρμένιοι, Ρωμαιοκαθολικοί, Εβραίοι και Βούλγαροι), τίμησε ο Δήμος Αλεξανδρούπολης με μια σειρά εκδηλώσεων, για τη συμπλήρωση 75 χρόνων από την εξόντωση της Εβραϊκής Κοινότητας της πόλης στις 4 Μαρτίου 1943.¹

Διήμερο επιστημονικό συνέδριο

Στα πλαίσια αυτών των εκδηλώσεων διοργανώθηκε στις 1 και 2 Μαρτίου 2019 από τον Δήμο της πόλης μας και το Ελληνικό Ινστιτούτο Θρακικών Μελετών, στο Ξενοδοχείο Grand Hotel EGNATIA, Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «**Από Οθωμανοί υπήκοοι σε Έλληνες, Βουλγάρους και Τούρκους Πολίτες: Εμπειρίες Εβραίων Σεφαραδιτών τον 19ο και 20όν αιώνα**».

Στο συνέδριο αυτό συμμετείχαν καταξιωμένοι Πανεπιστημιακοί από διάφορα Πανεπιστήμια της Ευρώπης, της Αμερικής και του Ισραήλ (όπως το Εβραϊκό Ιερουσαλήμ, της Χάιφας, της Θεσσαλίας, της Χάιφας/Γιαντ Βασέμ, το Αριστοτέλειο, της Σόφιας Βουλγαρίας, της Ουάσινγκτον ΗΠΑ, του Αμβούργου Γερμανίας, της Νέας Υόρκης ΗΠΑ, της Θεσσαλίας (Βόλου), του Τελ Αβίβ - Ισραήλ). Συμμετείχαν και πολλοί άλλοι επιστήμονες - ερευ-

νητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως ο Βασίλης Ριζαλέος από τη Δράμα και η Ρένα Μόλκο από τη Θεσσαλονίκη.

Την έναρξη του συνεδρίου, το οποίο παρακολούθησε πάρα πολύς κόσμος από την Αλεξανδρούπολη αλλά και πολλοί Εβραίοι που ήρθαν για τον σκοπό αυτό από άλλες πόλεις της χώρας και από το εξωτερικό, κήρυξε ο Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης **Ευάγγελος Λαμπάκης**, ενώ απηύθυνε χαιρετισμό και ο Μητροπολίτης Αλεξανδρούπολης κ. **Άνθιμος**.

Συγκίνηση προκάλεσε η αφήγηση, από την εγγονή πλέον, της ιστορίας ενός από τους πολύ λίγους διασωθέντες Εβραίους συμπολίτες μας, που διέφυγε, πριν τη σύλληψη και εξόντωση της εβραϊκής κοινότητας της πόλης, μέσω Σαμοθράκης και άλλων νησιών μας στη Μέση Ανατολή·

εκεί κατατάχθηκε στην Ελληνική Αεροπορία και στη συνέχεια έφυγε στην Αμερική, όπου και απεβίωσε.

Τα πολύ ενδιαφέροντα θέματα που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του διήμερου σε γενικές ενότητες αφορούσαν: “Τη σεφαραδική εμπειρία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία”, (πρώτη συνεδρία με Πρόεδρο τον κ. David Bunis του Εβραϊκού Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ), «Οι Εβραίοι ως πολίτες της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας», (δεύτερη συνεδρία με Πρόεδρο την κ. Ρίκα Μπενβενίστε του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος), «Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και το Ολοκαύτωμα», όπου έγινε και εκτενής αναφορά στις διώξεις και στην εκτόπιση των Εβραίων της Βουλγαροκρατούμενης Αλεξανδρούπολης, 1941-1943, (τρίτη συνεδρία με Πρόεδρο την Ιστορικό Ρένα Μόλκο, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου), και τέλος «Μετά το ολοκαύτωμα» (τετάρτη συνεδρία με Πρόεδρο την Γαβριέλλα Ετμεκτσόγλου από το πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης).

Από την τελετή των αποκαλυπτηρίων του μνημείου με τους επισήμους

1. Βλέπε τ.36, σελ. 37-40.

Το Συνέδριο έκλεισε με τα συμπεράσματα που ανέπτυξαν οι Ρίκα Μπενβενίτσε, Γαβριέλλα Ετμεκτσόγλου και Βασίλης Ριτζαλέος.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πέραν της πλούσιας θεματολογίας υπήρχε και άρτια οργάνωση κυρίως στο μεταφραστικό μέρος που διευκόλυνε τους ακροατές να παρακολουθήσουν με άνεση τις ενδιαφέρουσες ομιλίες που παρουσιάστηκαν στο Συνέδριο.

Το ιστορικό

Για την ιστορία θα σημειώσουμε ότι πριν από 76 χρόνια και συγκεκριμένα **τη νύχτα της 3ης προς την 4η Μαρτίου του 1943** και σε εφαρμογή της συμφωνίας της 22 Φεβρουαρίου του 1943 που υπέγραψαν Γερμανοί και Βούλγαροι «για εκτοπισμό των πρώτων 20.000 Εβραίων από τις νεοαποκτηθείσες χώρες της Θράκης και της Μακεδονίας» δόθηκε η διαταγή και συνελήφθησαν όλοι οι Εβραίοι της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, μεταξύ των οποίων και όλοι οι Εβραίοι της Αλεξανδρούπολης που είχαν παραμείνει στην πόλη ως Έλληνες υπήκοοι. Στη συνέχεια απεστάλησαν σιδηροδρομικώς στην Πολωνία, όπου και θανατώθηκαν.

Αποκαλυπτήρια Μνημείου

Το μεσημέρι της Κυριακής **3 Μαρτίου 2019** έγιναν από τον Δήμαρχο της πόλης Βαγγέλη Λαμπάκη, τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Αλεξανδρούπολης κ. Άνθιμο, την πρέσβειρα του Ισραήλ στην Ελλάδα **Ιρίτ Μπεν-Άμπα** και τον Γεν. Γραμματέα του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου της χώρας μας **Βίκτορα Ελιέζερ**, τα αποκαλυπτήρια του ανεγερθέντος μνημείου, εις ανάμνηση του ολοκαυτώματος των Εβραίων της Αλεξανδρούπολης την 4η Μαρτίου 1943, στον χώρο του περιβόλου της Μητρόπολης δίπλα στην Λεονταρίδειο Σχολή.

Εκεί υπάρχουν και οι προτομές των αποβιωσάντων Μητροπολιτών Αλεξανδρούπολης και το μνημείο για

Το αποκαλυφθέν μνημείο του Ολοκαυτώματος των Εβραίων της Αλεξανδρούπολης

Κατάθεση στεφάνου από την Πρέσβειρα του Ισραήλ

τους αποβιώσαντες το 1887 στην πόλη μας Ρώσων Στρατιωτών.

Μετά τις σχετικές ομιλίες και τα αποκαλυπτήρια του μνημείου, έγινε κατάθεση στεφάνων στο μνημείο από τον Δήμαρχο, την Πρέσβειρα του Ισραήλ και τους άλλους εκπροσώπους της Ισραηλινής κοινότητας της χώρας. Συγκίνηση προκάλεσε ο χαιρετισμός που απεύθυνε, εκ μέρους όλης της οικογενείας της, μία από τους πέντε απογόνους που παρευρίσκοντο στην τελετή, επιζήσαντος συμπολίτη μας εβραίου, ο οποίος πρόλαβε και διέφυγε πριν από την σύλληψη των Εβραίων της πόλης μας, και οι οποίοι κατέθεσαν εκ μέρους των 40 και πλέον επιζώντων απογόνων του ως άνω διασωθέντος Ισραηλίτη, στεφάνι στο μνημείο. Στη τελετή παρέστησαν επίσης οι Βουλευτές Έβρου **Γιώργος Καϊσας** και **Δημήτρης Ρίζος**, όλες οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές της πόλης καθώς και εκπρόσωποι των οικονομικών και επαγγελματικών οργανώσεων της πόλης, η δε φιλαρμονική του Δήμου απέδωσε τις σχετικές τιμές κατά την αποκάλυψη του μνημείου.

Υ.Γ. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου έγινε γνωστό ότι βρέθηκαν τα παλιά Εβραϊκά Νεκροταφεία της πόλης, κάπου στην Ανατολική πλευρά της και κοντά στα παλιά Χριστιανικά νεκροταφεία της πόλης, για τα οποία θα αναφερθούμε στο επόμενο τεύχος.

Κατάθεση στεφάνου από μικρά Εβραίοπουλα

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

11ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών 15-17 Μαρτίου 2019

Γράφει η Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου

Το 11ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών, που ξεκίνησε στις Φέρες, ευλόγησε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως-Τραϊανουπόλεως και Σαμοθράκης κ. Άνθιμος, τονίζοντας τη χρησιμότητά του μέσα στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται, δεδομένων των αναπτυξιακών και γεωπολιτικών αλλαγών.

Ο Σεβασμιότατος μετέφερε τον χαιρετισμό και την ευλογία του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου.

Με την καρδιά και την ψυχή γεμάτη αγάπη ξεκίνησαν Θράκες από όλον τον κόσμο για να πραγματοποιήσουν προσκύνημα στον πανέμορφο τόπο τους, στο ζωντανό αυτό μνημείο ιστορίας και φύσης, το σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, στη Θράκη τους. Μαζί με την αγάπη τους κουβάλησαν και τον προβληματισμό και την ανησυχία για τα τεκταινόμενα σε όλη την περιοχή.

Στο συνέδριο αναλύθηκαν μια σειρά από θέματα που απασχολούν τη Θράκη τόσο στο πολιτιστικό όσο και στο πολιτικό και γεωγραφικό γίγνεσθαι.

Οι Αρχές του νομού ήταν εκεί. Οι ομιλητές πολλοί: Δήμαρχοι, πρόεδροι θρακικών σωματείων, επιστήμονες, αναλυτές. Ο **Δημήτρης Ρίζος**, βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ μετέφερε τους χαιρετισμούς του Προέδρου της Βουλής Νίκου Βούτση. Γραπτό μήνυμα απέστειλε ο **Κυριάκος Μητσοτάκης**, καθώς και ο βουλευτής της Ν.Δ. **Αναστάσιος Δημοσχάκης**. Ο Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης,

Ευάγγελος Λαμπάκης, τόνισε ότι καμία δέσμευση από τα προηγούμενα συνέδρια δεν έχει υλοποιηθεί.

Ο κεντρικός ομιλητής του συνεδρίου ήταν ο ομότιμος Καθηγητής του ΑΠΘ **Κωνσταντίνος Βακαλόπουλος**, ο οποίος επικεντρώθηκε στα γεωγραφικά και ιστορικά χαρακτηριστικά της Θράκης. Επίσης αναπτύχθηκαν θέ-

ματα γύρω από τη γλώσσα του θρακικού πληθυσμού, την έννοια της συλλογικής ταυτότητας, τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, τον ρόλο της διασποράς και του απόδημου Ελληνισμού. Το κουδούνι του κινδύνου για το δημογραφικό πρόβλημα έκρουσε δυνατά ο κ. Λαυρέντζος.

Ο γεωστρατηγικός αναλυτής **Σάββας Καλεντερίδης** ανέλυσε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Θράκης. Ο **Σταύρος Μπένος**, πρόεδρος του σωματείου «Διάζωμα» υπογράμμισε την αξία των συνεργασιών για την πολιτιστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Οι κυρίες **Δόμνα Τερζή** και **Λίλα Σαμπανοπούλου**, αρχαιολόγοι, αναφέρθηκαν στον ποταμό Έβρο ως τον «κάλλιστο των ποταμών».

Ο δημοσιογράφος **Παντελής Αθανασιάδης** ασχολήθηκε με την παιδεία και τον πολιτισμό στη Θράκη.

Τα καλά νέα ήρθαν από τον Πρόεδρο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Θρακικών Σωματείων **Λευτέρη Χατζόπουλο**. Η θρακική φορεσιά αποτελεί πλέον **επίσημο ένδυμα της Προεδρικής Φρουράς** και θα φοριέται από τους εύζωνες στις 6 Απριλίου, που είναι ημέρα μνήμης της Γενοκτονίας του θρακικού Ελληνισμού και κατά την περίοδο που τιμώνται τα «Ελευθέρια» της Θράκης.

Οι συνέδροι επισκέφθηκαν και προσκύνησαν την Παναγία Κοσμοσώτεια, παγκόσμιο προσκυνηματικό κέντρο των απανταχού Θρακιωτών.

Τις εργασίες του συνεδρίου στήριξαν με την παρουσία τους ο Σύλλογος Ανατολικής Ρωμυλίας «Ο Έβρος», ο Πολιτιστικός Επιμορφωτικός Σύλλογος Φερών «Η Αγία Σοφία», η Δημοτική Χορωδία Φερών και η χορωδία

«Φωνές της Θράκης».

Με τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου συντάχθηκε **το ψήφισμα** ως ακολούθως:

1. Σύσταση από τη Βουλή διακομματικής επιτροπής για τη Θράκη.
2. Συμπλήρωση της απόφασης της Βουλής για τις γενοκτονίες του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής με θεσμοθέτηση-αναγνώριση της Θρακικής Γενοκτονίας (6 Απριλίου)
3. Λήψη μέτρων για το Δημογραφικό και τη φυγή επιστημόνων και νέων στο εξωτερικό με την εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος στη Θράκη.
4. Υλοποίηση της ώριμης και επιστημονικά τεκμηριωμένης πρότασης του Δ.Π.Θ. για την ίδρυση 9 νέων τμημάτων.

5. Ίδρυση Γεωργικής Σχολής στα πρότυπα της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

6. Δημιουργία αρχαιολογίου Θρακών συγγραφέων

7. Το επόμενο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών θα γίνει το 2022 στις Φέρες.

8. Ανατίθεται στην οργανωτική επιτροπή και στον Πρόεδρό της η άμεση προώθηση του ψηφίσματος στον Πρόεδρο της Βουλής και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Τα παραπάνω σημεία του ψηφίσματος αποφασί-

στηκαν ομόφωνα, πλην του 7ου που αφορά στη διεξαγωγή του 12ου Παγκοσμίου Συνεδρίου Θρακών στις Φέρες, που ψηφίστηκε κατά πλειοψηφία, καθώς υπήρχε και δεύτερη πρόταση το επόμενο συνέδριο Θρακών να πραγματοποιηθεί στην Ορεστιάδα.

Οι εργασίες του 11ου Παγκόσμιου Συνεδρίου Θρακών ολοκληρώθηκαν μέσα σε κλίμα προβληματισμού αλλά και ελπίδας για την υλοποίηση των αποφάσεων του ψηφίσματος, τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη του τόπου.

Πηγή: Από την ημερήσιο Τύπο της Αλεξανδρούπολης

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΝΕΩΝ

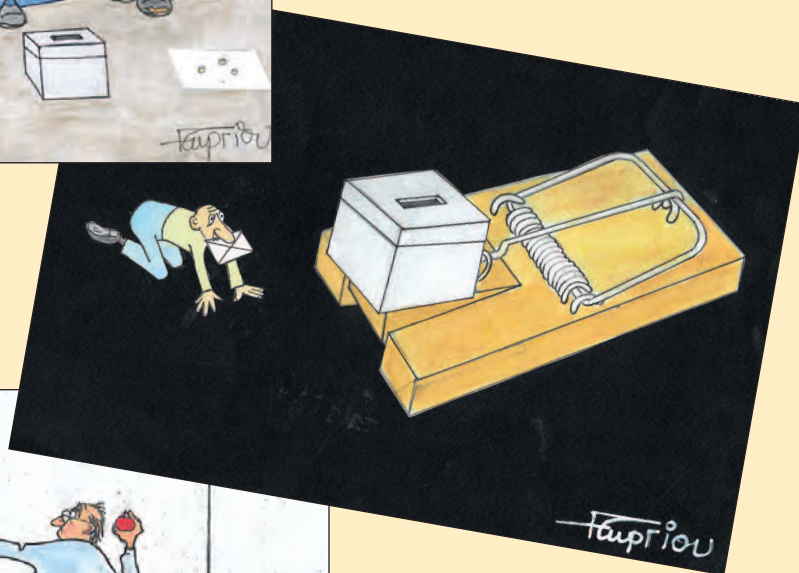
Κωνσταντίνος Ξουραφάς

Επιμέλεια: Δ.Σ.

Με χαρά πληροφορηθήκαμε ότι ο Κωνσταντίνος Ξουραφάς, γιος του Γιώργου Ξουραφά και της Μαρίας Γιασεμάκη και εγγονός του Θεόδωρου και της Πηνελόπης Γιασεμάκη, κατέκτησε προσφάτως το χάλκινο μετάλλιο στο τουρνουά του «ΑΤΤΙΚΟΥ» Περιστερίου.

Ο νεαρός Κωνσταντίνος γεννήθηκε στην Αθήνα στις 13 Δεκεμβρίου του 2000, είναι απόφοιτος του Αρσακείου Λυκείου Ψυχικού και πρωτοετής της σχολής Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών του Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Είναι αθλητής του Συλλόγου Πανωνίου στο τμήμα Τζούντο, λαμβάνει μέρος σε διασυλλογικούς αγώνες και έχει αποσπάσει αρκετά μετάλλια.

Συγχαίρουμε τον νεαρό αθλητή και ευχόμαστε πάντα επιτυχίες, στους δε παππούδες Θεόδωρο και Πόπη να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν.

Ο Γρηγόρης Γεωργίου σχολιάζει την επικαιρότητα**Έτος εκλογών...****Με τις υγείες μας!**

ΤΟΠΙΚΗ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Ο τραχανάς

Γράφει ο *Ανέστης Νικολαΐδης*

καιριού»¹ οι νοικοκυράδες ετοιμάζαν τα «ζυμαρικά» τους: **κουσκούσια, γιοφκάδια, χυλοπίτες, λαλαγγίτες** (σαν τις σημερινές κρέπες), με βάση τη «ζύμη». Ανάμεσά τους το ευλογημένο **πλιγούρι**, που υποκαθιστούσε το ρύζι, το οποίο ήταν δυσεύρετο και πανάκριβο εκείνα τα χρόνια, ακόμη και για αρρωστικό. Τα ελαφρώς ψημένα φύλλα, έτοιμα για τις Κυριακάτικες κρεατόπιτες, που έπαιρναν εορταστικό χαρακτήρα στην οικογένεια. Διάφορα παρασκευάσματα της στιγμής, αυτοσχέδια της πεπειραμένης νοικοκυράς, με βάση τη ζύμη, για να ικανοποιήσει τις άμεσες ανάγκες της φαμελιάς.

Ας μη ξεχνούμε και τη φράση «**Έχω, απλωμένο τραχανά**».

Χρειαζόταν υπομονή και προσοχή, ώσπου να στεγνώσει, κατά την παρασκευή του, στα απλωμένα κάτασπρα σεντόνια. Η νοικοκυρά δεν είχε χρόνο να ασχοληθεί με ο,τιδήποτε άλλο.

Η αγροτική οικογένεια, ιδιαίτερα κατά την εποχή που αναφέρομαι, που τα γεωργικά μηχανήματα ήταν άγνωστα, είχε ανάγκη από γερή τροφή, για να ανταποκριθεί στη σκληρή γεωργική δοκιμασία της υπαίθρου και ο τραχανάς ήταν, είναι και θα είναι από τα βασικά διατροφικά στοιχεία του πληθυσμού της υπαίθρου και όχι μόνο.

Ευλογημένο ζυμαρικό. Ξινός ή γλυκός. Νηστίσιμος ή αρτύσιμος, είναι ένα γρήγορο, παντός καιρού - εποχής χορταστικό φαγητό, που βγάζει τη νοικοκυρά από δύσκολη θέση.

«**Πλύντε τα χέρια σας**», σαν να ακούω, τη φωνή της συγχωρεμένης μάνας μου, «**σε λίγο είναι έτοιμος ο τραχανάς**».

Στο πείσμα των καιρών, των ραγδαίων εξελίξεων της διατροφικής αλλαγής, των ετοιματζίδικων διαφόρων βιομηχανικών παρασκευασμάτων (snaks), που γεμίζουν τα ράφια των Super-Market, ο τραχανάς θα αποτελεί βασική-γερή τροφή του λαού μας, έστω κι αν τον αγοράζουν έτοιμο.

* Η σπάτουλα είναι από Αγιορείτικο, αρωματικό ξύλο φλαμουριάς. Συχνά, καλόγεροι-καλογριές σε γιορτές και πανηγύρια πωλούσαν διάφορα χειροποίητα ενθυμήματα και θεραπευτικά βότανα του Αγίου Όρους. Η μάνα μου, βαθιά θρησκευόμενη, συχνά μου θύμιζε και επέμενε να χρησιμοποιώ τα Αγιορείτικα.

Ζυμαρικό σε κοκκώδη μορφή, που αποτελείται από χοντροαλεσμένο σπάρι ή σιμιγδάλι και τρώγεται αφού βράσει πρώτα μέσα σε γάλα και αποξηρανθεί.

Έτσι τον «βαφτίζει» ο Γ. Μπαμπινιώτης στο Μεγάλο του Λεξικό. Επιτρέψτε μου να σας τον προσφέρω-σερβίρω με τη συνταγή της συγχωρεμένης της μάνας μου, όπως μου την έμαθε, στα δύσκολα χρόνια της κατοχής 1941-44, όταν φοιτούσα στο κατοχικό Γυμνάσιο Φερών.

«**Να τον ανακατώνεις, συνέχεια, με την ξύλινη σπάτουλα, την Αγιορείτικη (*), προς την ίδια κατεύθυνση, για να μην σε κολλήσει. Και μόλις αρχίζει να κοχλάζει θα ρίχνεις μια κουταλιά, γεμάτη-γεμάτη βούτυρο και, μόλις λιώσει, θα σβήσεις τη φωτιά. Θα τον αφήσεις για αρκετή ώρα, να χωνέψει-ωριμάσει και να τον σερβίρεις. Να υπολογίζεις τρεις κουταλιές της σούπας γεμάτες-γεμάτες για κάθε πιάτο και για ένα πιάτο περισσότερο, για να έχεις έτοιμο το πρωινό σου, να σε κρατάει ως αργά το μεσημέρι**».

Έτσι μεγάλωσα και πορεύτηκα στα δύσκολα χρόνια της κατοχής αλλά και στα μετέπειτα, όταν φοιτούσα στο Γυμνάσιο, μακριά από την οικογένειά μου. Σε εκείνα τα δύσκολα χρόνια της Γερμανικής κατοχής, που ο Νομός Έβρου ήταν παντελώς ξεκομμένος από την υπόλοιπη Ελλάδα, είχε μεγάλη έλλειψη από είδη μπακαλικής, κυρίως από φάρμακα πρώτης ανάγκης. Το βάρος σήκωσε η αγροτιά, που, ευτυχώς, για καλή μας τύχη βοήθησε η γεωργία και τα σπαρτά ανταποκρίθηκαν στην εσοδεία και έσωσαν την κατάσταση. Ευτυχώς!

Μετά του Αγίου Δημητρίου 26 Οκτωβρίου και τη συγκομιδή των καρπών και με την ευκαιρία του «μικρού καλο-

1. Η Αλεξανδρούπολη τελούσε υπό Βουλγαρική κατοχή ενώ οι περιοχές από τις Φέρες και πάνω ήταν υπό την κατοχή των Γερμανών (δες τ.64 σελ. 4-7 και 13-14).

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ

Τάφος αριστοκράτη έφηβου Θρακός 2700 χρόνων βρέθηκε στο Καζακστάν!

Επιμέλεια: *Αλεξάνδρα Μποτονάκη*

Στο Καζακστάν, σκελετός Θράκα εφήβου αριστοκρατικής καταγωγής, βρέθηκε άθικτος σε ασύλητο τάφο, με τα ακριβά κτερίσματά του!

Οι αρχαιολόγοι και συγκεκριμένα ο Βούλγαρος Zainolla Samashev τον χρονολόγησαν ότι ο νέος ετάφη τον 7ο αιώνα π.Χ. περίπου. Η πρώτη αντίδραση ήταν αρνητική! Στο Καζακστάν! (τεράστια χώρα της Ασίας, ΒΑ της Κασπίας)

Γνωρίζουμε ότι η Θράκη κατά την περίοδο αυτή έφθανε μέχρι τον Δούναβη και όταν έγινε, 1700 χρόνια μετά, η απόσχιση της Βουλγαρικής Εκκλησίας από το Πατριαρχείο και η πραξικοπηματική κατάκτηση της Βόρειας Θράκης από τους Βούλγαρους το 1886, οι γείτονές μας καμαρώνουν ότι είναι απόγονοι των αρχαίων Θρακών. Θυμηθείτε ότι κατέβηκαν τον 8ο-9ο αι. μ.Χ. Γιατί να μην είναι λοιπόν και αυτό ένα παιχνίδι των βορείων γειτόνων μας;

Σε δεύτερη σκέψη σταμάτησε η γράφουσα στην πληροφορία ότι την αποδέχονται και Αμερικανοί επιστήμονες! Ποιοι οι αρχαίοι κάτοικοι του Καζακστάν. Οι Σάες ή

Σάκες ή Σαρμάτες. Αρκετή διαδρομή διανύουμε έως ότου φθάσουμε στους Θράκες...

Συνδεδεικός κρίκος οι **Σκύθες**. Ο Ευριπίδης στον «Ρήσο» αναφέρει τους Σκύθες όχι ως Θρακικό φύλο αλλά, αντιθέτως, ως αντίπαλο των Θρακών. Συγκεκριμένα, ο βασιλιάς των Θρακών Ρήσος, δεχόμενος την επίπληξη του Τρώα πρίγκηπα Έκτορα, υπερασπιστού του Ιλίου, για την αργοπορία του, δικαιολογείται ότι πήγε να εκδιώξει τους Σκύθες. [5]

...Σκύθες αποδεικνύονται και από αρχαιολογικά ευρήματα σκυθικής προέλευσης, ιδίως είδη ιπποσκευής, στους πλούσιους τάφους των Θρακών. Ιδιαίτερα έντονες είναι οι σκυθικές επιδράσεις και στους βόρειους γείτονες των Θρακών, τους Γέτες, τους Δάκες και τους Αγάθουρους. [4]

Ο Αριστοφάνης όμως στους «Όρνιθες» παρατηρεί ότι ο Ακέστωρ, τραγικός ποιητής, ονομαζόταν και «Σάκας» διότι δεν ήταν Αθηναίος αλλά ξένος. Διευκρινίζει

Ο σκελετός του 19χρονου Θράκα

Τα κτερίσματα του νεαρού Θράκα...

μάλιστα ότι οι Σάκας ήταν έθνος Θρακικών. Αλλά και στον στίχο 81 χαρακτηρίζει τους Σκύθες Θρακικό φύλο. Στον στίχο 31 «Σάκαι ονομάζονται κάποιοι Σκύθες ή γενικά οι Σκύθες». [2] [6]

Στο 4ο βιβλίο (Μελπομένη) των «Ιστοριών» του ο Ηρόδοτος αφιερώνει το μεγαλύτερο μέρος της αφήγησης στους Σκύθες. Βεβαίως δεν κάνει καμία αναφορά στους Σάες ή Σάκας αλλά μέσα στις γεωγραφικές πληροφορίες που δίνει, οι ποταμοί, οι λίμνες και οι χερσόνησοι μας βοηθούν να τοποθετήσουμε, χωρίς να ταυτίζεται με σαφήνεια, η περιοχή του σημερινού Καζακστάν. Το ίδιο περίπου συμβαίνει και στη σχέση Σκυθών και αρχαίων Θρακών.

Ο ποταμός Ίστρος, ο σημερινός Δούναβης, θεωρείται

Σάκαι δὲ οἱ Σκύθαι περὶ μὲν τῆσι κεφαλῆσι κυρθασίας ἐς δεξιὰ ἀπηγμέναις ὀρθὰς εἶχον πεπηγυίας, ἀναξυρίδας δὲ ἐνεδεδύκεισαν, τόξα δὲ ἐπιχώρια καὶ ἰγχειρίδια, πρὸς δὲ καὶ ἀξίνας σαγάρεις εἶχον. τούτους δὲ ἰόντας Σκύθας Ἀμυργίους Σάκας ἐκάλεον· οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλέουσι Σάκας. Βακτριῶν δὲ καὶ Σακίων ἦρχε Ἰστάσπης ὁ 66 Δαρείου τε καὶ Ἀτόσσης τῆς Κύρου. [4]

Οἱ Σκύθες Θράκες εἶχαν «μψηγμένα» γύρω στο κεφάλι τους περσικά καλύμματα με οξεία και ὄρθια κορυφή, ἦταν ντυμένοι με περισκελίδες, κρατούσαν ντόπια τόξα και μαχαίρια, ἐπὶ πλέον ἔφεραν και πελέκεις με μία κόψη. Και αυτοὺς, ἐπειδὴ ἦταν Ἀμύργιοι Σκύθες, τους ονόμαζαν Σάκας. Κι αὐτὸ γιατί οἱ Πέρσες ὅλους τους Σκύθες τους ονομάζουν Σάκες. Ο Ἰστάσπης, ὁ γιος του Δαρείου και τῆς Ἀτοσσας, κόρης του Κύρου, κυβερνοῦσε τους Βακτριῶς και τους Σάκες...

το ὄριο Σκυθῶν και Θρακῶν, για τους Θράκες το βόρειο σύνορο στην Ευρώπη και για τους Σκύθες το δυτικό, αν υπήρξε ποτέ ὄριο.

Στο 7ο ὅμως βιβλίο των «Ἱστοριῶν» του Ηροδότου, περιγράφοντας την ενδυμασία των Σακῶν παρατηρεῖ ὅτι η ενδυμασία Σκυθῶν και Σακῶν ἦταν ἴδια και: «...οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τους Σκύθας καλέουσι Σάκας...» (βιβλ. 4ο, κεφ. 64).

Η μικρή αὐτή ἔρευνα γύρω ἀπὸ το εὔρημα, σε ανασκαφές στο Καζακστάν, βοήθησε τη γράφουσα να δημοσιεύσει στο περιοδικό μας τη σημαντικὴ αὐτὴ πληροφορία, εντυπωσιασμένη ἀπὸ την πολιτιστικὴ εἰκόνα των αρχαίων Θρακῶν και μάλιστα στον 7ο αἰῶνα π.Χ., πρὶν αρχίσει ὁ ἐξελληνισμὸς των αρχαίων Θρακῶν.

31. τὴν ἐναντίαν Σάκα: Οὗτός ἐστιν Ἀκέστωρ, τραγωδίας ποιητής. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Σάκας, διὰ τὸ ξένος εἶναι. Σάκαι δὲ ἔθνος Θρακικόν. Θεόπομπος δὲ καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ Σάκαν προσηγόρευσεν Ἰσαμενόν. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ Μυσόν ἐκάλεσεν. εἰς δὲ τὴν ποιῆσιν αὐτὸν κεχλευάκασι Καλλίας μὲν ἐν Πεδήταις “καὶ Σάκας, ὃν εἶ “χοροὶ μισοῦσι.” Κρατίνος δὲ ἐν Κλεοβουλίναις “Ἀκέστορα γὰρ “ὅμως εἰκὸς λαβεῖν πληγὰς, εἴαν μὴ συστραφῆ τὰ πράγματα.” [6]

Μετάφραση αποσπάσματος ἀπὸ τους “Ὀρνιθες” του Αριστοφάνη - σχολία:

31 / Εὐελπίδης πρὸς Πισθέταιρον. Ο ἕνας κρατὰ μια ...καλιακούδα και ὁ ἄλλος μια κουρούνα / (Μα δεν εἶναι τρομερὸ να θελομε μόνοι μας) ...να πάμε στους κόρακες. Γιατί εμεῖς ἔχουμε πάθει τὴν ἀντίθετη ἀρρώστια ἀπὸ αὐτὴν που ἔχει πάθει ὁ Σάκας. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀκέστωρ, ποιητὴς τραγωδίας. Και ἐπειδὴ εἶναι ξένος (δεν εἶναι Ἀθηναῖος πολίτης), ονομαζόταν και Σάκας. Οἱ Σάκες ἦταν ἔθνος Θρακικόν (δηλαδή, οἱ Σάκες ἐπιθυμοῦσαν να γίνουν Ἀθηναῖοι πολίτες και εμεῖς θελομε να φύγουμε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα).

Και συνεχίζει ὁ ἀρχαῖος σχολιαστής:

Ἀλλὰ και ὁ Θεόπομπος ἀποκαλοῦσε Σάκα τὸν πατέρα του Ἀκέστορα Ἰσαμενόν. Και ὁ ἴδιος τὸν ἀπεκάλεσε και Μυσόν (ἀπὸ τὴν Μυσίαν). Σε σχέση με τὴν ποίησή του, τὸν ἔχουν διακωμωδήσει ὁ μὲν Καλλίας στους “Πεδήτες” “και ὁ Σάκας, τὸν ὁποῖον οἱ χοροὶ μισοῦν», ὁ δε Κρατίνος στις “Κλεοβουλίνες” «εἶναι φυσικὸ ὅμως να νοιώσει συμφορὰ, εἴαν δεν συμπίεσει τὰ πράγματα...».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. arxeion-politismou.gr. Δημοσίευση ἀπὸ Γ. Λεκάκη.
2. Σχολικὸ βιβλίο Γ' Γυμνασίου, Δραματικὴ ποίηση, Ὀρνιθες, Μετάφραση Θρασύβουλος Σταύρου.
3. Παγκόσμια Ἱστορία. Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμος Α, λήμμα Θράκες και τόμος Β, λήμμα Σκύθες.
4. Ηροδότου Ἱστορία, τόμος Α (ἐκδοση Λειψίας), βιβλ. 4ο, παρ. 141 και τόμος Β, βιβλ. 5ο, παρ. 1-28 και βιβλ. 7ο, κεφ. 64.
5. Εὐριπίδου, Πῆσος, στ. 425-430, ἐκδ. Οξφόρδη.
6. Αριστοφάνη, Οἱ Ὀρνιθες, ἐκδ. Οξφόρδη.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗ ΜΑΚΡΙΝΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Συνάντηση με μια συμμαθήτριά στην Αυστραλία!

Γράφει η Ευδοκία Σκορδαλά-Κακατσάκη

Βρέθηκα από τα Χανιά στην Αυστραλία, και συγκεκριμένα στη Μελβούρνη για έξι μέρες, τον περασμένο Νοέμβριο. Κι εκεί, ανάμεσα σε εκδηλώσεις για τον Εθνάρχη Ελευθέριο Βενιζέλο, σε επισκέψεις στα αξιοθέατα της Πόλης, σε υπέροχες βραδιές φιλοξενίας από τους Κρήτες ομογενείς, είχα τη χαρά να συναντηθώ με μια παλιά μου συμμαθήτριά! Με την Αθανασία Μήτσικα Γκράντη, που ζει χρόνια εκεί.

Η Σούλα ήρθε και με βρήκε στο ξενοδοχείο, διανύοντας 60 χιλιόμετρα και αλλάζοντας δύο συγκοινωνίες! Και να φανταστεί κανείς πως ήμασταν συμμαθήτριες μόνο στην πρώτη τάξη, στο πάλαι ποτέ Γυμνάσιο Θηλέων Αλεξανδρούπολης! Ύστερα έφυγε! Και τι μ' αυτό! Φύλαξα στην καρδιά μου για χρόνια την μορφή της! Τη λεπτή φιγούρα της, τα μάτια, το χαμόγελό της! Κι όταν την αντίκρισα, πριν μερικά χρόνια, στην Αλεξανδρούπολη, σε μια συνάντηση συμμαθητριών, ύστερα από μισό αιώνα σχεδόν, την αναγνώρισα! Και τώρα ίδια είναι!

Η αγαπημένη μου συμμαθήτριά με τη Γιασμίν, την εγγονή της

Στο αεροδρόμιο της Μελβούρνης

Μείναμε ώρες σε μια καφετέρια, κουβεντιάζοντας! Λόγια, μάτια, χαμόγελα, χέρια, αγκαλιές, πήραν μέρος στην κουβέντα μας! Η Σούλα μου άνοιξε την καρδιά της! Και τι δεν μου είπε! Συγκλονιστική η αφήγησή της, για το πώς στην τρυφερή ηλικία των δεκατριών της χρόνων μετανάστευσε με τη μητέρα και τ' αδελφία της στην Αυστραλία!

«Κανείς δεν με ρώτησε αν θέλω να έρθω. Έφυγα καλοκαίρι και βρήκα χειμώνα! Έφυγα από τον ήλιο και βρέθηκα σε συννεφιά! Έφυγα από τους φίλους μου και βρέθηκα ανάμεσα σε άγνωστο και εχθρικό περιβάλλον! Έβλεπα το «Πατρίς» που μας είχε φέρει να φεύγει, το άκουγα να σφυρίζει και ήθελα να πέσω στη θάλασσα! Να τρέξω ξωπίσω του! Θα με δουν και θα με πάρουν, έλεγα με το νου μου!».

Σ' ένα βιβλίο που έγραψε, με τίτλο «Οι χαρές και οι λύπες της ζωής μου», αφηγείται όλα αυτά που έζησε! Έχει εκδοθεί στα αγγλικά και στα ελληνικά! Μου χάρισε την ελληνική έκδοση.

Αργά ύστερα από, δεν ξέρω κι εγώ, πόσες ώρες χωριστήκαμε. Μόλις έφτασα στο ξενοδοχείο, πήρα να φυλλομετρώ το βιβλίο της. Και δεν το άφησα, παρά μόνο όταν έφτασα στην τελευταία σελίδα του! Από την πρώτη στιγμή με κέρδισε το περιεχόμενο και η γραφή του. Διαβάζοντάς το, ήταν σαν να άκουγα τη Σούλα να μου κουβεντιάζει! Μ' έναν λόγο ήσυχο, απλό, κατανοητό, άμεσο, εξομολογητικό κι αφτιασίδωτο! Που κάποιες φορές γιγόταν γοργός. Σαν λαχάνιασμα! Κοφτός. Σαν λεπίδα μαχαίριού! Και σκληρός. Σαν μπουνιά στο στομάχι!

Είναι το βιβλίο της η ιστορία των Ελλήνων μεταναστών! Η ιστορία όλων των μεταναστών του κόσμου! Ένα βιβλίο που αξίζει να το διαβάσουμε όλοι!

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΑΚΗ

Αφιέρωμα στη Θράκη από τον Δήμο Δάφνης-Υμηττού

Γράφει η Μαρία Λαζίδου-Κατσελίδου

Στο πλαίσιο του Δ' κύκλου διαλέξεων 2018-2019 του Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου του Δήμου Δάφνης-Υμηττού, το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο του Δήμου αποφάσισε να ασχοληθεί με τη Θράκη, με την ιστορία της και με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στη σύγχρονη εποχή.

Η πρόταση στην Επιτροπή του Ανοικτού Πανεπιστημίου έγινε για δύο λόγους.

Ο πρώτος αφορούσε στο γεγονός ότι τον τελευταίο καιρό το πανελλήνιο ενδιαφέρον ήταν και εξακολουθεί να είναι στραμμένο σχεδόν αποκλειστικά στη Μακεδονία, εξαιτίας του Μακεδονικού ζητήματος. Όμως ανάλογη, αν όχι μεγαλύτερη, ανάγκη έχει η αποκατάσταση και υπεράσπιση της ιστορικής αλήθειας της Θράκης στον χώρο της ενιαίας Θράκης και όχι μόνο αυτής που επιδίκασαν στο ελληνικό κράτος οι ισχυροί της γης και οι συνθήκες ειρήνης των μεγάλων πολέμων.

Ελάχιστα είναι γνωστή η διαχρονική και αδιάλειπτη παρουσία των Ελλήνων της Θράκης και ο ρόλος που έπαιξαν στην πορεία και την ιστορία του συνολικού ελληνισμού.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι η Θράκη, λόγω της γεωγραφικής θέσης της, αντιμετωπίζει και σήμερα προβλήματα: ελληνοτουρκικές σχέσεις, Μουσουλμανική μειονότητα και διαστρέβλωση της ιστορίας της από τους γειτονικούς εθνικισμούς.

Η διαφύλαξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Θράκης, καθώς και η προβολή της αξίας της γεωπολιτικής και γεωστρατηγικής της θέσης είναι επίκαιρη όσο ποτέ άλλοτε.

Το αφιέρωμα στη Θράκη κάλυψαν ιστορικά, πολιτιστικά και γεωπολιτικά οι παρακάτω ομιλητές.

Ο **Ηλίας Πετρόπουλος**, αναπληρωτής καθηγητής ιστορίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στην ομιλία του με θέμα «*Η Θράκη ένα ταξίδι του Ελληνισμού από την Αρχαιότητα μέχρι τους βυζαντινούς χρόνους*» (ιστορική αναδρομή), αναφέρθηκε στη μεγάλη σχέση που είχε η Θράκη με τη αρχαία Ελλάδα, επιδράσεις και επιρροές, ο σπουδαίος ρόλος και η σημασία της Θράκης στην εξέλιξη του ελληνικού πολιτισμού καθώς και η σημαντικότητα της περιοχής στη βυζαντινή περίοδο.

Η **Χρυσούλα Καραμάτσιου**, φιλόλογος, ιστορικός, στην ομιλία της με θέμα «*Η Θράκη, στις αρχές του 20ού αιώνα*», αναφέρθηκε στον ρόλο των Θρακών στις αρχές του 20ού αιώνα, το πολιτικό πρόγραμμα εξόντωσης από τους νεότουρκους, τις αρνητικές επιπτώσεις από τους βαλκανικούς πολέμους, τη γενοκτονία των Θρακών και τη συνθήκη της Λωζάνης.

Ο **Κωνσταντίνος Ιατρίδης**, Πτέραρχος εν αποστρατεία, και ο Ιμάμ Αχμέτ, Δ/ντής της εφημερίδας ΖΑΓΑΛΙΣΑ, Πρόεδρος Πομακικού Κέντρου, στο θέμα «*Η πολυπολιτισμική Θράκη, μουσουλμανική μειονότητα*», αναφέρθηκαν

στην έντονη παρεμβατική πολιτική της Τουρκίας στην ελληνική Θράκη. Ιδιαίτερα ο Ιμάμ Αχμέτ αναφέρθηκε στα μεγάλα λάθη που αφορούν στην εκπαίδευση των μουσουλμανοπαίδων, και ιδιαίτερα στην υποχρεωτική εκμάθηση της τουρκικής γλώσσας στα παιδιά των Πομάκων

Ο **Γεώργιος Ταμουρίδης**, Αντιστράτηγος εν αποστρατεία, Επίτιμος Α' Υπαρχηγός ΓΕΣ, στο θέμα «*Θράκη: με το βλέμμα στο μέλλον, Γεωπολιτική και Γεωστρατηγική αξία*» αναφέρθηκε στα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ευαίσθητη περιοχή της Θράκης λόγω κυρίως της χρόνιας παραμέλησης και λανθασμένων πολιτικών του Ελληνικού Κράτους.

Τις ομιλίες παρακολούθησαν πολλοί Θρακιώτες αλλά και περισσότεροι

Δημότες του Δήμου Δάφνης, ώστε το αμφιθέατρο του Μουσείου Μπουζιάνη να είναι κάθε φορά γεμάτο. Ο πρόεδρος του Συλλόγου Αλεξανδρουπολιτών Παν. Παρασκευόπουλος, συνοδευόμενος από μέλη του Δ.Σ., βρισκόταν μεταξύ των ακροατών.

Η άποψη των διοργανωτών είναι ότι όλες οι διαλέξεις ήταν υψηλού επιπέδου, ο στόχος πέτυχε απόλυτα καθώς έγινε γνωστή η ιστορία της Θράκης και το κυριότερο που έγινε είναι ότι **πέρασε το μήνυμα στην κοινή γνώμη ότι πρέπει να ευαισθητοποιηθεί και να κινητοποιηθεί για τα προβλήματα της Θράκης.**

Το αφιέρωμα ολοκληρώθηκε στις 6 Απριλίου 2019 με μουσικοχορευτική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο σχολικό Συγκρότημα της οδού Γράμμου στη Δάφνη. Συμμετείχε η γνωστή ερμηνεύτρια **Νεκταρία Καραντζή** με παραδοσιακή ορχήστρα και χορευτικά Συγκροτήματα Θρακικών Συλλόγων.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Άρρητα Θέματα**Στις ευκαιριακές παρέες του Αερομουράγιου της πόλης μας***Γράφει ο Γιώργος Χατζηανδρέου*

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΑΛΟΒΥΡΝΑΣ

Το **1958** εφαρμόστηκε δοκιμαστικά ένα αεροπορικό δρομολόγιο Αθήνα - Λάρισα - Θεσσαλονίκη - Καβάλα - Αλεξανδρούπολη και επιστροφή. Κράτησε κάπου δύο χρόνια και το λέγαμε «Γεώργιος Φ.», παρομοιάζοντάς το με το δρομολόγιο της άγονης γραμμής Β.Α. Αιγαίου, που, πιάνοντας σε πολλές «σκάλες» (λιμάνια), εκτελούσε το ομώνυμο (φορηγό βασικά με λίγες καμπίνες) βαπόρι· στην πραγματικότητα το μισό βαπόρι, γιατί του έλειπε η κανονική παλιά του πλώρη, ίσως από πρόσκρουση σε νάρκη.

Σ' ένα τέτοιο δρομολόγιο, τον Οκτώβριο 1959, Κυβερνήτης της Ντακότας ήταν ο έμπειρος και ικανός αλλά άτυχος Καλοβυρνας, που (κατά την επιστροφή του στην Αθήνα) μπλέχθηκε σε ισχυρότατες αναταράξεις σφοδρότατων καταγίδων στην περιοχή της Μαλακάσας. Δεν άντεξε το α/φ και το κακό έγινε με ολική απώλεια.

Το δυστύχημα αυτό είχε πολύ μεγάλο αντίκτυπο στην κοινή γνώμη της εποχής και για πολύ καιρό γινόταν λόγος για έναν 19ο επιβάτη που δεν υπήρχε στις καταστάσεις και δεν εντοπίστηκε ποτέ.

Μέσα στους 18 όμως ήταν το 19χρονο συμπατριωτάκι μας Γιώργος Βολοβότσης που πήγαινε, μετά από πολυετείς προσπάθειες, να συναντήσει τους γονείς του, που είχε στερηθεί από πολύ μικρός. Καθυστερημένη παράπλευρη απώλεια του εμφυλίου. Όσοι τον γνωρίζαμε λυπηθήκαμε πάρα πολύ, γιατί χάσαμε το φιλαράκι της παρέας από τα «Πευκάκια». Δεν ξέρω κάτω από ποιες συνθήκες βρέθηκαν οι γονείς του στην «απέναντι μεριά» και κατέληξαν αποκλεισμένοι στην Ουγγαρία. Ξέρω όμως ότι τον Γιώργο, με το επιδέξιο στα παιχνίδια σπασμένο και «στραβοδεμένο» στον αγκώνα χέρι του, τον μεγάλωσε στερημένα η γιαγιά του σ' ένα σπιτάκι κοντά στην πλατεία, ώσπου με τη λαχτάρα των γονιών στα μάτια, τον πήρε ο Καλοβυρνας μαζί του στο δρομολόγιο του ιπτάμενου «Γεώργιος Φ.» και κατέληξε στο εκτός σχεδίου πτήσεως, χωρίς τέρμα και επιστροφή, σκέλος.

ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ ΑΘΑΝ.

Όταν βλέπαμε να καταφθάνουν από νωρίς στο αεροδρόμιο οι Σουφλιώτες «μεταξάδες», ξέραμε ότι το

δρομολόγιο θα το έκανε ο πανύψηλος Κρητίκαρος και κουμπάρος του αερολιμενάρχη Μπασούλη. Ήταν οι πρώτοι που τον καλωσόριζαν και στη συνέχεια κλείνονταν μαζί του σ' ένα γραφείο απ' όπου δεν ακουγόταν άχνα.

Όταν έφθανε η ώρα της αναχώρησης, η τελευταία χειραψία τους είχε διπλό νόημα. Ένα σαν υπογραφή της συμφωνίας που κατέληξαν και το άλλο για την ευχή «καλό ταξίδι». Το μυστικό της υποθέσεως; Ο Ηγουμενάκης, εκτός από πιλότος, ήταν και μεγάλος μεταξέμπορος - εξαγωγέας.

ΣΠΙΝΟΥΛΑΣ ΣΠΥΡ.

Ο βραχνός κοντούλης Κερκυραίος, «δάσκαλος των δασκάλων της Αεροπορίας μας», όπως τον έλεγαν, με τη μεγάλη καρδιά και δυνατή ψυχή, για εμάς ήταν ο ιπτάμενος «Αϊ-Βασίλης». Όλον τον χρόνο, στα δρομολόγια της Κέρκυρας που είχαν και σκέλος προς το Μπρίντζι, μάζευε από το Free-shop του ιταλικού αεροδρομίου γραβάτες, αναπτήρες, στυλογράφους και πολλά άλλα δωρο-μπιχλιμπίδια και στις γιορτές Χριστουγέννων - Πρωτοχρονιάς δεν άφηνε χωρίς δωράκι κανέναν υπάλληλο όλων των αεροδρομίων που γύριζε.

Μανιώδης κυνηγός όπως ήταν, όταν τον ρωτούσαν για το θρυλούμενο περιστατικό που προ αρκετών ετών με το αεροπλάνο κυνηγούσε, στον διάδρομο προσγειώσεως της Κέρκυρας, έναν τρομαγμένο λαγό να τον χρυπήσει με τους τροχούς του, ο «βουρλισμένος Κορφιάτης» απαντούσε μ' ένα πονηρό χαμόγελο: «μου τη γλίτωσε ο άτιμος».

Μια φθινοπωρινή μέρα, από το πρωί, καθυστερούσε στο αεροδρόμιο ένα σύγχρονο υδροπλάνο με τον ναυτικό

ΑΘΗΝΑΣ, «ΩΣΕΙ ΟΝΟ-ΠΗΓΑΣΟΣ ΠΑΧΝΙΖΕ»

ακόλουθο της Πρεσβείας μεγάλης συμμάχου χώρας, λόγω «καιρού διαδρομής». Την ανιαρή αναμονή έσπασε η απρόσμενη, για τους μη ενημερωμένους, άφιξη της Ντακότας της Ο.Α. με κυβερνήτη τον Σπίνουλα. Έγινε μια σύντομη ενημέρωση για τον καιρό που συνάντησε, και ο πιλότος του υδροπλάνου παρεκάλεσε τον Σπίνουλα να δεχθεί να τον ακολουθήσει, ενώ θα τον ενημέρωνε στη συμπόρευση από το RADAR που διέθετε. Η απάντηση του Σπίνουλα: «ό,τι θέλει ας κάνει, εμείς θα πάμε στην Αθήνα όπως ο γάιδαρος στο παχνί».

Αυτός ήταν ο δάσκαλος αεροπόρος με πολλές άλλες παρεμφερείς ιστορίες να τον ακολουθούν.

ΒΡΑΚΑΣ

Τους πρώτους μήνες του '63 η βαρυχειμωνιά, με χιόνια και πάγους, απέκλεισε πολλά χωριά του Έβρου και της Ροδόπης δημιουργώντας προβλήματα διατροφής σε ανθρώπους και ζώα. Την κατάσταση αυτή ανακούφιζε η Πολεμική Αεροπορία κάνοντας ρίψεις εφοδίων με Ντακότες που είχαν βγάλει προηγουμένως τις πόρτες τους. Όταν ένα τέτοιο ασημί α/φ προσγειώθηκε για ανεφοδιασμό, μου έφερε στον νου παιδικές μνήμες. Εντελώς όμοιας εμφάνισης Ντακότες (ίσως να ήταν και οι ίδιες), προς το τέλος της κατοχής, το καλοκαίρι - φθινόπωρο του '44, με χαμηλές πτήσεις πάνω από τη Χώρα Σαμοθράκης μας έριχναν «ελπίδα και κουράγιο» με τη μικρή στενόμακρη εφημεριδούλα «Ταχυδρόμος», που ενημέρωνε για τις πολεμικές επιτυχίες των συμμάχων και την κατατρόπωση του Άξονος σ' όλα τα μέτωπα.

Εικόνα μνήμης ανεξίτηλη ο αεροπόρος στο μαύρο φόντο της πόρτας να μας χαιρετά και να ρίχνει το δέμα με τις εφημερίδες που σκορπούσε αμέσως και ο αέρας τις παρέσερνε στις γύρω βουνοπλαγιές και ρουμάνια. Άλλο που δεν ήθελε το παιδομάνι που τρέχοντας εφορμούσε, μάζευε τις εφημερίδες και με χιλίες προφυλάξεις, για τον φόβο των Βουλγάρων, έκανε τον ταχυδρομικό διανομέα του «Ταχυδρόμου» της αναμενόμενης Ελευθερίας.

Ρίψεις «Ελπίδας και Κουράγιου»

Αυτή την εικόνα περιέγραφα επ' ευκαιρία σ' έναν του πληρώματος, γνωστό από παλιότερες πτήσεις, ονόματι Βρακάς, όταν ο συνομιλητής μου άρχισε να γελά λέγοντας: «Τα θυμάσαι ε; ήμουν ένας απ' αυτούς». Η συγκίνηση που ένιωσα έγινε γρήγορα υπερηφάνεια. Πέρασαν ακόμη είκοσι τόσα χρόνια από τη συγκινητική αυτή έκπληξη και έρχεται πάλι μπροστά μου το ίδιο όνομα· δεν ξέρω αν υπάρχει και συγγενική σχέση. Ξανατονώθηκε η υπερηφάνειά μου, όταν από διαρροές στα ΜΜΕ (τα μεγάλα κι άριστα διαρρέουν από ρωγμές του φράγματος των σκοπιμοτήτων, ενώ τα αχρεία και φαύλα κατακλύζουν και πλημμυρίζουν τα πάντα από πελώριους κρουνοί) άκουσα ότι ένας σταυραετός-φύλακας του Αιγαίου, που είχε το ίδιο όνομα, δεν περιορίστηκε στην αναχαίτιση των εξ ανατολών (τυπικός συμμάχων) αρπακτικών γερακιών αλλά κυνηγώντας τα, πήρε ένα από πίσω μέχρι την υπερπροστατευόμενη φωλιά του, όπου κατέφυγε πανικόβλητο. Ποια φωλιά του; Τέλος πάντων, αυτή που έκανε εκτοπίζοντας προμερικών αιώνων έναν άλλο αετό, δυστυχώς δικέφαλο, όπως τον διέσωσε η παράδοση και η ιστορία. Τι μικρός που είναι ο κόσμος ή, ακριβέστερα, πόσο λίγοι είμαστε οι Έλληνες!

Άλλη μια πιστοποίηση αυτού είχε προηγηθεί όταν συζητούσαμε για το «κίνημα του '35» με τον φίλο μεν σεβαστό δε, λόγω διαφοράς ηλικίας, Αερολιμενάρχη Κων. Μπασούλη και είχα ανασύρει από τα προνηπιακά μου χρόνια την απίστευτα παλιά, και πρώτη ουσιαστικά, ανάμνηση της ζωής μου.

Σύμφωνα με αυτή, κόσμος πολύς είχε συγκεντρωθεί στην ανοιχτωσιά της διασταυρώσεως των οδών Αίνου-Μοσχονησίων με τη λοξή Βασιλέως Κωνσταντίνου (Εθνικής Αντιστάσεως) μπροστά στο σπίτι του Ιωάννη Μποτονάκη και παρακολουθούσε ένα διπλό που έκανε χαμηλές διελεύσεις, ζυστά πάνω από τις στέγες των σπιτιών, ανάμεσα στον Νικολέλου και του κτηρίου των καθολικών καλογραιών. Ο πιλότος, που φορούσε την αεροπορική - δερμάτινη - εφαρμοστή κάσκα και γυαλιά αντιανεμικά, έσκυβε και μας κοίταζε ενώ ακούγονταν οι τρομαγμένες κραυγές «θα ρίξει!» - «δε θα ρίξει!», βόμβες προφανώς.

Ο συνομιλητής μου μ' αιφνιδίασε μ' ένα «ξέρεις ποιος ήταν αυτός»; «Φυσικά όχι», απαντώ και εκείνος συνέχισε: «ήταν ο σημερινός συνάδελφός μας και Αερολιμενάρχης Ρόδου, Μανωλόκος· το ξέρω γιατί τότε υπηρετούσαμε μαζί στη Θεσσαλονίκη στο Σέδες».

Πέρασε αρκετή ώρα για να ξανακλείσω το στόμα μου!

Συνεχίζεται

ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Έβρος, ο γιος της Ροδόπης και του Αίμου

Γράφει ο Θεόδωρος Ορδουμποζάνης

Ο Έβρος εμπνέει κάθε Θρακιώτη θετικά. Είμαστε λοιπόν πρόθυμοι να υπενθυμίζουμε και σε εμάς τους ίδιους αλλά και σε κάθε αναγνώστη μας την παρουσία του, αφενός στην πραγματική ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας μας και αφετέρου στη δυναμική του ποταμού μέσα στον μύθο. Ο συνεργάτης Θεόδωρος Ορδουμποζάνης με τη δική του ματιά και ευαισθησία προσθέτει την αγάπη του για το θρυλικό ποτάμι, συμπληρώνοντας αυτά που διαβάσατε στο τεύχος 51 «*Τα ποτάμια της Θράκης μέσα από τους αρχαίους συγγραφείς*», γραμμένο από την Αλεξάνδρα Μποτονάκη.

Σ.Ε.

ΜΕΡΟΣ Β'

Ο Έβρος αποτελεί άγνωστο ποτάμι στους σύγχρονους Έλληνες. Από πολλά χρόνια είναι αφημένος στη μοίρα του. Έχει την ατυχία να ανήκει σε περισσότερες χώρες και σε δύσκολες για πάρα πολλά χρόνια εποχές μεταξύ των χωρών που διασχίζει αυτό το ποτάμι ήταν δύσκολο να το προσέξει κάποιος.

Όμως ο Έβρος, εκτός από τη μυθολογία, έχει και σύγχρονη ιστορία. Θα θυμηθούμε τους κυριότερους σταθμούς του, που είναι και σταθμοί της δικής μας ιστορίας σ' αυτόν τον χώρο.

Πλωτό ποτάμι

Κατά τους αρχαίους χρόνους, αλλά και στη ρωμαϊκή περίοδο, μεγάλα για την εποχή εκείνη πλοία, από την Αίνο, σημαντικό εμπορικό και πολιτιστικό Ελληνικό κέντρο από την αρχαιότητα, μεταφέρουν μεγάλες ποσότητες εμπορευμάτων μέχρι την Αδριανούπολη. Στη συνέχεια μικρότερα τα μεταφέρουν από την Αδριανούπολη στη Φιλιππούπολη, αλλά και στην αντίθετη κατεύθυνση μεγάλες ποσότητες σιτηρών μεταφέρονταν από τις πλούσιες κοιλάδες της Βόρειας Θράκης προς την Αίνο και από εκεί στον υπόλοιπο γνωστό κόσμο.

Στην εποχή της τουρκοκρατίας η πλοϊμότητα του Έβρου φθίνει συνεχώς, γιατί οι Τούρκοι είναι ανίκανοι να αντιμετωπίσουν τις αντιξοότητες από τα παγωμένα

νερά, την άμμο, την ποταμόλασπη και τις πλημμύρες. **Η κατασκευή της Σιδηροδρομικής γραμμής το 1872 σήμανε και το τέλος της ποταμοπλοΐας, της εμπορικής σύνδεσης Φιλιππούπολης - Αδριανούπολης - Αίνου.**

Σε μία αναφορά του Έλληνα Προξένου της Αδριανούπολης **Κ. Βατικιώτη** προς το Υπουργείο Εξωτερικών στις **28.1.1875** μεταξύ άλλων αναφέρεται: «...Ούτως ενώ άλλοτε οι δημητριακοί καρποί της Θράκης φορτωνόμενοι εν Φιλιππουπόλει και Αδριανουπόλει επί σχεδίων, απεστέλλοντο δια του Έβρου υπό μυρίου κινδύνους και αβαρίας εις Αίνον, όπως εκείθεν φορτωθώσι δια την Ευρώπην, νυν αποστέλλονται δια του σιδηροδρόμου εις Δεδέαγατς, δια ταχύτερας και ασφαλεστέρας οδού».

Υγρός εθνικός τάφος

Δύσκολα να θυμηθεί κανείς μια εκδήλωση σεβασμού και θύμησης των νεκρών που σκεπάζει ο Έβρος. Και μάλιστα υπάρχουν θύματα εθνικών μας αγώνων. Ούτε ένα στεφάνι μνήμης τραγικών στιγμών δε ρίχθηκε ποτέ στα νερά του από επίσημα χέρια, όπως γίνεται πολλές φορές στο Αιγαίο.

Κι όμως ο Έβρος είναι ένας υγρός τάφος που σκεπάζει, με τα ακατάστατα νερά του και τις λάσπες που κουβαλά, εκατοντάδες Ελληνικά κορμιά, που τα πέταξαν εκεί ύστερα από αποτρόπαια εγκλήματα οι κατά καιρούς βίαιοι κατακτητές αυτού του χώρου. Ενδεικτικά αναφέρονται δύο τραγικά γεγονότα.

1) Ο **απαγχονισμός**, μαζί με δύο προσωπικούς του φίλους, μιας αγωνιστικής μορφής κατά την προπαρασκευή του αγώνα της εθνικής παλιγγενεσίας, του **Οικουμενικού Πατριάρχη Κυρίλλου**, που ζούσε έκπτωτος στην πατρίδα του, την Αδριανούπολη και ο οποίος είχε στενή συνεργασία με τον Ρήγα και τους Φιλικούς. Τη **σφαγή του Πρωτοσύγκελου της Μητρόπολης, των Προεστών και των Δημογερόντων** της Αδριανούπολης (συνολικά 32 μαζί με τον Πατριάρχη) στις **16 Απριλίου 1821** Κυριακή του Θωμά, από τους Τούρκους, ως αντίδραση για το ξέσπασμα της επανάστασης.

Τα κορμιά αυτών των Ελλήνων της Αδριανούπολης, τα μετέφεραν και τα πέταξαν στον Έβρο, με βρисиές και με φριχτή χαιρεκακία, οι Εβραίοι.

2) Οι Βούλγαροι στις **26 Ιουλίου 1913** έριξαν στον Έβρο 45 Έλληνες δεμένους, σημάδι του πάθους τους κατά της Ελλάδας και του λαού της. Ήταν όλοι τους από το Κάραγατς. **Πνίγηκαν οι 44.**

Η κοίτη του Έβρου

Σύμφωνα με σχετικό άρθρο της Συνθήκης της Λωζάνης, τα σύνορα μεταξύ Ελλάδας - Τουρκίας θα ακολουθούσαν τη μέση γραμμή, αφήνοντας στην Τουρκία, το Κάραγατς. Όμως ο Έβρος, όπως και όλα τα ποτάμια, μεταβάλλει το βάθος και τα τοιχώματα της κοίτης ανάλογα με τις μετατοπίσεις της άμμου και την ισχύ των ρευμάτων. Στη διαδρομή του αυτό το ποτάμι δημιουργεί νησάκια και διχαλώσεις, κυρίως στις εκβολές του, όπου δημιουργούνται δύο βραχίονες, που σχηματίζουν το μεγάλο και εύφορο Δέλτα, με την ευφορότατη νησίδα «Γκιαούρ Αντά(ς)»*.

Το πρόβλημα που είχε η επιτροπή χάραξης των συνόρων σ' αυτόν τον χώρο ήταν να καθορίσει, με βάση την ποσότητα του νερού που έχυνε στη θάλασσα ο Έβρος στη «Μονάδα του χρόνου» (γινόμενο διατομής στο χώρο της εκβολής σε τ.μ., επί της ταχύτητας του ρεύματος σε μέτρα ανά δευτερόλεπτο), τον κύριο βραχίονά του. Αν γινόταν τότε αποδεκτό ότι ο κύριος βραχίονας ήταν ο Δυτικός, θα είχε ως συνέπεια τη χάραξη των Ελληνοτουρκικών συνόρων σε απόσταση 80 χιλιο-

μέτρων από την Αλεξανδρούπολη. Έπρεπε λοιπόν να πεισθεί η Επιτροπή ότι ο κύριος ρους του Έβρου ήταν ο Ανατολικός, οπότε η ευφορότατη νησίδα «Γκιαούρ Αντά(ς)» θα ήταν οριστικά Ελληνική.

Ο έρωτας χαράζει τα σύνορα

Εδώ όμως ο έρωτας και η εξυπνάδα χάραξαν τα σύνορα! Ο έρωτας και η εξυπνάδα του **Λοχαγού Μηνωτάκη**, του οποίου το σπινθηροβόλο πνεύμα και η λεβεντιά κτύπησαν την καρδιά της ωραιότατης κόρης του Προέδρου της επιτροπής χάραξης των συνόρων, Ολλανδού Συνταγματάρχη, έπαιξαν το δικό τους ρόλο στη χάραξη τότε των Ε/Τ συνόρων. Η Ελληνική επιτροπή με τον Λοχαγό Μηνωτάκη μετρούσε την ταχύτητα του Δυτικού Βραχίονα, όταν η θάλασσα είχε πλημμυρίδα, οπότε η ταχύτητα του ρεύματος κατέβαινε κάτω από τη ροή του, και του Ανατολικού, όταν η θάλασσα είχε άμπωτη, οπότε η ταχύτητα του ρεύματος ανέβαινε πάνω από την κανονική. Με αυτόν τον τρόπο παρουσίαζαν στην επιτροπή ως κύριο ρου τον Ανατολικό, παρά το ανεξήγητο του πράγματος για τους Τούρκους αντιπροσώπους.

Η ερωτευμένη κόρη άσκησε την επιρροή στον πατέρα της, πρόεδρο της Επιτροπής και για την χάραξη των Ελληνο-Τουρκικών συνόρων. Τότε, έγινε αποδεκτός, ως κύριος ρους του Έβρου ο «Ανατολικός», που απέχει 18 χιλ. από την Αλεξανδρούπολη. Έτσι η επίμαχη νησίδα έγινε οριστικά Ελληνική.

Αυτή η χάραξη ή καλύτερα τα στοιχεία του τρόπου της χάραξης που σηματοδοτούν δύο από τα χαρακτηριστικά στοιχεία της ράτσας μας, την εξυπνάδα και τη λεβεντιά, τα έθαψε η ιστορία.

Κανείς Έλληνας δεν γνωρίζει τον λοχαγό Μηνωτάκη της αντιπροσωπείας χάραξης των Ε/Τ συνόρων στο χώρο της Θράκης! Ούτε βέβαια υπάρχει και κάποιος δρόμος στην Αλεξανδρούπολη για να θυμίζει το όνομά του!

* «Γκιαούρ Αντά(ς)», τουρκική λέξη που σημαίνει «νησί των απίστων». Ελληνικά ονομάζεται «Δέλτα» του Έβρου. Έχει έκταση πάνω από 100.000 στρέμματα.

Γιατί στον Έβρο;

Γράφει η Αγγελική Γιανναζίδου, Ιδρύτρια & Πρόεδρος Ε.Μ.Θ.

Γιατί είναι ένας τόπος ιδανικός να νοιώσεις τη συγκίνηση του περιηγητή ανακαλύπτοντας τα σημάδια της ζωής των ανθρώπων, σε μεγαλιθικούς τάφους και προϊστορικές βραχογραφίες, τύμβους και κάστρα Βυζαντινά, δίπλα στην "απόκοσμη" ηρεμία των τοπίων μεγάλης αισθητικής και οικολογικής αξίας (Δέλτα και δάσος της Δαδιάς).

Να περπατήσεις στην αρχαία Εγνατία, στο ιερό του Απόλλωνα στη Ζώνη-Μεσημβρία και μέσα από τους ελαιώνες της Μάκρης, από τους γηραιότερους της Μεσογείου με λιόδενδρα 2.500 ετών, να σταθμεύσεις στην Αλεξανδρούπολη με τη γαστρονομική κουλτούρα και να ζήσεις την πολυτέλεια στους σύγχρονους ρυθμούς του αστικού χώρου.

Να οργανώσεις πεζοπορικές διαδρομές περιφερειακά της Αλεξανδρούπολης, σε οικισμούς που βρίσκονται στις παρυφές των «Ζωναίων Ορέων» και μέσα σε ένα σύνθετο τοπίο μεγάλης αισθητικής απόλαυσης και αρχαιοδιφικού ενδιαφέροντος, και να ανακαλύψεις ίχνη από υπαίθρια Θρακικά ιερά με ηλιακούς δίσκους και αστρικούς σχηματισμούς του 10ου και 8ου π.Χ. αιώνα.

Να συνεχίσεις το ταξίδι ανατολικά, σχεδόν παράλληλα με την αρχαία Εγνατία, στα Λουτρά της Τραϊανούπολης, που υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα διοικητικά και στρατιωτικά κέντρα της Θράκης από τον 4ο ως τον 13ο αιώνα.

Να περάσεις από τον οικισμό Δορίσκο, "αιγιαλός" και "πεδίο μέγα" της Θράκης κατά τον Ηρόδοτο, όπου ο Ξέρξης το 480 π.Χ. εδώ μέτρησε τα στρατεύματά του, ξεκινώντας την εκστρατεία του κατά της Ελλάδας.

Να σταθμεύσεις στις Φέρες, στο καστρομοναστήρι του Ισαάκιου Κομνηνού (1152 μ.Χ.), εκεί στην Κοσμοσώτεια όπου τάφηκε και ο ίδιος.

Να οδηγηθείς στον δρόμο του μεταξιού, της πολύτιμης κλωστής που είναι συνυφασμένη με τον μυστικισμό της Ανατολής και τα κουκουλόσπιτα του Σουφλίου.

Να δεις στο Φυλακτό και στη Λευκίμη κορμούς δέντρων από το παλαιότερο στην Ελλάδα απολιθωμένο δάσος.

Να δραπετεύσεις στους πομάκιους μαχαλάδες και στους παρόχθιους οικισμούς που κρατούν την αρχέγονη μνήμη του τόπου παρούσα, στα πανηγύρια, στα λατρευτικά τους δρώμενα και στα κουρμπάνια.

Να σταθείς στα κάστρα του Διδυμοτείχου με τα κτητορικά μονογράμματα, τους περιλαμπρους λατρευτικούς χώρους και τα βυζαντινά ναΐδρια που μιλούν για αυτοκρατορικές στέψεις, εδώ στη γενέτειρα

του Ιωάννη Γ' Δούκα Βατάτζη.

Να αναρωτηθείς, έχοντας την εικόνα της σημερινής πόλης, για τις συνέχειες και τις ασυνέχειες της ιστορίας, τους οικονομικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς που συντελέστηκαν μέσα σ' έναν τόσο συμπιεσμένο χρόνο σ' αυτόν τον πολυσήμαντο τόπο, όπου όλα μιλούν και δημιουργούν ιστορίες με σύνθετες πολιτισμικές σημασίες, όπως στα «Λουτρά των Ψιθύρων» στην πόλη του Διδυμοτείχου.

Το Χαμάμ του Ορούτς Πασά γνωστό και ως τα Λουτρά των Ψιθύρων ή τα Λουτρά του Έρωτα, στις όχθες του Ερυθροποτάμου στο Διδυμοτείχο

Να περπατήσεις στις ράγες της ιστορίας, δίπλα στο ποτάμι στις γραμμές του τραίνου, για να φτάσεις στο Πύθιο από όπου περνούσε το Orient express στις παρυφές του υψώματος, εκεί, που στέκει το μοναδικό στο είδος του κάστρο του Ιωάννη ΣΤ' Καντακουζηνού, εκεί στο Εμπύθιο των Βυζαντινών που είναι θαμμένος και ο εθνομάρτυρας Πατριάρχης Κύριλλος ΣΤ'.

Να κατευθυνθείς στα δυτικά του Διδυμοτείχου, μέχρι την ανασκαφή του Τύμβου της Μικρής Δοξίπρας-Ζώνης με τις θαμμένες άμαξες, και να αφηθείς στον αργό ρυθμό της ζωής των παρόχθιων οικισμών του Ερυθροποτάμου. Εδώ στα χωριά των Μάρηδων, για να ανακαλύψεις την τοπογραφία των ήχων της θρακιώτικης μουσικής και να προσευχηθείς στα ταπεινά εκκλησάκια που λειτουργούν ως καταφύγια

ψυχής από το 1700, στο Παλιούρι, Αλεποχώρι και στον παραδοσιακό οικισμό των Μεταξιάδων.

Να ανιχνεύσεις στις διαδρομές του βόρειου Έβρου τον πλούτο της παράδοσης και να αναρωτηθείς και να θαυμάσεις την αντοχή και την υπομονή των ανθρώπων να στηρίζουν τη ζωή τους, μέσα σε ένα υπέροχο αγροτικό τοπίο με τις ενδημικές καλλιέργειες, σχεδόν ανέγγιχτο. Στους οικισμούς του Β. Έβρου θα συναντήσεις ανθρώπους που συνεχίζουν να παράγουν μέσα από παραδοσιακές διαδικασίες αγροδιατροφικά προϊόντα ή να ασκούν την ιερή τέχνη της υφαντικής, ή να κατασκευάζουν μικροτεχνουργήματα και μουσικά όργανα και να κρατούν τη μνήμη του τόπου παρούσα και δημιουργική. Θα βρεις παραμυθάδες και νέους ενταγμένους σε πολιτιστικούς συλλόγους, που σμίγουν στους ζωναράδικους χορούς την ιστορία του τόπου και την ανάγκη τους να συνομιλήσουν με τους άλλους, ώστε να βρίσκει διέξοδο η δίψα τους για παρέμβαση στην κοινωνική πραγματικότητα.

Να ξεκινήσεις από το κέντρο της νεότερης πόλης του Έβρου, την Ορεσιτιάδα, που ιδρύθηκε από τους πρόσφυγες του Κάραγατς, και να φτάσεις στο τριεθνές -Δίλοφο και Καστανιές. Και να απολαύσεις τη γεωγραφία του τόπου με τα καταπράσινα λιβάδια, τους διάσπαρτους χώρους αναψυχής και τα καφεενάκια εκεί μεταξύ του Έβρου και του Άρδα ή Αρτίσκου, όπως λεγόταν στην αρχαιότητα. Εκεί στη Μεσοποταμία του Έβρου όπως την αποκαλούν, εκεί όπου κυριαρχούν τα νερά αυτά που όρισαν τη Θράκη και το παραποτάμιο δάσος του Άρδα, δημιουργώντας ένα άλλο οικοσύστημα σημαντικό, σε εθνικό επίπεδο.

Οι λάτρες της πολιτικής γεωγραφίας θα κατευθυνθούν στο βορειότερο σημείο του νομού, στο σύνορο με τη Βουλγαρία· στο Ορμένιο, τη γενέτειρα του στρατηγού του Ιουστινιανού Βελισάριου. Εκεί, πέρα από τα υπολείμματα του βυζαντινού φρουρίου, σήμερα μέσα στην “απόκομη” ηρεμία του τοπίου, τίποτα δε σου θυμίζει την αντάρα της μεγάλης μάχης του Τσερμονιάνου ή Τσιρμέν, τον Σεπτέμβρη του 1371, ανάμεσα στον Οθωμανικό στρατό που νίκησε τα ενωμένα χριστιανικά έθνη των Βαλκανίων και καθόρισε την τύχη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας πριν την τελική της πτώση.

Να αγναντεύεις από τα υψώματα των λόφων στην ανατολή το Κάστρο, την Αδριανούπολη και να φελλίζεις “όλα τ’ αηδόνια της ανατολής και τα πουλιά

της δύσης κλαίγουν την Αδριανούπολη την πολυκουρσεμένη” και να προσπαθείς να διακρίνεις το τριπτόταμο, εκεί που σμίγουν τα νερά του μυθικού Έβρου, του Άρδα και του Τούντζα και μέσα από ένα πλήθος ιστορίες να ανακαλείς τον μύθο του Ορέστη που στάλθηκε εκεί να καθαρθεί από τις χθόνιες Ερινύες.

Μόνο 28 χιλ. από την Ορεσιτιάδα για να βρεθείς στην Αδριανούπολη, την Edirne, εκεί που οι μνήμες του Ελληνισμού παραμένουν ακόμη εγγεγραμμένες στα ανακαινισμένα ή μη, δημόσια και ιδιωτικά κτήρια.

Και μόνο 65 χιλ. βόρεια της Edirne για να βγεις στις 40 Εκκλησιές (Kirklarelli) να δεις στο Μουσείο της πόλης με τη μόνιμη έκθεση για την ελληνική κοινότητα των Σαράντα Εκκλησιών που έστησε το Ε.Μ.Θ. μέσα από τη συνέργεια του Δημάρχου του Kirklareli, του Ελληνικού Προξενείου και του Μουσείου.

Στα δυτικά της Ορεσιτιάδας ο Κυπρίνος και μόλις λίγα χιλιόμετρα προς την ίδια κατεύθυνση περνάς το σύνορο με τη Βουλγαρία για να μπεις στο Ορτάκιο -Ivailograd- το Μεσοχώρι των Ελλήνων. Εκεί που λές ότι σταμάτησε ο χρόνος, στους οικισμούς όπως η

Σαμοθράκη. Φωτο: Θεοδόσης Γιαννακίδης

Μανδρίτσα, η Λίτιστα και τ’ άλλα τριγύρω χωριά μετέωρα σχεδόν, ανάμεσα στην εποχή της τριχοτόμησης της Θράκης, του υπαρκτού σοσιαλισμού και της νέας τάξης πραγμάτων. Αρχαιότητες, λατρευτικοί χώροι, μοναστήρια, αρχιτεκτονική μιλούν για ιστορίες τόσο προσωπικές όσο και τοπικές που συνυπάρχουν, συνδιαλέγονται και συμπλέκονται με άλλες ιστορίες, άλλων ομάδων που αφηγούνται τη μεγάλη ιστορία της Θράκης

Αυτή που μιλάει για πολέμους, εθνοκαθάρσεις και προσφυγίες αλλά και για δίκτυα επικοινωνίας που αγναντεύεις στα περάσματα των βουνών και τα αναγνωρίζεις στα αντικείμενα, στις φορεσιές, στους μύθους και στα τραγούδια.

Έβρος: Ένα ταξίδι για να αντιληφθείς την πολυτιμότητα της ποικιλομορφίας, από το τριεθνές μέχρι το ιερό των Μεγάλων θεών στη μυστηριακή Σαμοθράκη, το νησί που από μόνο του αποτελεί προορισμό.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Νοσταλγικές στιγμές

Γράφει ο Άγγελος Αγγελίδης

Λιθόστρωτα στενά σοκάκια. Η νύχτα απλώνει το σκοτεινό της πέπλο και το φεγγάρι προσπαθεί να το τρυπήσει και να οδηγήσει τα βήματα μιας μικρής παρέας, που με την κιθάρα αγκαλιά προχωρεί για τον πρώτο σταθμό που είχε βάλει στόχο.

Το φεγγάρι φωτίζει το μεγάλο δένδρο της γειτονιάς. Σταματούν. Τα δάχτυλα χαϊδεύουν τις χορδές και το τραγούδι βγαίνει μέσα από την καρδιά, ενώνεται με το άρωμα του γιασεμιού, φτάνει γύρω από το χρυσό χρώμα του φεγγαριού και μετά χτυπά το παράθυρο της “Δουλτσινέας”, που περιμένει.

Το δαντελωτό κουρτινάκι ανοίγει και το χαμόγελο φωτίζει το πρόσωπό της, που κάνει τη φωνή του τραγουδιστή να γίνεται πιο παθιαίρη. Η “Δουλτσινέα” μαζεύει όλα αυτά και τα βάζει κάτω από το μαξιλάρι, κλείνοντας τα μάτια ευτυχισμένη.

Η παρέα προχωρά για άλλη στάση, ενώ λίγο πιο μα-

Κανταδόροι μας άλλης εποχής. Άγγελος Αγγελίδης, Ιωάννης Αρβανιτίδης (κιθάρα), Μιχάλης Μπουικλαΐδης, εκτός καναπέ Νίκος Δοξακόπουλος

κριά ακούγεται μια άλλη φωνή από μια άλλη παρέα για τον ίδιο σκοπό.

Τα στενά δρομάκια γεμίζουν από κανταδόρους και τραγούδια του Γούναρη - Παναγοπούλου - Μαρούδα - Πολυμέρη και ακολουθούν το χαρωπό φεγγάρι. Ήταν η μόδα της εποχής. Παιδιά σχημάτιζαν “τρίο” με πρότυπα το “τρίο κιθάρα”, “Λος ντίος” και άλλων, προσπαθώντας να σαγηνεύσουν δικές τους “Δουλτσινέες”. Μια εποχή που είναι συνέχεια των πρώτων τροβαδούρων της Φλωρεντίας, της Γένοβας, της Βενετίας.

Ρομαντικές εποχές, όνειρα δαντελένια κοριτσιών και αγώνες αγοριών, ποιοι θα είναι πρώτοι! Τραγούδια γραμμένα από τον Αττίκ, τον Γιαννίδη, τον Σουγιούλ, που μιλούν και παθιάζουν τους νέους. Καντάδες εδώ κι εκεί, που γεννιούνται στα Ιόνια νησιά και απλώνονται σε όλη την Ελλάδα. Παντού άκουγες τραγούδια, παντού έβλεπες δαντελωτά κουρτινάκια να ανοίγουν και μερικές φορές από κάποιο άλλο παραθύρι ένας χείμαρρος από νερό έκανε “παπί” αυτούς που τραγουδούσαν, θυμίζοντας την περιπέτεια του “Χατζηχρήστου”, του γνωστού “Ζήκο”.

Αυτή ήταν η εποχή της καντάδας, του ρομαντισμού, της αγάπης. Τώρα όλα αυτά χάθηκαν· άλλωστε τώρα ψάχνουν στο φεγγάρι για μια άλλη ζωή. Όμως, η νοσταλγία πάντα χτυπά την πόρτα της θύμησης και μάλιστα, όσο περνούν τα χρόνια· τώρα είναι αλλιώς, όχι μόνο οι άνθρωποι αλλά όλα τριγύρω μας. Άλλος τρόπος ζωής, άλλα τραγούδια, αν και υπάρχει πάντα ένα μαξιλάρι που θα σκεπάζει όνειρα και κάποιο άρωμα λουλουδιών.

Τώρα οι μεγάλοι σε ηλικία μόνοι ή μαζί με την/τον σύντροφό τους ακούν τη φωνή της Νινής Ζαχά να λέει «Κοντά στο τζάκι, αγκαλιά στην πολυθρόνα...», ενώ κλείνουν τα μάτια και από μακριά ακούγεται ένα άλλο τραγούδι «Καινούργια τώρα ζωή...».

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

1 Ζαφειράτου Βούλα Εισ μνήμην του συζύγου της Σάββα και του γαμβρού της Γιώργου	€ 100.00	7 Σπανού-Γεωργοπούλου Σοφία Εισ μνήμην του πατέρα της Αδαμαντίου Σπανού	€ 100.00
2 Κοκκίνη-Αυγητίδου Μαρία Εισ μνήμην του συζύγου της Κώστα Αυγητίδη	€ 100.00	8 Ζαφειράτου Δάφνη Εισ μνήμην των γονέων της Τριανταφύλλου & Έλλης Τσερκέζη	€ 50.00
3 Μανιά Αγγελική Εισ μνήμην του συζύγου της Ντίνου	€ 50.00	9 Οι εν Αθήναις συμμαθητές Ζ. Αλεξιάδης - Ε. Γιαννικάκη - Ελ. Δαουλτζή & Απ. Ιωαννίδης	€ 90.00
4 Οικογένειες Λευθέρη, Ιζαμπέλας & Χρήστου Μποτονάκη Εισ μνήμην της εξαδέλφης των Αλεξάνδρας Παπανδρέου-Σταφυλά	€ 50.00	10 Οικογένεια Σπύρου Λιβιεράτου Εισ μνήμην του αγαπημένου φίλου Χρήστου Τσιάπη	€ 50.00
5 Παπαράλλης Δημήτριος Εισ μνήμην Αλέκου Κεβρεκίδη	€ 50.00	11 Οικογένεια Σπύρου Λιβιεράτου Εισ μνήμην του αγαπημένου φίλου Γιώργου Παπαγεωργίου	€ 50.00
6 Ρόζης Γεώργιος Εισ μνήμην των αγαπημένων φίλων Βασίλη, Μίμη & Σταμάτη	€ 25.00	12 Δαουλτζή-Μανή Ελευθερία Εισ μνήμην του αγαπημένου της συζύγου Αντωνίου Μανή	€ 50.00

Μνήμες & πρόσωπα

Ελεύθερο Θέμα

Οι σελίδες αυτές είναι μια πρόσκληση-πρόκληση. Στείλτε μας φωτογραφίες από το οικογενειακό σας αρχείο, σε ενότητες (π.χ. σχολική ζωή, εκδρομές, σημαντικά γεγονότα της κοινωνικής και πνευματικής ζωής της πόλης κ.ά.). Οι φωτογραφίες γράφουν ιστορία. Το επόμενο θέμα: «Ανοιξιάτικες εικόνες από την Αλεξανδρούπολη: Φύση, σχολείο, Πάσχα».

Επιμέλεια: Παν. Τσιακίρης

1948. Γιορτή πρωτοχρονιάς στον παιδικό σταθμό της πόλης. Διακρίνεται ο Μητροπολίτης Ιωακείμ Καβύρης, η Διευθύντρια Αλεξάνδρα Σπετσιώτου και η μητέρα της Μίνας Παπαγιαννοπούλου. (Αρχείο Μίνας Παπαγιαννοπούλου)

1954. Γιορτή στο 1ο Δημοτικό Σχολείο με τη δασκάλα Κατίνα Γιαννικάκη στο κέντρο. (Αρχείο Μίνας Παπαγιαννοπούλου)

Μια παρέα νέων κόβει τη βασιλόπιτα. (Αρχείο Αικ. Ταμβακίδου)

1964. Η Στρατούλα Κουκουρίκου με τη Μάιρη Βίχου σε έναν ανοιξιάτικο περίπατο, μετά την "Αντουανέτα".

(Αρχείο Στρατούλας Κουκουρίκου)

ΕΠΙΛΟΓΕΣ από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ

10.01.2019 **Λιγότερα αυτοκίνητα θα σταθμεύουν στο πάρκινγκ του γηπέδου.** Την ώρα που η Αλεξανδρούπολη ασφυκτιά και χρειάζεται επειγόντως χώρους στάθμευσης των Ι.Χ., ο κ. Δήμαρχος φτιάχνει έργα βιτρίνας, χωρίς νόημα και ουσία, με προφανή κατασπατάληση χρημάτων. Ο λόγος για την «ανάπλαση» του πάρκινγκ αυτοκινήτων δίπλα στο γηπέδο "Φώτης Κοσμάς", το οποίο δε χρειαζόταν τίποτα, παρά μόνον χάραξη με λευκή μπογιά των θέσεων στάθμευσης. Τώρα ο χώρος αυτός θα μπορεί να δεχτεί τα μισά αυτοκίνητα από πριν.

12.01.2019 **Αναπτυξιακό Συνέδριο για την Αλεξανδρούπολη.** Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης διοργανώνει Αναπτυξιακό Συνέδριο με θέμα: «Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης αύριο», στις 18 και 19 Ιανουαρίου. Το διεπιστημονικό συνέδριο επιδιώκει να αναδείξει τους σύγχρονους προβληματισμούς, προκλήσεις, σχεδιασμούς και πρακτικές για το μέλλον του Δήμου Αλεξανδρούπολης.

05.02.2019 **Η φαρμακευτική κάνναβη «απλώνεται» στη Θράκη.** Λάδι, σαπούνι, αλεύρι, ζυμαρικά, καλλυντικά κ.λπ. τα προϊόντα που παράγονται στο Τυχερό Έβρου και στην Ξάνθη. Ενδιαφέρον εκδηλώνεται από Σαουδάραβες.

06.02.2019 **Να προστατέψουμε την κληρονομιά μας.** Οι μαθητές του 2ου ΕΠΑΛ κατέγραψαν τα κτήρια της Αλεξανδρούπολης, που παρουσιάζουν ιστορικό και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και πρέπει να χαρακτηρισθούν διατηρητέα, για να σωθούν όσα ξέφυγαν από την «τσιμεντοποίηση».

12.02.2019 **Κοπή πίτας του Ιστο-**

ρικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης. Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η ετήσια εκδήλωση κοπή της βασιλόπιτας του Ιστορικού Μουσείου στο ξενοδοχείο «Ramada Plaza Thraki» το Σάββατο 9 Φεβρουαρίου 2019. Την εκδήλωση χαιρέτισε ο πρόεδρος του Μουσείου Νικόλαος Πινάτζης. Παρέστησαν ο περιφερειάρχης Αν. Μακεδονίας-Θράκης, ο Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης και πλήθος κόσμος. Απονεμήθηκε τιμητική πλακέτα από τον Πρόεδρο του Μουσείου στον γνωστό νομικό και καλλιτέχνη Θεόδωρο Αγγλία. Η όλη εκδήλωση πλαισιώθηκε από την πολυφωνική χορωδία του Μουσείου και τελείωσε με μουσικοχορευτικό πρόγραμμα.

14.02.2019 **Πηγή μόλυνσης ο «ΧΑΔΑ» Αλεξανδρούπολης.** Στην Αλεξανδρούπολη εξακολουθεί να λειτουργεί ο «ΧΑΔΑ», δηλαδή ο σκουπιδότοπος που μολύνει τον υδροφόρο ορίζοντα με τα υγρά που μεταφέρονται στο ποτάμι του Μαϊστρου, στη θάλασσα της Αλεξανδρούπολης και επείκεινα στα πιάτα μας. Η λειτουργία ΧΑΔΑ έχει σταματήσει σε όλους τους δήμους της χώρας μας πλην ελάχιστων νησιών κάτω των 500 κατοίκων και της Αλεξανδρούπολης.

15.02.2019 **«Εκμάθηση της Ποντιακής Διαλέκτου Ι και ΙΙ» στο Δημοκρίτειο.** Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 και έπειτα από σχετική ομόφωνη απόφαση της Συνέλευσης των καθηγητών του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δ.Π.Θ., συμπεριελήφθη στο νέο πρόγραμμα σπουδών και στο δεύτερο έτος ένα νέο μάθημα, ελεύθερης επιλογής, με τον τίτλο «Εκμάθηση της Ποντιακής Διαλέκτου Ι και ΙΙ».

27.02.2019 **Άνοιξε ο δρόμος για την αξιοποίηση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης.** Υπερψηφίστηκε το νομοσχέδιο του Υπουργείου Ναυτιλίας που ορίζει το νέο πλαίσιο για

Επιμέλεια: Υβόννη Δαΐδου

την αξιοποίηση των περιφερειακών λιμανιών. Η αξιοποίηση του λιμανιού μας βασίζεται σε τέσσερις άξονες: 1) Διαμετακομιστικό κέντρο 2) Ενεργειακός κόμβος 3) Θαλάσσιος τουρισμός 4) Δημιουργία ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης.

ΓΝΩΜΗ

16.01.2019 **Τεράστια τα επίπεδα μόλυνσης στην Ανατολική Θράκη.** Με 12 χρόνια φυλακή κινδυνεύει ο Τούρκος επιστήμονας που προέβη στη δημοσιοποίηση μιας σειράς άκρως ανησυχητικών στοιχείων για το νερό και τις τροφές της γείτονας.

17.01.2019 **Λεύκωμα ζωντανεύει την ιστορία της Αλεξανδρούπολης.** Το λεύκωμα αποτελεί μια συλλογή εξαιρετικά σπάνιων φωτογραφιών που απεικονίζουν την εμπορική και επαγγελματική ζωή της πόλης μέχρι τη δεκαετία του 1970. Η έκδοση είναι της Λέσχης Αλεξανδρουπολιτών σε συνεργασία με το Ιστορικό Μουσείο και η παρουσίαση έγινε την Κυριακή 13 Ιανουαρίου στο Δημοτικό Θέατρο Αλεξανδρούπολης από τον καθηγητή Κ. Χατζόπουλο και τον δημοσιογράφο Γ. Αυτιά.

18.01.2019 **Με ένα υποκατάστημα μένει η Εθνική Τράπεζα στην Αλεξανδρούπολη.** Εντείνεται η ανησυχία για το υποκατάστημα της Σαμοθράκης, αφού, όπως φαίνεται, η απόφαση για το λουκέτο θα εφαρμοσθεί κανονικά.

18.01.2019 **Νέα προγράμματα για τους φίλους της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αλεξανδρούπολης.** «Στη Βιβλιοθήκη κάθε μήνα... έχουμε θέμα». Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 7-12 ετών. Ο Φλεβάρης είναι αφιερωμένος στην τέχνη με μια παρουσίαση του κινήματος Bauhaus, ο Μάρτιος είναι μήνας της ποίησης, τον Απρίλιο γιορτάζουν οι ιστορίες που

υφαίνονται και ράβονται.

22.01.2019 Προτάσεις και απόψεις για ένα καλύτερο αύριο στην Αλεξανδρούπολη. Πλήθος εισηγήσεων και ομιλιών σε ένα διήμερο συνέδριο όπου επιστήμονες και ειδικοί κατέθεσαν τις σκέψεις τους για την αναβάθμισή της. Οι προκλήσεις για την περιοχή μέσα από την εξειδικευμένη ματιά τους με στόχο την αναπτυξιακή προοπτική.

25.01.2019 Ο συγγραφέας Χρήστος Χωμενίδης καλεσμένος του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης, στις 25 Ιανουαρίου, στο πλαίσιο του κύκλου ομιλιών-διαλέξεων με τίτλο: «Γνωριμία με προσωπικότητες από τον χώρο της επιστήμης και του πολιτισμού».

26.01.2019 9.000 παιδιά του Έβρου κάτω από τα όρια της φτώχειας. Τα τελευταία 8 χρόνια υπάρχει επισιτιστική ανασφάλεια σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού της χώρας, και ειδικά στις φτωχότερες περιοχές, όπου η επισιτιστική ανασφάλεια ξεπερνά το 50%. Τα στοιχεία δίνει η ΜΚΟ «Πρόληψη», που προσφέρει πρωινά γεύματα σε 4 σχολεία του Νομού Έβρου.

29.01.2019 Πλήρης προστασία του Γαλλικού Σταθμού με τη μεταφορά του ΚΤΕΛ. Μετά από αγώνα του Δήμου, τα κτήρια του Γαλλικού Σταθμού χαρακτηρίστηκαν ως μνημεία, προκειμένου να προστατευθούν και να μη χάσουν την πολιτιστική τους αξία. Ο χώρος που μελετάται για να γίνει

ΚΤΕΛ θα είναι ανατολικά του χώρου του Γαλλικού Σταθμού και βρίσκεται μετά τα κτήρια του ΟΣΕ.

31.01.2019 Γραφείο Συνηγόρου του Φοιτητή αποκτά το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Σκοπός του η διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών και καθηγητών, η τήρηση της νομιμότητας, η διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του Ιδρύματος.

13.02.2019 Μαθητές καινοτομούν και εκπλήσσουν ευχάριστα. Στο πλαίσιο μαθητικού προγράμματος, μαθητές του 2ου Γενικού Λυκείου Αλεξανδρούπολης δημιούργησαν την εικονική επιχείρηση «OreganoCare» με μοναδικά βιολογικά προϊόντα κοσμητολογίας, που φέρουν... άρωμα Σαμοθράκης. Τα παιδιά φρόντισαν ώστε οι συσκευασίες των προϊόντων να μπορούν να αναγνωρισθούν από τους συνανθρώπους μας με προβλήματα όρασης.

16.02.2019 Ανοίγει το Κέντρο Αποκατάστασης στο Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης. Σύμπραξη φορέων για τη λειτουργία του. Μετά από 16 χρόνια αναμονής ο εξοπλισμός θα αξιοποιηθεί για την ανακούφιση των συνανθρώπων μας. ΠΓΝΑ, Μητρόπολη, Δήμος, Περιφέρεια και ΔΠΘ ενώνουν τις δυνάμεις τους για το κοινό καλό.

19.02.2019 Βραβείο «Διεθνούς Συνεργασίας για Ενεργειακές Υπηρεσίες» απέσπασε ο Δήμος Αλεξανδρούπολης στη «VERDE.TEC 2019». Συμμετείχε στο πρόγραμμα IRIS και

το βραβείο παρέλαβε ο Αντιδήμαρχος Τραϊανούπολης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, Ιωάννης Φαλέκας.

01.03.2019 Ο Πρόεδρος του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης Νικόλαος Πινάτζης τιμήθηκε από τον Δήμο Αλεξανδρούπολης, μετά από ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, για τη λαμπρή του πορεία ως επιστήμων, ως δημότης, ως κάτοικος της πόλης, ως άνθρωπος του πολιτισμού αλλά και για την κοινωνική προσφορά του στον τόπο. Η συγκινητική τελετή πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Θέατρο και πλαισιώθηκε μουσικά από τη Διευθύντρια του Δημοτικού Ωδείου Μερόπη Κολλάρου και τη μονωδό Νάντια Μαλακώζη.

02.03.2019 Οι Κινέζοι γνώρισαν τις ομορφιές του νομού μας. Στα «σκαριά» η τουριστική διασύνδεση Κίνας - Κωνσταντινούπολης - Έβρου. Θερμή η υποδοχή τουριστικών πρακτόρων από την υπερδύναμη της Ασίας στις Φέρες.

03.03.2019 Ξεκίνησε η τοποθέτηση των 64 ημιμόγειων κάδων στην Αλεξανδρούπολη. Τριπλάσιοι σε χωρητικότητα από τους συμβατικούς, δίχως οσμές και υπολείμματα. Πώς λειτουργούν και πώς θα καθαρίζονται μέσω... τηλεχειριστηρίου.

06.03.2019 125.000 ευρώ για την κατεδάφιση του παλιού κολυμβητηρίου. Εντός των επόμενων ημερών ο διαγωνισμός για την ανάδειξη του αναδόχου που θα αναλάβει το πολυαναμενόμενο έργο. Επιπλέον εγκρίθηκε το ποσόν των 130.000 ευρώ για την προμήθεια και τοποθέτηση νέας μεταλλικής κερκίδας στο Κηποθέατρο και των 588.500 ευρώ για τη γενικότερη αναβάθμιση του πάρκου.

13.03.2019 3 γυναίκες με σημαντική προσφορά βράβευσε ο Σύλλογος Κυριών και Δεσποινίδων Αλεξανδρούπολης, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας. Η Χαίδω Αγγελή-Τσιτάκη, η Νικολέτα Κουτλάκη-Κούρτη και η Σωτηρία Μαραγκοζάκη συγκινημένες δέχτηκαν την τιμητική αυτή διάκριση.

«Η ΓΝΩΜΗ», 13/03/2019

**ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ (ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ)
ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ Ή ΚΑΙ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ**

MARIA GIASSEMAKI
ARCHITECT N.T.U. (ATHENS)

11, LEMBESSI STR, 117 42 ATHENS
TEL. (+30) 210 9231 346
Fax: (+30) 210 9231 392
Mob.: 6944 247 744
E-mail: mgias@tee.gr

ΓΙΑΣΕΜΑΚΗ ΧΑΡΑ

ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ - ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΣ
ΛΕΜΠΕΣΗ 11 ΑΘΗΝΑ 117 42
ΤΗΛ. 210 9231 363 κιν. 6944 346 348
Fax: 210 9231 392

ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΣΥΡΙΔΟΥ του ΣΠΥΡΟΥ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

ΘΗΣΕΩΣ 25 ΜΑΡΟΥΣΙ 151 24
ΤΗΛ. 210 6129 044 κιν. 6974 003 216

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ του ΙΩΑΝΝΗ
ΚΑΘ. ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΟΥΡΑΝΟΥ 6 ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ 166 71
κιν. 6983 930799

ΚΟΥΡΟΥΤΖΙΔΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΘΑΝ.
DENISE ELEFThERIOU
ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ ΜΟΔΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 4 & ΤΣΙΜΙΣΚΗ ΓΩΝΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 546 23
ΤΗΛ. 2310 272477 FAX: 2310 273663
κιν. 6944 582 382 www.deniseEleftheriou.gr

ΜΑΡΤΙΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ

ΣΥΝΤΗΡΗΤΡΙΑ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ (ΠΕ)
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (ΜΑ)
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 3 ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
546 36 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ./FAX: 2310 412413 κιν. 6973 486888

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΣΤΕΡΓΙΑΔΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ 6 (2ος όροφος)
Τ.Κ. 54640 ΦΑΛΗΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310 869588

ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΟΥ
του ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΛΟΥΚΑ ΜΠΕΛΛΟΥ 13 ΑΘΗΝΑ 115 24
210 6927 058 6973 224 639
E-mail: nchatzian@tee.gr

ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΟ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ Ν. ΙΩΝΙΑΣ

Δρ. Ζαφειράτου Αικατερίνη
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
Dott. University of Bologna

Α. ΚΑΛΒΟΥ 3, Ν. ΙΩΝΙΑ, Τ.Κ. 142 31
ΤΗΛ. 210 2794570 - 6944 147035
FAX: 210 2794570
e-mail: zafiratu@gmail.com

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΟΥ
του ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μ. ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ 13 ΑΘΗΝΑ 115 24
ΤΗΛ. 210 6916789 κιν. 6936 928534
E-mail: nicolhat@hotmail.com

ΑΓΑΘΗ ΣΠ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 15 ΑΘΗΝΑ 105 52
ΤΗΛ. 210 3248100

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Μετεκπαιδευθείς στα ενδοστοματικά εμφυτεύματα
στο DGI του Λονδίνου και στην Υποστηρικτική Αγωγή
του στόματος στον ογκολογικό Ασθενή

Α. ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 309 ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 172 36
ΤΗΛ. 210 9754299 FAX: 210 9765433
κιν. 6944 341321 e-mail: gkardiak@otenet.gr

ΘΕΜΗΣ Α. ΛΥΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - D.E.A PARIS II

ΤΣΙΜΙΣΚΗ 33 (8ος όρ.) 546 24 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310 282142 κιν. 6944391166
e-mail: lymbop@hol.gr

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Δ. ΜΑΝΤΖΟΥΝΗΣ
 ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
 ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜ/ΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΛ.ΑΣ.
 Λ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ & ΚΡΙΜΑΙΑΣ 2 (γωνία) 3ος όροφος
 115 26 ΑΘΗΝΑ (πλησίον Μετρό Κατεχάκη)
 e-mail: arismantzounis@gmail.com
 ΤΗΛ. 210 6998223, 210 6997766
 FAX: 210 6997765 κιν. 6948 275909

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΜΠΑΛΗΣ
 MD, MSc ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
 ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ
 Επιμελητής Ορθοπεδικής Κλινικής 424 Γ.Σ.Ν.Ε
 Παθήσεις Σπονδυλικής Στήλης Ενηλίκων & Παιδων
 Μετεκπαιδευθείς:
 - Queen's Medical Centre, Nottingham, UK
 - Royal Hospital for Sick Children & Royal Infirmary,
 Edinburgh, UK
 - Frenchay & Southmead Hospitals, Bristol, UK
 • Αρθροσκοπική Χειρουργική • Αθλητικές κακώσεις
 • Τραυματολογία • Επεμβάσεις Αρθροπλαστικής
 • Ιατρείο Οστεοπόρωσης
 Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 43 (πρώην Ανθέων)
 2ος όροφος ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
 ΤΗΛ.: 2310 228928 κιν. 6974018900
 e-mail: cvkortho@gmail.com

THEODOR GIASSEMAKIS
 PROJECT & CONSTRUCTION CONSULTANT
 11, LEMBESSI STR, 117 42 ATHENS
 TEL. (+30) 210 9231 346
 Fax: (+30) 210 9231 392
 Mob.: 6944 189 360 E-mail: mgias@tee.gr

ΠΟΛΥΖΩΗΣ ΜΑΚΡΑΣ του ΑΓΓΕΛΟΥ
 ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ
 ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟΣ
 ΓΟΥΝΑΡΗ 176 ΑΝΩ ΓΛΥΦΑΔΑ 166 74
 ΤΗΛ. 210 9646 995 κιν. 6944 549 654
 E-mail: makras@internet.gr

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΦΩΝ ΧΟΛΟΓΟΥΝΗ
 ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΠΙΒΛΕΨΕΙΣ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΧΟΛΟΓΟΥΝΗΣ ΟΔ. ΔΗΜΗΤΡΗΣ
 ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
 ΕΚΑΤΗΣ 14 ΚΥΨΕΛΗ 113 64
 ΤΗΛ. 210 6142790 - 210 6140618
 FAX: 210 8055638
 e-mail: holojun1@otenet.gr

ΕΛΕΝΗ Φ. ΜΑΛΑΜΑ
 MSc - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
 ΜΑΖΑΡΑΚΗ 24Α (1ος όρ.) 68100 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
 ΤΗΛ. / FAX: 25510 84503 κιν. 6973386595

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΓΑΛΕΤΖΑ
 ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
 ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ
 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 56 (4ος όρ.) 106 78 ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ. 210 3831737 - 210 3803803
 FAX: 210 3301910 κιν. 6977349339
 e-mail: galetzas.e@dsa.gr

ΑΛΕΞΙΟΣ Ι. ΞΕΝΙΤΙΔΗΣ
 ΜΑΙΕΥΤΗΡΑΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ
 Ειδικευθείς στην Εμβρυομητρική Ιατρική
 στο Kings College Hospital Λονδίνου
 Πιστοποιημένος από το Fetal Medicine Foundation
 • ΑΥΧΕΝΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ • Β' ΕΠΙΠΕΔΟΥ
 • ΥΠΕΡΗΧΟΚΑΡΔΙΟΓΡΑΦΙΑ
 • ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ
 Τσιμισκή - Φαλήρου 16 1ος όροφος Αλεξανδρούπολη
 ΤΗΛ. 25510 88047 FAX: 25510 88657
 κιν. 6955 69 79 77

ΜΑΡΙΑΝΘΗ Θ. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ
 ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ
 ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ 9 ΑΘΗΝΑ 106 78
 ΤΗΛ. 210 3813 997, 3813 977
 Fax: 210 2813 897

ΕΙΡΗΝΗ Σ. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
 ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
 ΜΑΡΑΣΛΗ 21 ΑΘΗΝΑ 106 76
 ΤΗΛ. 210 7215 546 FAX: 210 7215 622
 κιν. 6932 243 736
 e-mail: igranmatopoulou@gvm-law.gr

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΣΚΑΒΔΗΣ
 ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
 Λ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 270 (3ος όροφος)
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
 ΤΗΛ. 25510 25239 κιν. 6943 165 675
 e-mail: skavdis@yahoo.gr

ΓΚΑΡΔΙΑΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
 ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
 Λ. ΚΗΦΗΣΙΑΣ 225-227
 ΤΗΛ. 6977 338808

Dr ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤ. ΧΑΡΙΤΟΥΔΗΣ
 ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
 ΕΡΜΟΥ 75 (ΜΕ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
 ΤΗΛ. 2310 221972
 e-mail: haritoudis@gmail.com
 google+οφθαλμολογικό ιατρείο στην ερμού

ΝΑΝΤΙΑ ΜΑΛΑΚΟΖΗ

Καθηγήτρια Μουσικής (Σοπράνο)
Καθηγήτρια Εικαστικών (Ζωγράφος)
Συντηρήτρια Έργων Τέχνης Αρχαιοτήτων

ΜΑΚΡΗ ΤΗΛ. 25510 71124

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΑΝΑΤ. ΘΡΑΚΗΣ 13 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 25510 26247
κιν. 6937191145

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΥΡΟΛΟΓΟΣ - ΑΝΔΡΟΛΟΓΟΣ
Δ/ΝΤΗΣ ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΛ.ΑΣ.

Λ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ & ΚΡΙΜΑΙΑΣ 2 (γωνία) 3ος όροφος
115 26 ΑΘΗΝΑ (έναντι Μετρό Κατεχάκη)
ΤΗΛ. 210 6998220 FAX: 210 6997765
κιν. 6948 274048
e-mail: chspap@yahoo.gr

LEON TOURS
ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 4, Αλεξανδρούπολη
Τηλ.: 25510 27754 e-mail: info@leontours.gr www.leontours.gr

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

- Παρακαλούμε τους αναγνώστες μας, όσοι επιθυμούν να δημοσιευθούν εργασίες τους στο επόμενο τεύχος (Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος) με σχετικό ιστορικό, πολιτιστικό, κοινωνικό περιεχόμενο ή φωτογραφίες, να αποστείλουν τα κείμενά τους οπωσδήποτε μέχρι τις **15 Ιουνίου 2019**. Υπενθυμίζουμε ότι υπάρχει περιορισμός χρόνου από το Ταχυδρομείο. Οι φωτογραφίες να συνοδεύονται πάντα από σαφείς λεζάντες και δεν επιστρέφονται.

Ευχαριστούμε.

- Εφόσον ενημερωνόμαστε υπεύθυνα και ενυπόγραφα, θα προσπαθούμε να παρουσιάσουμε στο περιοδικό μας τις ξεχωριστές επιδόσεις νέων της ιδιαίτερης πατρίδας μας, τις τυχόν μεγάλες διακρίσεις στο καλλιτεχνικό ή επιστημονικό πεδίο και να καμαρώνουμε για τα παιδιά μας.

Σ.Ε.

ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΟΣ - ΗΠΑΤΟΛΟΓΟΣ

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
Συνεργάτης Ευρωκλινικής Αθηνών
Μετεκπαιδευθείς στο Παν/κό Νοσοκομείο
San Raffaele - Μιλάνο, Ιταλία

- Ενδοσκοπήσεις Πεπτικού • Ενδοσκοπική Υπερηχοτομογραφία

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 14
Κεντρική Πλατεία Γέρακα

ΤΗΛ./FAX: 210 6616019 κιν. 697 22 79 468
ΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΠΛ. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Δ.Π.Θ.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Λ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 197 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ 68100
ΤΗΛ. +30 25510 22706 κιν. +30 6973384974
e-mail: k_papado@tee.gr

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΜΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 8 - Ν. ΧΗΛΗ

(προς καφέ Ορίζοντας)

Τ.Κ. 68100 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΤΗΛ. 25510 39863 κιν. 6944546838

<http://mouseio-evrou.site.gr>

Επειδή το 2020 συμπληρώνονται 100 χρόνια από την απελευθέρωση και προσάρτηση στον Ελληνικό κορμό της ιδιαίτερης πατρίδας μας, παρακαλούμε τους αναγνώστες μας να προτείνουν μια ιδέα λαμπρότερου εορτασμού της επετείου. Σίγουρα κάτι πρωτότυπο θα σκεφθείτε εσείς.

Μπορείτε να στείλετε την πρότασή σας στο mail pan.tsiakiris@gmail.com ή ταχυδρομικώς μέχρι τον Οκτώβριο του 2019.

Το Δ.Σ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Με θλίψη πληροφορηθήκαμε ότι στις 10 Φεβρουαρίου 2019 απεβίωσε το μέλος του Συλλόγου μας **Χρήστος Τσιάπης**.

Στη σύζυγό του Καίτη και σε όλους τους συγγενείς του εκφράζουμε τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

Ευχόμαστε ο θεός να αναπαύσει την ψυχή του και να είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

Το Δ.Σ.

Συνταγές (όχι μόνο Θρακιώτικες)

Επιμέλεια: Στρατούλα Κουκουρίκου

Κότσι μοσχάρισιο στη γάστρα

Υλικά

- 1 1/2 Kg κότσι
- 2 κρεμμύδια ψιλοκομμένα
- 2 σκελίδες σκόρδο
- 2 πιπεριές χρωματιστές
- 1 μικρή πιπερόριζα ψιλοκομμένη
- 1 ποτηράκι του κρασιού λευκό κρασί (μοσχάτο)
- 1 κουταλάκι γλυκού πάπρικα
- 1 ποτήρι λάδι
- αλάτι, πιπέρι

Εκτέλεση

Πλένουμε και στραγγίζουμε καλά το κρέας (κότσι). Το τοποθετούμε στη γάστρα μαζί με το λάδι και το κρασί. Σε ένα μπολ ανακατεύουμε το κρεμμύδι, τις πιπεριές, το σκόρδο και τα ρίχνουμε στη γάστρα. Συμπληρώνουμε με αλάτι, πάπρικα και μισό ποτήρι χλιαρό νερό. Ψήνουμε για 45 λεπτά στους 200° και για μία ώρα στους 180°.

Κοτόπουλο με πλιγούρι

Υλικά

- 1 ποτήρι πλιγούρι
- 1 1/2 ποτήρι ζεστό νερό
- 1 πακέτο μπουτάκια κοτόπουλου χωρίς κόκκαλο
- 1 κρεμμύδι ψιλοκομμένο στο χέρι
- 2 πιπεριές κόκκινες
- 1/2 πιπερόριζας ψιλοκομμένη
- 1 κρασοπότηρο λάδι
- αλάτι, πιπέρι

Εκτέλεση

Σοτάρουμε ελαφρώς τα μπουτάκια στην κατσαρόλα. Προσθέτουμε το κρεμμύδι, τις πιπεριές, την πιπερόριζα,

παίρνουν μία βράση και σβήνουμε με το κρασί. Αν χρειαστεί, προσθέτουμε χλιαρό νερό και το αφήνουμε να ψηθεί για 15 λεπτά.

Σε ένα μπολ βάζουμε το πλιγούρι με το ζεστό νερό, το αφήνουμε 20 λεπτά και στη συνέχεια το ρίχνουμε στην κατσαρόλα. Ανακατεύουμε ελαφρά και τη σκεπάζουμε.

Χαλβάς σιμιγδαλένιος

Υλικά

- 1 πακέτο σιμιγδάλι
- 3 φλιτζάνια τσαγιού ζάχαρη
- 1 φλιτζάνι λάδι
- 5 φλιτζάνια νερό
- 1 φλιτζάνι σταφίδες
- 1 φλιτζάνι καρύδια
- 3 βανίλιες

Εκτέλεση

Σε μία κατσαρόλα ρίχνουμε το λάδι να ζεσταθεί. Αδειάζουμε το σιμιγδάλι και ανακατεύουμε συνέχεια μέχρι να ροδίσει. Ρίχνουμε 1 φλιτζάνι ζάχαρη και 1 1/2 ποτήρι νερό εναλλάξ.

Χαμηλώνουμε το μάτι και συνεχίζουμε το ανακάτεμα. Προσθέτουμε τις σταφίδες, τις βανίλιες και τα καρύδια.

Αφού έχει πει τα υγρά του, κατεβάζουμε την κατσαρόλα από το μάτι και τη σκεπάζουμε με μια πετσέτα.

Μετά από μία ώρα, όσο ο χαλβάς είναι χλιαρός, τον βάζουμε σε φόρμα ή σε άλλο σκεύος της αρεσκείας μας.

Ο χαλβάς όταν είναι σκεπασμένος διατηρείται περισσότερο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΥΓΓΡΟΥ 137 (5ος όροφος) - Τ.Κ. 171 21 Ν. ΣΜΥΡΝΗ - ΤΗΛ. 210 3215354